

JAKOB BÖHME

Szent sóvárgás

FÜGGELÉK:

FRANZ XAVER VON BAADER
Negyven mondat a vallásos erotikából

* * *

Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó, 1997

Válogatta és fordította:
ISZTRAY BOTOND

A fordítást az eredetivel egybevetette:
RADNÓTI SÁNDOR

A jegyzeteket írta:
ADAMIK LAJOS

2. kiadás

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete

ISBN 963 7210 16 9

Felelős kiadó: Farkas Lőrinc Imre

Tartalom

JAKOB BÖHME Szent sóvárgás	1
Tartalom	3
DE TRIBUS PRINCIPIIS, AVAGY AZ ISTENI LÉT HÁROM PRINCÍPIUMÁNAK LEÍRÁSA	8
A SZERZŐ ELŐSZAVA A KERESZTÉNYI, ISTENSZERETŐ OLVASÓHOZ	8
ELSŐ FEJEZET AZ ISTENI LÉT ELSŐ PRINCÍPIUMA	12
MÁSODIK FEJEZET AZ ELSŐ ÉS MÁSODIK PRINCÍPIUM, ISTEN ÉS AZ ISTENI TERMÉSZET, TOVÁBBÁ AZ EBBEN LEVŐ SULPHUR ÉS MERKURIUS MAGYARÁZATA	19
HARMADIK FEJEZET AZ ÖRÖK TERMÉSZET VÉGTELENÜL ÉS MEGSZÁMLÁLHATATLANUL SOKRÉTŰ KIBOMLÁSA VAGY SZÜLETÉSE	27
DE ELECTIONE GRATIAE, KEGYELMI KIVÁLASZTÁS, VAGY ISTEN AKARATA AZ EMBER FELETT	37
1. FEJEZET ISTEN EGYETLEN AKARATA. BEVEZETÉS ISTEN LÉNYÉNEK KINYILATKOZTATÁSÁBA. MI AZ EGYETLEN ISTEN?	37

2. FEJEZET ISTEN ÖRÖKKÉ-BESZÉLŐ SZAVÁNAK ŐSÁLLAPOTÁRÓL, VALAMINT AZ ISTENI ERŐ KINYILATKOZTATÁSÁRÓL: A TERMÉ- SZETRŐL ÉS A TULAJDONSÁGRÓL _____	50
3. FEJEZET A TŰZES TUDÁS BEVEZETÉSE A TERMÉSZET ÉS A LÉT ALAKÍTÁSÁBA; HOGYAN LÉP BE A TUDÁS A TŰZBE, MIT JELENT EZ, ÉS HOGYAN KELETKEZIK A SOKFÉLESÉG _____	68
MINDEN TITOK NAGY MISZTÉRIUMÁNAK KAPUJA _____	68
A TERMÉSZET ELSŐ ALAKJA _____	69
A TERMÉSZET MÁSODIK ALAKJA _____	70
A TERMÉSZET HARMADIK ALAKJA _____	70
A TERMÉSZET NEGYEDIK ALAKJA _____	73
A TERMÉSZET ÖTÖDIK ALAKJA _____	79
A TERMÉSZET HATODIK ALAKJA _____	81
A TERMÉSZET HETEDIK ALAKJA _____	84
MYSTERIUM PANSOPHICUM AVAGY A FÖLDI ÉS ÉGI MISZTÉRI- UM IGAZ ISMERTETÉSE _____	87
ELSŐ TEXTUS _____	87
MÁSODIK TEXTUS _____	88
HARMADIK TEXTUS _____	89

NEGYEDIK TEXTUS	90
ÖTÖDIK TEXTUS	93
HATODIK TEXTUS	96
HETEDIK TEXTUS	99
NYOLCADIK TEXTUS	103
KILENCEDIK TEXTUS	108

SEX PUNCTA MYSTICA, AZAZ AZ ALÁBBI HAT MISZTIKUS PONT

RÖVID MAGYARÁZATA	111
ELŐSZÓ	111
I. A LÉLEK VÉRE ÉS VIZE	111
II. KEGYELMI KIVÁLASZTÁSRÓL, JÓRÓL ÉS GONOSZRÓL	114
III. A BŰNRŐL: MI A BŰN, ÉS MIKÉPPEN VAN?	119
IV. MIKÉNT ADJA ÁT KRISZTUS A BIRODALMAT ATYJÁNAK?	126
V. A MÁGIÁRÓL; MI A MÁGIA? MI A MÁGIKUS ALAP?	128
A MISZTÉRIUMRÓL; HOGY MI AZ?	134

TABULAE PRINCIPIORUM AVAGY TÁBLÁZATOK AZ ISTENI KI- NYILATKOZTATÁS HÁROM PRINCÍPIUMÁRÓL

136

A SÉMA ÉS AZ ISTENI KINYILATKOZTATÁS HÁROM TÁBLÁZATÁNAK MAGYARÁZATA _____	136
SÉMA _____	139
MAGYARÁZAT _____	139
I. TÁBLÁZAT TETRAGRAMMATON _____	145
A TINCTURA NAGY TITKA, VAGY ISTEN HÁRMASSÁGÁNAK LEGMÉLYEBB ALAPJA _____	150
A TINCTURA NAGY TITKA, AVAGY ISTEN HÁRMASSÁGÁNAK LEGNA- GYOBB ÉS LEGMÉLYEBB ALAPJA _____	151
II. TÁBLÁZAT MAKROKOZMOSZ _____	158
III. TÁBLÁZAT A MIKROKOZMOSZ, AZAZ A KIS VILÁG, VAGY AZ EMBER; MINDHÁROM PRINCÍPIUM KÉPMÁSA: LÉLEK SZERINT A TŰZ-VILÁG; SZELLEM SZERINT A FÉNY-VILÁG; TEST SZERINT A LEVEGŐ-VILÁG ____	165
JEGYZETEK _____	174
DE TRIBUS PRINCIPIIS, AVAGY AZ ISTENI LÉT HÁROM PRINCÍPIUMÁ- NAK LEÍRÁSA _____	175
Első fejezet _____	175
Második fejezet _____	177
DE ELECTIONE GRATIAE, AZAZ KEGYELMI KIVÁLASZTÁS _____	178

MYSTERIUM PANSOPHICUM, AVAGY A FÖLDI ÉS ÉGI MISZTÉRIUM	
IGAZ ISMERTETÉSE _____	187
SEX PUNCTA MYSTICA, AZAZ HAT MISZTIKUS PONT _____	190
TABULAE PRINCIPIORUM _____	192
THEOZÓFIAI ÉS NEHEZEBBEN ÉRTHETŐ KIFEJEZÉSEK MAGYARÁZATA* _____	194
FÜGGELÉK FRANZ XAVER VON BAADER: Negyven mondat a vallásos erotikából _____	203

DE TRIBUS PRINCIPIIS, AVAGY AZ ISTENI LÉT HÁROM PRINCÍPIUMÁNAK LEÍRÁSA

A SZERZŐ ELŐSZAVA A KERESZTÉNYI, ISTENSZERETŐ OLVASÓHOZ

1. Az ember születésétől kezdve, e világi idejének egész futása során nem törekedhet hasznosabbra és szükségesebbre, mint hogy önmagát helyesen megismerje; 1. Mi ő? 2. Honnan vagy kitől van? 3. Mi célból teremtetett? és 4. Mi a hivatása? Komoly szemlélődés közben már kezdettől úgy találja, hogy az összes teremtménnyel együtt Istentől származik. Másodszorra pedig úgy találja, hogy a teremtmények közül ő a legnemesebb teremtmény. Ebből azután arra a harmadik felismerésre juthat, hogy Isten jóindulattal van iránta, mert e világ teremtményeinek urává tette, és ellentétben a többi teremtménnyel, értelemmel, ésszel és tudattal ajándékozta meg, s legfőképpen a beszéddel, azért, hogy mindent, ami csak hangzik, mozdul, mozog, él és növekszik, megkülönböztethessen, és minden egyes erényt, tevékenységet és származást meg-

ítélhessen, és kezébe adta mindezt, hogy értelmével és eszével megzabolázhassa, és akarata szerint tegyen velük, ahogy neki tetszik.

2. S még ennél is magasabb és nagyobb megismerést adott Isten az embernek, hogy képes a dolgok szívébe nézni, milyen esszencia, erő és tulajdonság lakozik is bennük, a teremtményekben, a földben, kövekben, fákban, füvekben, az összes mozgó és mozdulatlan dologban egyaránt, úgyszintén a csillagokban és az elemekben; és képes felismerni, hogy melyek ezek a lények és erők, és miként van jelen ebben az erőben minden természetes érzékenység, növekedés, szaporodás és elevenség.

3. Ezenfelül Isten az értelmet és a legmagasabb érzékenységet adta neki, hogy képes Istennek, teremtményének megismerésére, arra, hogy ki és mi ő, s miként és hol van? miből teremtetett és származik az ember? és az örök, teremtetlen, végtelen Istennek miként képe, léte, tulajdona és gyermeke; hogyan teremtetett az isteni lényegből, akiben Isten léte és birtoka van, akiben Isten szelleme él és kormányoz, s akit Isten szíveként és lényegként szívből szeret, s akinek kedvéért ezt a világot az összes teremtménnyel teremtette; melyek az ember értelme és uralkodása nélkül javarészt nem élhetnének ilyen minőséggel. (...)

13. Mivel pedig az ember tudja, hogy kettős ember, jóban és gonoszban részes, hogy minden az ő tulajdona, s ő ugyanaz az egy ember, aki egyszersmind jó és rossz, s ezért jutalmát mindkettőtől várhatja, mert ahová lelke ebben az életben törekszik halálával, lelke oda nyomban meg is érkezik; és itt végzett munkája alapján, az utolsó napon, erővel feltámad, és örökké él, és megdicsőül, és ugyanaz örök tápláléka és kínja lesz: ezért az ember legfőbb érdeke, hogy önmagát megismerje, minéműségét, amiből jó és rossz ösztönei fakadnak, azt, hogy a jó és a rossz benne miként tulajdon sajátja, s valójában honnan is származik minden jó és minden rossz, mi az eredete; mitől és miáltal került a gonosz az ördögbe és az emberbe, s az összes teremtménybe. Minthogy az ördög egykoron szent angyal volt, és az ember is jónak teremtetett; mégis, minden teremtményben találni ebből a kedvetlenségből, amitől marják, verik, taszítják, összezúzzák és gyűlölik egymást, és minden teremtményben ellenakarat van, és semelyik test sem egy önmagával, ahogy ez nem csupán az élő teremtményekben, hanem a csillagokban, elemekben, földben, kövekben, fémekben, lombokban, füvekben és fákban is látható. Mindenben méreg és gonoszság van, s ennek így is kell lennie: különben nem lenne élet, sem mozgékonyság, nem lenne szín, erény, nehézség és könnyűség vagy egyéb érzékelhetőség sem, hanem minden semmi lenne.

14. Ebben a mély szemlélődésben úgy találjuk, hogy mindez magától Istentől származik, mindez Isten saját lénye, vagyis Isten maga, és önmagát ily módon magából teremtette; és a rossz a formáláshoz és mozgékonyasághoz tartozik, a jó pedig a szeretethez, a szigorúság vagy ellenakarat meg az örömhöz. Ha a teremtmény Isten fényében van, akkor a harag vagy az ellenakarat hozza létre a fölemelkedő, örök örömet; de amikor Isten fénye kialszik, akkor gyötrelmes kín és pokoli tűz.

15. A három isteni princípiumot szeretném itt leírni a maguk valóságában; bennük aztán magyarázatát lelmi majd mindennek, annak is, hogy mi Isten, mi a természet, és mik a teremtmények; mi Isten szeretete és szelídsége; mi Isten törvénye és akarata; mi az ördög és mi Isten haragja: összefoglalva, mi az öröm és fájdalom, és mindez hogyan kezdődik és van örökké. (...)

17. Ezért az ember számára a világban, mialatt nyomorult, romlott húsházában nagy veszedelemben él, semmi sem szükségesebb, mint hogy önmagát helyesen megismerje. Ha pedig magát helyesen ismeri, akkor ismeri Istent is, teremtőjét, és az összes teremtményt; és ismeri Isten iránta való érzületét. És ez a megismerés nekem a legdrágább mindazok közül, melyekre valaha rátaláltam. (...)

ELSŐ FEJEZET AZ ISTENI LÉT ELSŐ PRINCÍPIUMA

1. Mikor most Istenről akarunk szólni, arról, hogy mi ő és hol van, úgy kell beszélnünk róla, mint a lények lényéről. Mert belőle születtek, teremtettek és eredtek mindenek, és a dolgok első kezdete Istenben van. (...)

2. A gonoszt, melyet az első princípiumban értünk meg, nem nevezzük Istennek, és nem Isten, mert benne a böszültség komor forrása van, melyről Istent haragvó, bösz, hév-Istennek nevezzük. A böszültségben van az életnél, és minden mozgékonyaságnak eredete. Ha azonban a böszültségnek e komor, szorongó forrását Isten fénye meggyújtja, akkor már nem böszültség, hanem örömmé átváltoztatott szorongás.

3. Ezt a világot mindenestől Isten teremtette, és nem készítette semmiféle más anyagból, mint önnön lényéből. Isten szellem, megfoghatatlan, nincs kezdete, sem vége, és magassága és mélysége határtalan. A szellem viszont nem tesz mást, mint fölemelkedik, örvénylik, mozog és önmagát folyvást szüli; s önmagának e szülésében a következő hármas alakja van: 1. keserű, 2. fanyar és 3. tüzes; ez a hármas alak még-

sem első, második vagy harmadik, hanem mind a három csupán egy, és mindegyik szüli a másodikat és a harmadikat. Tehát a fanyarból és a keserüből születik a tűz, és a tűz bőszültsége keserűség vagy a fullánk maga; és a fanyarság az ösztöke, mindkettő atya a tűz csakis általuk születik, mert a szellem olyan akarat vagy érzékenység, mely létesül és önmagát ebben a létesülésben keresi, termékenyíti vagy szüli.

4. Mármost mindez emberi nyelven elmondhatatlan, és ésszel felfoghatatlan, mert Istennek nincs kezdete. Ám mégis úgy szeretnék beszélni, mintha lenne kezdete, s ezzel megértetni, hogy mi van az első princípiumban, s megértetne a különbséget is az első és a második princípium között, amely Isten vagy szellem. Habár Istenben nincs különbség, az ember mégis kutatja a gonosz és jó eredetét, tudni akarja, hogy mi van a harag és szeretet első és eredendő forrásában, mert mindkettő egy eredetből, egy anyától van, és mindkettő egy dolog. Így kell az embernek teremtményi módon beszélnie, mikor kezdetet tételez, azért, hogy megismeréshez segítse.

5. Nem mondhatja hát az ember, hogy Istenben tűz, keserűség vagy fanyarság van, még kevésbé, hogy levegő, víz vagy föld; egyedül az ember látja ilyennek. Azt sem mondhatja, hogy Istenben halál van vagy pokoli tűz, vagy szomorúság; egyedül az ember tudja ilyennek. Mert Isten nem ördögöket csinált magából, hanem angyalokat,

hogy örömeiben, öröméért éljen. De az ember látja, hogy ördögök lettek, méghozzá Istennek ellenségeivé. Ily módon kutatnia kell az okok forrását, hogy mi a gonoszság ősanynaga, ami azonos mind Istenben, mind a teremtményben. Mert az eredetben minden egy, Istenből való, lényéből készített, lényének egységes, személyének hármas mivolta szerint.

6. Lásd, kiváltképpen három dolog van az eredetben, melyből minden dolog, szellem és élet, tevékenység és a felfoghatóság lett; úgymint: Sulphur, Mercurius és Sal. Most majd azt mondod, hogy e három a természetben és nem Istenben van. Igen, így igaz, de a természet alapja Istenben van, s értsd ezt az Atya első princípiuma szerint, mert Isten haragvó, tüzes Istennek is nevezi magát. Ne gondold úgy, hogy Isten haragra gerjed önmagában, ellenkezőleg: a teremtmény lángra lobbanó szellemében. Isten első princípiumának belsejében mindenütt éget, és a teremtmény szelleme szenved a kint, nem Isten.

7. A Sulphur, Mercurius és Sal értelmében teremtményi módon beszél. A Sul lélek vagy kinyíló szellem, avagy Isten hasonlata. A Phur prima materia, melyből a szellem született, rendkívüli fanyarság. A Mercuriusnak önmagában négyes alakja van, úgy-

mint: fanyar, keserű, tűz, víz. A Sal az előző négytől született gyermek, fanyar, szigorú, és a felfoghatóság oka.

8. Mármost értsd helyesen tanításomat! Fanyarság, keserűség, tűz az első princípium szerinti eredetben vannak, melyben a vízforrás megnyílik, s mely alapján Istent ne Istennek, hanem böszültségnek, haragnak, komor forrásnak nevezzétek, melyből a rossz, a kín, a rettenet és az égés erednek.

9. Így van, ahogy mondtuk. A fanyarság a prima materia, szigorú, egészen komor összehúzódás, vagyis Sal. A szigorú vonzásban keletkezik a keserűség, mert a szigorú vonzásban élesedik a szellem teljességgel szorongóvá. Vedd példának az embert: úgy lobban haragra, hogy szellemét egészen magába vonja, amitől keserű remegés fogja el, és ha nem áll ellen, és nem csillapodik, akkor a harag tüze benne lángra lobban, és a gonoszságban ég; majd szellemében és kedélyében csakhamar mindenütt egy bosszúálló szubsztancia és lény születik.

10. Nos hát, az eredetben a természet is hasonlóan születik. De érthetőbben kell beszélnünk. Nézd, mi a Merkurius? Fanyarság, keserűség, tűz és kénes víz, a legret-

tenetesebb lét. Azonban nem szabad itt anyagra vagy felfogható dologra gondolnod, hanem az őstermészet forrására és összes szellemére. A magába vonódó fanyarság az első lét, s minthogy kemény és hideg erő, a szellem csupa fullánk és él. A fullánk és az él a vonzást nem tűri, hanem megmozdul és védekezik, ellenakarát támad, a fanyarság ellensége; és ebből a megmozdulásból lesz az első mozgékonyság, a harmadik alak.

11. A fanyarság most egyre keményebben vonz magába, tehát kemény és szigorú lesz, a legkeményebb kőhöz hasonlóan kemény erő, melyet a keserűség, vagyis a fanyarság fullánkja nem tűr; és itt támad benne a kén-szellemhez hasonló nagy szorongás; és a keserűség fullánkja úgy csíp, oly keményen dörzsölődik, hogy a szorongásban álnok villám támad, amely borzalmasan kicsap, és a fanyarságot széttöri. De nem lel nyugalmat, ezért mind vadabb lesz, olyan, mint egy szorongó és borzalmas kerék, mely az álnok villámmal együtt merő értelmetlenségként forog, és e villám tűzfullánkká változik, mely mégsem égő tűz, hanem csak mint a kőbe zárt tűz.

12. Minthogy itt nincs nyugalom és a forgó kerék a gyors gondolathoz hasonlóan száguld, mert a fullánk oly sebesen ösztökéli: ezért a fullánk keményen lángra lobban, hogy a fanyarságból és keserűségből született villám rettenetesen ég, és iszo-

nyatos tűzhöz hasonlóan fellángol, amitől az egész anyag megrémül és lehanyatlik, halott és legyőzött lesz, szigorú vonzása megszűnik, szétszóródik és gyengévé változik. Mert a tűzvillám lett az uralkodó, és az anyag, mely az eredetben fanyar és szigorú volt, most elhalt és ájult, és a tűzvillám erejét immár tőle szerzi; mivel ez az ő anyja. És a keserűség a fanyarságból és a fanyarsággal a villámban kinyílik, és meggyújtja a villámot, mert a villámnak vagy tűznek atyja. A forgó kerék most már a tűzvillámban áll, és a fanyarság legyőzött és alélt marad. Ez most a vízszellem, és a fanyarság egészen lágy, leheletszerű, szorongásában legyőzött anyaga immár egyezésre lép a kén-szellemmel, és a fullánk benne reszket, és e villámban kiszárad és megélesedik. De mert a villámban túlon túl is kiszárad, egyre borzalmasabb és tüzeesebb lesz, a fanyarság pedig egyre legyőzöttebb, a vízszellem folyvást hatalmasabb. Így újra és újra felfrissül a vízszellemben, és mind több anyagot visz a tűzvillámnak, ami ettől még fájdalmasabban kigyullad, mert ekként hasonlíthatod a villám és a vízszellem fáját.

13. Most pedig a Merkuriust értsd meg helyesen. A Mer szó először szigorú fanyarság, a nyelvnek e szava fanyarságtól csikorog, és így megérted, hogy a keserű fullánk benne van. A Mer fanyar és reszkető, és minden egyes szó az ő cselekvő vagy szenvedő erejétől formálódik. A Ku szót, mint a fullánk dörzsölődését vagy nyugtalansá-

gát érted meg, mely a fanyarsággal nem tud megbékélni, hanem felszáll és felemelkedik; mert e szótag erővel a szívtől a szájig nyomul: így történik ez a szellem ös-anyagának erejében is. De mert a Ku szótag ekképp erős lendületet kap a szívtől, viszont csakhamar megragadja a Ri szótag is, és az egész értelem e szótaggá változik át, ezért a keserű, fullánkös kereket jelenti a születésben, amely oly sebesen szorong és forog, mint a gondolat. Az Us szótag a sebes tűzvillám, tőle az anyag a fanyarság és keserűség közötti gyors forgásban, a sebes keréken meggyullad. Az ember volta-képpen itt érti meg, hogy miként rémül meg a fanyarság, és az erő e szóban ismét visszasüllyed a szívbe, és ájult lesz, egészen szétszórt. De a fullánk a forgó kerékkel a villámban marad, és a fogakon át kicsap a szájba, ahol a szellem lobogó tűzhöz hasonlóan sistereg, majd ismét megerősödik a szóban.

14. E négy alak található tehát a természet eredetében, amelyből a mozgékony-ság, valamint a teremtmények magjában levő élet is származik; ám nem felfoghatóságként lakozik az eredetben, hanem erőként és szellemként. Mert mérges, ellenséges lét, s szükségszerűen ilyen, hiszen egyébként nem lenne mozgékony-ság, hanem minden merő semmi volna; ezért a haragforrás a természet első eredete.

15. A Merkuriust e helyen éppenséggel nem a harmadik, a teremtet világ princípiumában értem, nem a patikában használatos higanyra gondolok, jóllehet ilyen erővel és léttel is rendelkezik, hanem a lények lénye eredetének első princípiumáról, Istenről és a kezdetlen örök természetről beszélek, melyből e világ természete született. Természetesen az első két princípium eredetében nincs szétválás, csakis a végső és harmadik princípiumban. A csillagok és elemek birodalma az első princípiumból született a szó és Isten Szellemé által, az örök Atyától, a szent égből.

MÁSODIK FEJEZET

AZ ELSŐ ÉS MÁSODIK PRINCÍPIUM, ISTEN ÉS AZ ISTENI TERMÉSZET, TOVÁBBÁ AZ EBBEN LEVŐ SULPHUR ÉS MERKURIUS MAGYARÁZATA

1. Mivel ehhez a megértéshez isteni fény kell, mely nélkül az isteni lét felfoghatatlan, szeretném e mély titkot afféle teremtményi módon felrajzolni, amellyel az olvasó a mélységbe hatolhat. Az isteni lét emberi nyelven elmondhatatlan, egyedül a

spiraculum vitae, a lélek szelleme – mely Isten fényében lát – érti meg. Mert egy teremtmény sem lát és ért jobban és mélyebben, mint anyja mélyéig, akitől ered.

2. A lélek, melynek eredete Isten első princípiumában van, és Istentől az emberbe, a harmadik princípiumba, a sziderikus és elemi születésbe leheltetett, visszatekint Isten első princípiumába, amiből és amiben van, s aminek létehez tartozik, és aminek tulajdona; és nincs ebben semmi csodálatos, hiszen csak önmagát látja születésének kezdetében: látja az Atyaisten egész mélységét az első princípiumban.

3. Mindezt az ördögök is tudják és látják, mert Isten első princípiumából, legerendőbb természetének forrásából valók. Szeretnék is, hogy ne láthassák és ne érezhesék, ám egyedül az ő hibájuk, hogy bezárult előttük a második princípium, melyet a létében egységes, személyében hármass Istennek hívnak – ahogy ezt a következőkben részletesen kifejtjük.

4. Az Isten Szent Szellemétől megvilágosodott emberi lélek viszont (amely a második princípiumban az Atyától és a Fiútól származik, a szent égben, az igazán isteni természetben, mely természetnek Isten, értsd: Szent Szellem a neve) Isten fényében

belelát a szent isteni születés második princípiumába, a mennyei létbe; de a csillagok szelleme, amely körülöleli a lelket, valamint az elemeké, mely származásának forrása, csupán anyjáig lát, akitől van és akiben él.

5. Ezért, jóllehet a tiszta égről és a fényes istenségről beszélek és írok, a megismerést és kegyelmet nélkülöző olvasó számára mégis néma vagyok. De mindazonáltal isteni és teremtményi módon szeretnék írni, hátha némelyek számára a magasság kutatását vonzóvá teszem, s ha erre a kutatásra saját erejükből képtelenek, talán majd kopogtatnak és kérlelik Szent Szellemét, hogy tárja föl a második princípium ajtaját. (...)

6. Mert végtére én is keresés és kopogtatás révén jutottam megismeréshez, emlékeztetőül írok tehát, szeretném felébreszteni a keresés iránti vágyat, s ezzel kincsemet szaporítani, és nem földbe rejtteni. De az eleve okosnak, aki mindent ért és tud és mégsem tud semmit, neki nem írtam – hiszen ő eleve jóllakott és gazdag ; hanem a hozzám hasonlatos együgyűnek, hogy a magamfélékkel derülhessek.

7. Térjünk vissza Sulphurra, Merkuriusra, Salra és az isteni létre. A Sul szó a dolog lelke, mert ez a Sulphur szóban a Phur szótagból született olaj vagy fény, és a dolog szépségével, szeretetével avagy a neki legkedvesebbél azonos. A teremtmény ettől a benne levő fénytől lát, benne van az ész és az értelem és a harmadik princípiumban ő tartja magában a makrokozmoszt, amiből az elemek birodalma születik. Az első princípiumban viszont a legbelső szülés léte, melyben az Atyaisten öröktől fogva szüli Fiát, és amelyből (értsd: Sulból és Phurból) a Szent Szellem kiárad. Az emberben szintén az a fény, amely a sziderikus szellemből a mikrokozmosz második centrumában születik; de a spirákulumban, a lélek szellemében, a belső centrumban Isten fénye, mely egyedül az Isten szeretetében lakó lélek birtoka, mert e fényt egyedül a Szent Szellem gyűjtja és árasztja ki.

8. Figyeljete most Isten szülésének mélységére! Istenben nincs Sulphur, de a Sulphur tőle született, és benne létező erő; mert a Phur szótag a legbelső erő, a hagnak, a bősületségnek vagy mozgékonyáságnak eredeti forrása, miként az első fejezetben leírtam, és négyes alak van benne, úgymint 1. Fanyar, 2. Keserű, 3. Tűz és 4. Víz. A fanyar magához vonz, nyers, hideg és éles, és mindent keménnyé, durvává és szorongóvá tesz. És ez a vonzás keserű fullánk, csupa rémület, és e szorongásban keletkezik az első felemelkedés. (...)

9. Mert a fanyarság kemény, mint a kő, a keserűség pedig őrző kerékhez hasonlóan dühöng és tombol a fanyarságban, a fanyarságot összetöri, és felcsap a tűz, s minden borzasztó, tüzes rémségbe jut, és a fanyarság szétrobban: a sötét fanyarság ettől megrémül, önmaga alá visszahanyatlik, és olyan erőtlen lesz, mintha megsüketítették és megölték volna, szétterül, elgyengül, és megadja magát. De ha a bösz, tüzes rémség a fanyarságba ismét visszapillant, és megfertőződik tőle, s a fanyarságot ennyire megsatnyultnak és legyőzöttnek találja, akkor még sokkal jobban megrémül; mert olyan ez, mintha az ember a tűzre vizet önt, amitől nagy rémület támad. De mert a rémület a ritka és legyőzött fanyarságban támad, ezért egy másik forrást kap, és a böszültség a nagy öröm rémületévé változik, s a böszültségben felszáll meggyújtott fényhez hasonlatosan. A rémület egy pillanat alatt fehér, világos és fényes lesz; így történik a fény meggyújtása. Mihelyt a fény, ez az új tüzes rémület a fanyarságtól megfertőződik, a fanyarság meggyullad, megrémül a nagy fénytől, mely hirtelen beléhatolt, mintha a halálból ébredne, és szelíd, eleven és örömteli lesz, elveszti sötét, kemény és hideg erejét; örömittasan felemelkedik és örvendezik a fényben, és fulánkja, a keserűség győzedelmeskedik a forgó keréken, a nagy örömben.

10. Figyelj! Mihelyt a tüzes rémület a kemény szorongásban, a kénsszelemben meggyullad, a rémség azon nyomban diadalmaskodva felszáll, és a szorongó, fanyar vagy

kénes szellem a fénytől könnyű és édes lesz. Mert ahogy a legyőzött fanyarságban a tüzes rémületből fény vagy fényes villám keletkezik, és bőszerű igazságát elveszíti: úgy veszíti el a fénytől megfertőződő fanyarság az ő igazságát, és a fehér fény könnyűvé és édessé változtatja. Az eredetben a fanyarság az erős vonzástól merő sötétség és szorongás volt; most egészen fényes, s ezért elveszíti saját minőségét, és a bőszerű fanyarságból lesz csípős esszencia, amit a fény teljességgel édessé tesz. (...)

11. Lásd: a keserűség vagy a keserű fullánk, mikor a fanyarságból eredetét merítette, keserű, dühöngő és tépett volt; most viszont e tiszta fény árad belé és anyjának fanyarságában megízleli az édességet: ekkor csupa öröm, és nem kívánja az újabb lázadást, hanem repeső szívvel örvendezik anyjában, és örömittas kerékként diadal-maskodik a születésben. És ebben a diadalban a születés ötödik alakot kap, felfakad az ötödik forrás: a kedves szeretet. Ha a keserű szellem az édes vizet ízleli, örvendezik anyjában, felüdül és megerősödik, és anyját a nagy örömben felélénkíti: az édes vízszellemben ekkor igen édes és szelíd forrás születik; mert a fény gyökere, a tűz-szellem, amely kezdetben bőszerű rémület volt, most kedvesen és örömittasan szökik magasra.

12. Csak becézgetés és szeretés van itt, ahol a vőlegény kedves menyasszonyát öleli; és nem egyéb ez, mint a szerelmes élet születése a fanyar halálban; és ilyen az élet születése a teremtményben. Ebből a mozgó, mozgató vagy forgó keserűségből születik a vízszellem fanyar esszenciájában a hatodik alak, a hang: és a hatodik alakot valóban Merkuriusnak lehet nevezni, mert alakját, erejét és kezdetét a szorongó fanyarságban a keserűség dühe által nyeri el. Fölemelkedésében anyja erejét, az édes fanyarság esszenciáját magával viszi, és a tűzvillámnak adja, amittől a fény meggyullad. Vizsgálódás mindenütt: egyik erő látja a másikat, az egyik a másikat a tűzvillámban – a fölemelkedés által – megérzi, egyik a másikat hallja, az esszenciában ízleli, és az édes és szelíd forrás révén, mely az édes és fanyar szellem (immár a víz-szellem) esszenciájából, a fény édességéből születik, szagolja egymást; és ebből a hatszoros alakból a születésben most hattagú, önálló, szétválaszthatatlan lény lesz, melyben az egyik a másikat szüli, és egészen a másik vagy képes a másik lenni, s e születésen és léten kívül semmi lenne. Mert a hatszoros alak a hatszoros erő minden egyes esszenciájával rendelkezik, de csak egy és nem több; ám mindegyik alak a saját módján van. Figyelj jól tehát:

13. Habár a fanyarságban most keserűség, tűz, hang, víz keletkezett, és a vízforrásból szeretet vagy olaj, amiből fény fakad, és kiragyo; de ahogy a fanyarság mégis

megőrzi első tulajdonságát, ugyanúgy a keserűség, a tűz, a harag vagy a mozdulás is, és megőrzi tulajdonságát az első, fanyar szorongás önmegtagadása (mely visszafordulás önmaga alá, vagy a vízszellem), és a fénytől meggyújtott, a fanyar, keserű és immár édes vízforrásban fakadó szelíd szeretet forrása. És mégsem elválasztható létek ezek, hanem mindegyik egészen egy lét egymásban, és minden egyes alak önön alakját, erejét, működését, keletkezését az összes alaktól nyeri. És legfőképpen az egész születés megőrzi együtt a négyszeres alakot születésében, mint felemelkedést, leszállást, majd a forgó kerék révén a fanyar esszenciában átlósan fut szét két irányba, hasonlóan egy kereszthez ✝; vagy úgy, ahogy egy pontból fut szét Napkelet, Napnyugat, Észak és Dél. Mert a keserűség moccanásából, mozgásából és felemelkedéséből a tűzvillámban ✝ születés keletkezik; mert a tűz önmaga fölé emelkedik, a víz önmaga alá süllyed, a fanyarság esszenciája pedig keresztbe halad.

HARMADIK FEJEZET

AZ ÖRÖK TERMÉSZET VÉGTELENÜL ÉS MEGSZÁMLÁLHATATLANUL SOKRÉTŰ KIBOMLÁSA VAGY SZÜLETÉSE

1. Olvasó, értsd helyesen írásomat! Nincs hatalmunkban Isten születéséről beszélni, mert ennek öröktől fogva nem volt soha kezdete; egyedül Istenről, a mi Atyánkról vagyunk képesek beszélni; arról, hogy mi ő és miként van, és miképpen van az örök szülés.

2. Habár nem jó nekünk, hogy a szigorú, a komoly és legeredendőbb születésről tudnunk kell (amely tudásban és megismerésben, tapasztalatban és érthetőségben az ördög összűleinken keresztül megmérgezett és becsapott minket): ez a tudás nekünk most mégis fölöttébb szükséges, vele az ördögöt (aki a legzordabb születésben él) és legsajátabb ellenségünket, akit összűleink felébresztettek és ránk örökítettek (akit magunkban hordunk és most egy velünk), megismerjük.

3. Jóllehet úgy írok, mintha kezdete lenne az örök születésnek, ám ez még sincs így; hanem az örök természet kezdet nélkül szüli magát. Írásomat nem teremtményi módon kell érteni, az ember születéséhez hasonlóan (aki Isten hasonlata), habár az örök létben is éppen így van; de kezdet és vég nélkül. És írásomnak egyedül az a célja, hogy az ember ismerje meg önmagát, azt, hogy mi ő, miként volt kezdetben gyönyörű, szent és örök ember, aki a szigorú születés kapuját az örökkévalóságban sohasem ismerte, s ezért nem vágyódott az ördög mérgére, és nem evett ama gyümölcsből, amiből nem volt szabad; a gyümölcsből, amitől ilyen csupasz és meztelen ember lett, állati alakkal, és amitől az isteni erő mennyei öltözékét elvesztette, és most az ördög birodalmában, fertőzött Salniterben él, és fertőzött étket eszik. Szükséges most önmagunk mivoltát megismerni, és azt, hogy miként szabadulhatunk meg a komor és szigorú születésből, hogy újszülöttként ismét egy új emberben éljünk (aki hasonlatos a bukás előtti emberhez), Krisztusban, a mi újjászületőnkben.

4. Valahányszor oly hosszasan beszélek és írok első bukásunkról és újjászületésünkéről Krisztusban, nem jutok értelméhez és alapjához, mi volt a bukás, és mivel rontattunk meg; mi ez az Isten előtt utálatos erő, és hogyan fordul Isten parancsa és akaratá ellen. Mit értek mindebből? Semmit. Hogyan menekülhetek el tehát, ha nem

ismerem? Vagy miként válhatok méltóvá a megújulásra, és miként szánhatom rá magam, ha nem tudom mikéntjét, helyét vagy eszközét?

5. Hiszen a világ tele van könyvekkel és szózatokkal a bukásról és az újjászületésről. De a teológusok könyvei nagyobbreszt csak a bukás történetét írják le, hogy megtörtént valamikor, és hogy ismét meg kell újulnunk Krisztusban. De mit értek én mindebből? Csupán a történetet, hogy megtörtént valamikor, és ismét megtörténik és meg kell történnie.

6. Teológusaink kezüket emelik ellene, és lábukkal tapossák minden lehetséges módon, és gyalázkodván üldözik azt, aki az alap mélységét és Isten mivoltát kutatja. Nem kell az embernek az Istenségben tépelődni és kutatni. Mit mondjak hát erről amúgy németesen, mi ez? Piszok és mocsok, hogy az ember az ördögöt takargatja, és az ördög gonoszságának a fertőzését az emberben elleplezi, hogy e kettőt, az ördögöt, Isten haragját és a zabolátlan, gonosz fenevadat az emberben nem ismeri.

7. Éppen erről mondják: az ördög megszimatolja a pecsenyét; védekezik, hogy megakadályozza birodalmának megismerését, hogy megmaradhasson a Nagy Fejedelem-

nek – másként az ember elmenekülhetne előle. De hol kell neki védekezni, ha nem ama résnél, ahol az ellenség betörhet? Elfedi a teológusok szívét, értelmét és kedélyét; fösvényiségbe, kevélységbe és paráznaságba viszi őket, hogy Isten fénye előtt elborzadjanak, féljenek és ijedezzenek: ezért takaróznak, mert meztelenek, és még a fény látójának is irigyei. Vagyis az ördög udvaroncai lesznek.

8. De jön az idő, amikor a hajnalpír felhasad, amikor a gonosz bestiának, a gonosz gyermeknek meztelenül és nagy székenben kell állnia, mert a nagy fenevad szajhája megítéltetik. Ébredjetez ezért, Istennek gyermekei, hogy legyen homlokotokon a nagy és gonosz fenevad bélyege: másként a tiszta fény előtt nagy székenben és csúf-ságban maradtok! Immár az alvásból való felébredés ideje elérkezett, mert a vőlegény menyasszonyához készül. Világító fénnel jön ő. Akinek lámpájában lesz olaj, annak lámpáját meggyújtja, és vendége lesz; de akinek nem lesz olaja, annak lámpáját sötéten hagyja, s őt magát alvónak, és az állat bélyegét meghagyja a Nap felkeltéig: iszonyatosan megrémülnek majd, és örök székenben maradnak, mert az ítélet beteljesedik. Isten gyermekei emlékezetben tartják ezt, de az alvók alszanak ama napig.

9. Az örök természet születése hasonlatos az emberi érzékek születéséhez, midőn valamely érzék megszületik valamiből, azután kiterjed a végtelenbe; avagy hasonla-

tos a fagyökér születéséhez, melyből születése után a törzs és sok ág és gally nő, egy gyökérből sok gyökér és sok ág és sok gally, és mindegyik az első gyökérből. Figyelmezz hát iménti tanításomra: a természetnek hatszoros alakja van, és így minden egyes alak magából újabb alakot szül saját minőségének jellege szerint, ami rendelkezik az összes alak minőségével és jellegével önmagában.

10. De figyelj! A hat közül az első alak csak egy magafajta, nem pedig a fanyarság első anyjához hasonlatos forrást szül, ahogy a fa egyik ága a másikat önmagából szüli. Mert mindegyik forrásszellemben csak egy centrum van, melyben a tűzforrás fakad, a tűzvillámból pedig a fény, s minden egyes forrásban benne van az első hat alak.

11. Figyelj a hasonlat mélységére! A fanyar forrás az eredetben az anya, s tőle született a további öt forrás, a keserűség, tűz, szeretet, hang, víz. Mármost ezek születésének mozzanatait, és nélkülük ő sem lenne semmi, csak szorongó, sötét völgyhöz hasonlatos, mozgás és fény avagy élet nélkül. De a fény meggyújtása benne az életet most megszülte, ezért saját minőségében örvendezik, és fanyar minőségében új születésen munkálkodik; minőségében ismét élet fakad, melyben megint centrum nyílik, és

az élet belőle hatszoros alakban ismét megszületik; de most már nem olyan szorongásban, mint kezdetben, hanem óriási örömben.

12. Mert a nagy szorongás forrása, ami kezdetben, a fény előtt, a fanyarságban volt, s amitől a keserű fullánk született, most a vízszellemből, a szeretet szelíd forrásában, a fényben átváltozott, és a keserűségből és fullánkból az öröm fénybeli felemelkedése lett. Ezért a tűzvillám immár a fény atyja, és a fény tündököl benne, és egyetlen oka most a mozgékony születésnek. És a szeretet-szülés, mely kezdetben szorongó forrás volt, most Sul vagy olaj, örömittas forrás, áthatja az összes forrást, amikben vagy amikből a fény kigyullad.

13. És a hang vagy csengés a forgó keréken most az összes forrásnak kihirdeti vagy bejelenti, hogy a kedves gyermek megszületett. A hang felcsendül az ajtók előtt és minden esszenciában, hogy az erők ébresztésére megmozduljanak, és egymást a fényben lássák, érezzék, hallják, szagolják és ízleljék. Az egész születés a fanyar esszenciában, az első anyában vélte magát, de ő gyengéddé, alázatossá, édessé és örömittassá lett, s ezért az egész születés nagy örömben, szeretetben, alázatban és szelídségben áll, és nincs itt más, csak csupa szerelem, barátság, illat, figyelem, gyengéd érzés, és nincs az a nyelv, amely mindezt elmondhatná. Hogyan is ne lenne itt öröm

és szeretet, amikor a halál közepén az örök élet megszületett, és a végnek nincs semmilyen félelme, és nem is lehet!

14. A fanyarságban ekként ismét új születés van. Ebben a születésben a fanyarság az úr, és itt a tüzet nem keserű fullánk vagy a szétáradó szorongás gyűjtja meg, hanem most az óriási öröm és a kigyulladó fény a centrum; és a fanyarság most saját minőségében tudhatja őket: a Sult, az olajat és az Atya fényét. Ezért az első fa ágából történő születést most egészen a fanyar forrás minősíti, és a tűz benne fanyar tűz, és a keserűség benne fanyar keserűség, és a hang fanyar hang, és a szeretet fanyar szeretet, de mind tiszta tökéletességben, és kedves szeretetben és barátságban.

15. Az első keserű fullánk vagy az első keserűség is (mihelyt a fény kigyulladt, és az első születés a tökéletességben áll) saját minőségéből ismét egy esszenciát szül, melyben centrum van, s ebben szintén új forrás fakad a tűzben vagy életben, az összes minőség jellegével és tulajdonságával; és ebben az új kezdetben a keserűség mégis minden alakban úr: keserű keserűség, keserű fanyarság, keserű vízzellem, keserű hang, keserű tűz, keserű szeretet, de mind tökéletesen a felemelkedő nagy örömben.

16. És a tűz most szintén tüzet szül az összes minőség tulajdonsága szerint: a fanyar szellemben fanyart, a keserűben keserűt; a szeretetben a szeretet áhítatos meggyújtója, igen forró lobbanás, és nagyszerű sóvárgás; a hangban tisztán csengő tűz, melyben minden fénylő és végleg eldöntetett, mert a hang minden minőségben, szóval és nyelvvel jelenti meg, hogy mi lakik valamennyi forrásszellemben, milyen öröm, milyen erő, milyen lét és milyen tulajdonság. A vízben pedig e tűz száraz tűz.

17. A szeretet kiáradása mindenekelőtt a legszelídebb, legkedvesebb forrás. Amikor a szeretet-szülés magából az eredeti esszenciák összes forrásával új születést szül, s így az új születés minden forrásában a szeretet az úr, és centrum születik, akkor az első esszencia, a fanyarság csupa kedvesség, szelídség, fényesség lesz, és szívből jövő sóvárgásában minden iránt a forrásszellemek tápláléka, miként az édesanya a gyermekei számára.

18. És a keserűséget joggal nevezzük itt örömnak, mert keletkezés és megmozdulás. Erre az örömrre nincs hasonlat: olyan ez, mintha az ember pokoli kínjából hirtelen megváltva, az isteni öröm tündöklésébe jut.

19. A hang szintén így cselekszik ott, ahol a szeretet az úr: örömhírt visz a születés alakjainak; ahogy a tűz gyújtja meg – miként már elmondtam – a szeretetben a szeretetet, minden forrásszellemben; a szeretet saját esszenciájában pedig, ha a szeretetben a szeretet az úr, a legszelídebb, legalázatosabb, legkedvesebb forrás, mely az összes forrásban felfakad, és az égi születést erősíti és bizonyítja, bizonyítja annak szent, isteni létét.

20. Most pedig a vízzsellem alakjára figyeljete. Ha a vízzsellem önmagához hasonlót szül, hogy újjászületésében úr legyen, s benne centrum ébredjen, akkor ezt mégse ő teszi saját esszenciájában, hanem más forrásszellemek benne: ő nyugodt marad, mint szelíd anya, és engedi, hogy a többiek magjukat belé vessék, és centrumot ébresszenek, hogy életet mozdító tűz támadjon. Benne a tűz nem forró, égő tűz, hanem enyhe, szelíd és édes. És a keserűség sem keserű, hanem hűvös, enyhe és buzogva terelő; amitől a mennyei pompában alakzat, látható lét keletkezik. Mert e születésben a hang is egészen szelíden keletkezik, minden felfogható és érthető, vagy hasonlattal szólva olyan, mint a szó, mely szubsztanciává vagy érthető létté lesz. Mert ebben az újjászületésben, amely a vízzsellemben (vagyis a forrásszellemek újjászületésének igaz anyjában) történik, mintha minden felfoghatóvá vagy

szubsztanciálissá lenne; jöllehet itt mindvégig nem felfoghatóságot, hanem szellemet kell értenetek.

DE ELECTIONE GRATIAE, KEGYELMI KIVÁLASZTÁS, VAGY ISTEN AKARATA AZ EMBER FELETT

1. FEJEZET

ISTEN EGYETLEN AKARATA. BEVEZETÉS ISTEN LÉNYÉNEK KINYILATKOZTATÁSÁBA. MI AZ EGYETLEN ISTEN?

1. Isten Mózesnél kinyilatkoztatott hangon szól Izrael népéhez (e hangban rejtettségéből valódi, teremtményi módon megnyilatkozó, zengő hangba lépett és hallatta magát, hogy a teremtmény felfoghassa): Én vagyok az Úr, a te Istened, az egyetlen Isten, más isteneket ne tisztelj mellettem. (Kiv 20, 2, 3; Törv 6, 4.) Mózes mondja: Az Úr a mi Istenünk haragos, hév Isten, és emésztő tűz. Másutt: Az Úr könyörületes Isten. Továbbá: Szelleme a szeretet lángja (Törv 4,24-31).

2. Az idézett mondások ellentétesnek látszanak, mert Isten haragos Istennek és emésztő tűznek nevezi magát, de a szeretet lángjának is, amely csak az egyedüli Jó lehet, különben Isten nem lenne Isten, vagyis az egyetlen Jó.

3. Istenről nem mondható, hogy ez vagy az, gonosz vagy jó, hogy megkülönböztetés van Benne, mert önmagában természetellen, vágytalan és teremtménytelen. Nem hajlik semmire, mert nincs Benne semmi, sem gonosz, sem jó, amihez hajolhatna: alap nélküli mélység önmagában, természetre és teremtményre irányuló akarat nélküli örök semmi; szenvedélytelen, semmi sincs Benne, ami közeledhetne Hozzá vagy amihez közeledhetne. Egyetlen lény, és előtte vagy mögötte semmi sincs, mihez vagy amiben magának akaratot teremthetne vagy megragadhatna; nincs szülője: Ő Semmi és Minden, és Egyetlen Akarat, amelyben a világ és az egész teremtés nyugszik. Benne minden kezdet nélküli, súly, mérték és cél szerinti örök-azonosságban van; sem fény, sem sötétség, sem szeretet, sem harag, hanem Örök Egy; ezért mondja Mózes: az Úr Egyetlen Isten (Törv 6,4).

4. Ez az aaptalan, megfoghatatlan, természetellen és teremtménytelen akarat, amely csak Egy, és sem előtte, sem mögötte semmi sincs; amely önmagában csupán Egy s

olyan, mint a Semmi és mégis minden: egyetlen Isten ő és annak neveztetik; olyan, aki önmagában megragadja és találja magát és Istent Istenből szüli.

5. Ugyanis az első, kezdetlen, egyetlen Akarat, amely sem gonosz, sem jó, szüli magában az egyetlen örök Jót, azaz a megragadható akaratot, az alaptalan akarat Fiát, aki a kezdetlen akarattal mégis örök-azonos; és e második akarat az elsőnek örök érzékenysége és találhatósága, mert a semmi önmagában valamit talál; és a nem található, alaptalan akarat örök megtaláltján túlrad és önmaga örök szemléletébe lép.

6. Az alaptalan akarat így tehát (1) az Örök Atya; és (2) az alap nélküli mélység megtalált, megragadott, megszült akarata az ő szülötte, avagy Egyszülött Fia, az alap nélküli mélység Ens-e, amelyben az alap nélküli mélység alapba fogja magát. (3) Az alaptalan akaratnak a megragadott Fiúval vagy Ens-szel történő kilépése pedig a Szellem, mert a megragadott Enst mint az Atya és Fiú életét magából az akarat tevékenységébe és életébe viszi: és (4) ami kiáradt, az a kéj, az örök Semmi megtaláltja, melyben az Atya, a Fiú és a Szellem meglátja és megtalálja magát; s ezt Isten bölcsességének vagy szemléletének nevezik.

7. E hármass lény születésében, bölcsességének maga-szemlélésében öröktől lett, nincs más alapja és helye, csak önmaga; egyetlen élet, és egyetlen sóvárgás nélküli akarat, nem sűrű, nem ritka, nem is magas, nem is mély; nem tér, nem idő és nem hely, nincs benne sem sűrűség, sem ritkaság, sem magasság, sem mélység, sem tér, sem idő, hanem mindennel mindenben van és a mindenség számára mégis megfoghatatlan semmi.

6. Ahogy a Nap fénye az egész világban, mindenben és mindennel működik, de a mindenség a Naptól mégsem vehet el semmit, hanem el kell túrnie, s csak a Nap erejével tevékenykedhet: ehhez hasonlóan kell Istent a természetén és teremtményén kívül önmagában, alapon, időn és helyen kívül, az önmagát megragadó káoszban szemlélni, ahol az örök semmi maga-szemléléseért, érzékenységeért és találhatóságáért egy szemben avagy örök látásban megragadja magát, mert nem mondható Istenről, hogy két akarata van, egy a gonoszra és egy másik a jóra.

9. Mert a természettelen, teremtménytelen istenségben csak egyetlen akarat van, aki az Egyetlen Isten, aki önmagában csupán önmagát akarja megtalálni és megragadni, de önmagából kilép, és e kilépéssel bevezeti magát egy szemléletbe, amelyben az

istenség hármassága bölcsességének tükrével, azaz látásának szemével értendő: benne minden erő, szín, csoda és lény örök (egyetlen) bölcsességben, súly és mérték szerinti azonosságban, tulajdonságok nélkül, a lények lényének egyetlen alapjaként van: önmagában talált kéj vagy sóvárgás valamire, a tulajdonságok találásának vagy nyilvánkoztatásának vágya, az első alapon még teljesen tulajdonság nélküli isteni kéj vagy bölcsesség önmagában; mert ha tulajdonságok vannak, akkor a tulajdonságokat szükségképpen adja vagy okozza valami: de az isteni erőknél és az isteni kéjnek vagy bölcsességnek nincs más oka, csupán az egyetlen akarat, az egyetlen Isten, aki önmaga hármasságába, vagyis önmaga megfoghatóságába belép (a megfoghatóság a centrum, azaz örök megragadott Egy), s ez pedig Isten örök akaratának szíve vagy székhelye, amiben a határtalan mélység magát egy Alapon, Isten egyetlen helyén birtokolja (de oszthatóság vagy elválaszthatóság nélkül, mérhetetlenül, forma vagy azonosság nélkül), mert nincs körülötte semmi, amivel azonosulhatna.

10. Az alap nélküli mélységnek e szíve vagy centruma az örök kedély, azaz akarat, és még sincs semmije, amit akarhatna, csak a centrumban magát megragadó egyetlen akaratot. A centrumra irányuló első akaratnak szintén nincs semmije, amit akarhatna, csak maga-találásának ez az egyetlen helye: az első akarat így szívének vagy ön-

találása helyének Atyja és a megtaláltnak, mint egyszülött akaratának vagy Fiának a birtokosa.

11. Az alap nélküli akarat, aki az Atya és minden lény kezdete, megragadhatóságához helyet szül önmagában vagy birtokolja ezt a helyet: és e hely minden lény alapja és kezdete s ugyanakkor birtokosa az alaptalan akaratnak, az alapozó kezdet Atyjának.

12. Az Atya és Fia (mint az önnön maga helye) így egyetlen Isten, egyetlen akarat; az alap megragadott helyének egyetlen akarata önmaga foglalatából kilép, s e kilépéssel szellemmé lesz: és az alap nélküli mélység egyetlen akarata az első, örök, kezdetlen foglalatból háromszoros hatássá válik szét és mégis csak egyetlen akarat marad. Az első akarat, az Atya megalkotja magában a Fiút, azaz az istenség helyét; és az istenség helye, az Atya Fia a bölcsesség erejeként hat a találásban; minden erő alapállása a Fiúban van, de az erők itt mégis csupán egyetlen erőként vannak, mint az istenség érzékenysége és találhatósága önmagában, egyetlen akaratban és lényben, különbözőség nélkül.

13. Ezeket a megtalált, szült és létrehozott erőket, vagyis minden lény kezdetének centrumát az első akarát (aki az Atya) az egyetlen erőből, székhelyéből vagy Fiából önnön érzékenységébe kileheli: hasonlóan ahhoz, ahogy a Nap sugarai a Nap mágikus tűzéből kilépnek, és a Nap ereje megnyilatkozik. Ugyanígy e kilépés Isten erejének sugara, azaz az istenség mozgó élete, mivel az alaptalan akarát alapba, egy örvénylő erőbe lépett: és az erő akarata ezt az erőből kileheli, és e kilépés Isten szelleme s harmadik hatást készít: életet vagy tevékenységet az erőben.

14. A negyedik hatás a kilehelt erőben mint isteni szemléletben vagy bölcsességben van, mert Isten Szelleme (amely az erőből ered) a kilehelt erővel mint önmaga egyetlen erejével játszik, mert az erő formálásának isteni kérése belép, s a hármasság születésének képét rögtön önálló akaratra és életbe akarja bevinni, mint az egyetlen hármasság mintáját: de e mintázott kép az isteni szemlélet kéje és nem szabad megragadható, teremtményi, körülhatárolható képnek tartani, hanem isteni imaginációnak, vagyis a mágia első alapjának, amelyben a teremtés kezdete és alapállása van.

15. E benső mintázáson vagy a bölcsesség mágikus foglalatán Isten valódi anyagi és lelki képe értendő. Ahogy Mózes mondja (Ter 1,27): Isten az embert saját képére

teremtette, tehát e benső isteni minta szellem szerinti képére. És teremtette saját képére a teremtményben teremtett, testi képiség szerint: és így kell tekintenünk az angyalokat is, az isteni lényeg mintájára, az isteni bölcsességből. A teremtményi alapról viszont, amelyben a tulajdonságok vannak, később fogunk majd szólni.

16. Az elmondottakból röviden summázva megérthetjük Isten mivoltát a természetén és a teremtményen kívül; ahogy az Úr mondja Mózesnél: Én az Úr a te Istened, egyetlen Isten vagyok. Ezt a nevet érzéki nyelven (miután az isteni születés az egyetlen bölcsesség erejével önmaga képének foglalatába belép) JEHOVÁ-nak mondják, ami a semmi valamiben megragadott kéje vagy ama örök Egy, amelyet ilyen módon

lehetne ábrázolni: . De nem mérhető és osztható képre vagy lényre, hanem a kedélyre kell gondolni.

17. Mert ez a saját magán belüli formálás sem nagy, sem kicsi, és sehol sincs sem kezdete, sem vége, csak ott, ahol az isteni kék szemléletének egy lényébe teremtként belép; de önmagában e képzés végtelen, e formálás körülhatárolhatatlan. Miként az emberi kedély benső mintázása is mérhetetlenül, örökké tartó alakban áll, amelyben a megszámlálhatatlanul sok érzékenység egyetlen kedélyben mintázhatja és ra-

gadhatja meg magát, jöllehet ezek a földi teremtményekben legtöbbször a csillagkedély fantáziájából erednek és nem az isteni bölcsesség benső alapjának erejéből.

18. Itt azért szeretném emlékeztetni az olvasót arra, hogy Isten önmagában (amennyiben természetén és teremtményén kívüli Isten) csupán egyetlen önmagát adó és szülő akarát. JEHOVA Isten csak Istent szüli, csak Egy Atyát, Fiút és Szent Szellemet az egyetlen isteni erőbe és bölcsességbe.

19. Ahogy a Nap egyetlen akarata csupán önmagát adja és sóvárgásával mindent áthat, nő, és minden életnek erőt és önmagát ajándékozza; ugyanígy Isten a természetén és teremtményén kívüli egyetlen Jó, és Istenen vagy a Jón kívül semmit sem adhat.

20. Isten a természetén kívül a legnagyobb szelídség és alázat, akiben sem jó, sem rossz akarát nincs, mert előtte nincs sem gonosz, sem jó. Isten Egyetlen Örök Jó és minden jó lény és akarát kezdete; s amennyiben Ő az Egyetlen Jó, lehetetlen, hogy valami gonosz beléhatolhasson, mert Ő minden utána való dolgok számára: Semmi. Önmagában Egy, igazi, lényegi, szellemi erő, a legmélyebb, legegyszerűbb alázat és

jócelekedet, azaz szerető érzés, szerető és kellemes ízlelés; az édes születés érzetében jót- és szívesen-hallás.

21. Mert az, érzékek egyazon harmóniában nyílnak fel, s mindez nem más, csupán a Szent Szellem szerető örvénylése az egyetlen bölcsességben. Nem lehet itt Isten hargjáról, de irgalmasságáról sem beszélni, mert nincs oka sem haragra, sem szeretetre, mert Ő maga az Egyetlen Szeretet, aki a Hármasság tiszta szeretetében szüli önmagát.

22. Az első akarat, aki az Atya, szereti Fiát, mint ön-megnyilatkozásának szívét, mert a Fiú az Atya találhatósága és ereje. Ahogy a lélek szereti a testet, úgy szereti az Atya a megragadott akaratot, erejét és szellemi testét, mint az istenség vagy isteni valami centrumát, melyben az első akarat valami.

23. És az első akaratnak, az Atyának Fia alázat és az Atya akaratának hatalmát sóvárogja, mert az Atya nélkül semmi lenne, és helyesen nevezik a Fiút az Atya kéjének vagy az erők kinyilatkoztatása utáni sóvárgásának, mint az Atya ízlelésének, szaglásának, hallásának, érzésének és látásának. És nem szabad itt mégsem különb-

ségre gondolni, mert az összes érzék egyforma súllyal nyugszik az egyetlen istenségben. Csak azt gondoljátok, hogy ezek az érzékek a természet alapjából keletkeznek, amelynek elválaszthatóságába az Atya ezeket az erőket kileheli.

24. És a Szent Szellemet azért nevezik szentnek és a szeretet lángjának, mert az Atyából és Fiúból kilépő erő, azaz az Atya első akaratában és a Fiú második akaratában, az erőben mozgó élet, amely az Atya és a Fiú kiáradt kéjében (vagyis a bölcsességben) formál, hat és vezet.

25. Kedves testvéreim, ti Bábeltől megzavart szegény emberek, ti, akiket az irigy Sátán összezavart, figyeljete: ha az istenség három személyéről és az isteni akatról beszélünk, akkor tudnunk kell, hogy az Úr a mi Istenünk egyetlen Isten, aki semmi gonosz nem akarhat. Mert ha ő önmagában valami gonosz és valami jót akarna, akkor szétválás lenne benne, az pedig ellentétet okozna.

26. Ha tehát Isten előtt semmi sincs, semmi sem indíthatja őt valamire: mert ha mozgatná valami, akkor az előbbi és nagyobb lenne Istennél és megtörténhetne, hogy

Isten önmagában nem egységes volna, hanem osztott. Akkor eme mozgatonak ugyan-csak kezdettel kellene bírnia, melytől fogva mozogna.

27. De az Egy kinyilatkoztatásában mondjuk Nektek: Isten lényét (amennyiben az Egyetlen Istennek nevezzük) alapon, helyen és időn kívül, önmagában lakozóként érthetjük meg, és egyetlen külön lakóhelyen sem szemlélhetjük. Ha viszont tudni szeretnéd, hogy Isten hol lakik, akkor vedd el a természetet és a teremtményt, s akkor Isten minden; vedd el a kimondott, megformált szót, és látod az örökké-beszélő Szót, melyet az Atya a Fiúban kimond, és látod Isten rejtett bölcsességét.

28. Te viszont azt mondod: képtelen vagyok elvenni magamból a természetet és a teremtményt, mert ha ezt tenném, megsemmisülnék. Kénytelen vagyok ezért az istenséget képekkel megformálni, s ezenközben látom, hogy gonosz és jó van bennem, és minden teremtményt ilyennek látok.

29. Halld, testvérem, Isten így szólt Mózesnél: ne csinálj magadnak képet az egyetlen Istenről sem az égben, sem a földön, sem a vízben vagy bárhol másutt; kinyilvánítja, hogy képek nélkül van és székhelyéhez nincs szüksége helyre, s csak megfor-

mált, kimondott szavában kell keresni, azaz Isten képében, magában az emberben. Ahogy írva van: Közel van hozzád a szó, tudniillik szájadban és szívedben (Róm 10,8). És az a legrövidebb út Istenhez, ha Isten képe minden bensőjében megmintázott képet elsüllyeszt és minden képet, vitát és viszályt elhagy, és a külön akaratban, sóvárgásban és vélekedésben nem bízik, s magát az örök Egybe, Isten egyetlen tiszta szeretetébe amelyet Isten az ember bukása után Krisztussal visszavezetett az emberbe – fedetlenül alámeríti és szívét feltárja előtte.

30. Mindezt azért vázoltam fel kissé hosszadalmasan, hogy az olvasó az első alapot, Isten létét és akaratát megértse; azért, hogy rossz és jó akarat nélküli, természetellen, teremtménytelen Istent keressen, és azért, hogy a teremtményi képből kilépjen, ha Istent, akaratát és örökké-beszélő szavát szeretné szemlélni; azért hogy felfoghassa gonosz és jó eredetét, s azt, aminek alapján Isten haragos, hév Istennek nevezi magát. Azért, hogy az örök természethez, a kimondott, összesűrített, megformált szóhoz és a természethez, azaz a kezdődő, időbeli természethez, amiben e világ teremtése van, eljusson.

31. A továbbiakban Isten szaváról (amelyet saját erejéből mond ki) szeretnék beszámolni az Olvasónak, és felmutatni Neki az alábbiakat: (1) a tulajdonságok őszalla-

potát, amelyből jó és gonosz akarat származik; (2) a tulajdonságok, a jó és gonosz akarat elkerülhetetlenségét; (3) azt, hogy minden eme elkerülhetetlenségben gyökerezik és (4) azt, hogy miképpen támad gonoszság a teremtményben.

2. FEJEZET

ISTEN ÖRÖKKÉ-BESZÉLŐ SZAVÁNAK ŐSÁLLAPOTÁRÓL, VALAMINT AZ ISTENI ERŐ KINYILATKOZTATÁSÁRÓL: A TERMÉSZETRŐL ÉS A TULAJDONSÁGRÓL

1. A teremtményi ész a megformált, megragadott, kimondott szóban van, ezért képi lény és Istent is mindig képi lénynek gondolja, aki haragra lobbanhat, és beléphet a tulajdonságokba gonoszra-jóra. Az ész ilyen módon azt képzelte az isteni akarat mély törvényéről, hogy Isten magában öröktől elhatározta és eldöntötte, amit teremtményével tenni akart; bosszúállóvá lett, hogy szeretetét és irgalmasságát kiválasztottjainak kinyilváníthassa. Ebben az esetben Isten haragja dicsőségének szükségképpen kinyilatkoztatója lenne, miként a tűz a fénynek.

2. De az észnek sem Isten akaratáról, sem a megformált szó és a teremtmény elválasztásáról nincs helyes fogalma. Mert ha Istennek szándékában lett volna valaha, hogy ekként nyilatkoztassa ki magát, akkor kinyilatkoztatása nem lenne örök, kedélyen és helyen kívüli, akkor eme szándéknak valaha kezdete és oka lett volna az istenségben, amit Isten fontolgatott volna Hármasságában; akkor Istenben gondolatok lennének, amelyek alakká mintáznák benne, amire gondol.

3. De Isten Egyetlen és mindennek alapja, és a lények szeme és az esszenciák oka: természet és teremtmény az ő tulajdonságából keletkezik, miről is akarhatna hát tanakodni, ha ellenség nincs se előtte, se mögötte, és Isten egymaga minden, ő a lehetőség és a képesség.

4. Ezért csak Isten változatlan, egyetlen lényéről beszélhetünk, arról, amit Ő akar, akart és akar mindig, nem pedig Isten töprengéséről, mert nincs benne töprenkedés. Isten minden látás szeme és minden lény alapja; csupáncsak egyet akar és tesz folyvást: szüli magát az Atyában, Fiúban, Szent Szellemben, kinyilatkoztatásának bölcsességébe; az Egyetlen, alaptalan Isten mást semmit sem akar, nem tépelődik másról. Mert ha többfélét akarna önmagában, akkor nem volna elég mindenható ahhoz,

hogy ugyanezzel az akaratával mindezt véghez is vigye. Ezért Isten önmagában csak önmagát akarhatja: mert amit öröktől akart, az önmaga, s így ő az egyedüli Egy és nem több: semmi sincs, ami viszálykodhatna Vele, ami tépelődést, megoszláshoz vezető viszályt okozhatna.

5. Ugyanúgy mindarról, ami az örök alaphból származik, úgy kell gondolnunk, hogy saját önösségében van és külön akarat, és nincs semmi előtte való, ami összetörheti. E külön akarat aztán maga lép be egy idegen foglalatba, amely az első alaphoz, melyből keletkezett, nem hasonlít, s így az egésztől leszakad. Így értjük meg a bukott ördögöt és az ember lelkét, hogy a teremtmény a teljes akaratról leszakadt és egy más foglalat önösségébe (az egyetlen isteni születés ellenében) belépett. De mindennek megértéséhez meg kell vizsgálnunk az egész folyamat legfőbb okát.

6. Mert ha az egyetlen isteni tulajdonság erői nem léptek volna az elválaszthatóságba, akkor ez nem lett volna lehetséges, és nem lett volna sem angyal, sem más teremtmény, sem természet, sem tulajdonság, és a láthatatlan Isten egyedül önmaga számára, a csendben működő bölcsességben nyilatkozott volna meg, és minden egyetlen lény lett volna, s akkor nem is lehetne lényekről beszélni, hanem csak az önmagában ható kéjről, amely csupán az Egyetlen Istenben van és sehol máshol.

7. De ha az isteni kinyilatkoztatást az egész teremtésben, minden dolgokban szemléljük és olvassuk a szentek könyveit, akkor meglátjuk, megtaláljuk és felfogjuk az igazi alapot. Jánosnál ezt olvassuk (Jn 1,1-3): Kezdetben volt az Ige; az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige; az Ige kezdetben Istennél volt. Minden az Ige által lett, nélküle semmi sem lett, ami lett.

8. E rövid leírás az isteni és természeti kinyilatkoztatás egész alapját a lények lényébe helyezi. Hiszen *Kezdetben* itt mindig azt jelenti: ama örök kezdet, melyben az alaptalan mélység akarata az alapra, vagyis az isteni foglalatra tör. Az akarat ekkor az alappá, azaz Isten lényegévé foglalja magát a centrumba és belép az erőbe, az erőből pedig kilép a szellembe, s a szellemben az erők érzékenységevel mintázza magát; így tehát az egy erőben nyugvó számtalan erő az Ige ősállapota. Az egyetlen akarat egyetlen erőben ragadja meg magát, amelyben minden rejtetten benne van, és az erő révén kileheli magát a szemléletbe; és ez a bölcsesség vagy szemlélet az örök kedély kezdete, az önmaga köré pillantásé, és erről áll: az Ige kezdetben Istennél volt, és maga volt Isten.

9. Az akarat a kezdet, az Atyaisten, aki megragadja magát az erőben, és akkor Fiú-istennek nevezik, s az erő Ense, a beszéd tudása és oka, mint az egyetlen erő esszen-ciája vagy elválaszthatósága, mint a kedély felosztása, amelyet a szellem az erőből történő kilépésével szétválaszt.

10. De kimondás vagy zengés nem történhetett meg, mert az erők mind egyetlen erőben, nagy csendben álltak; csakis úgy, hogy ezen egyetlen kéj erejével sóvárgásába, azaz tudásba vagy vonzásba foglalta magát. De a szabad kéj az erők formálásáért önmaga tudásába foglalja magát, hogy az erők hallható hanggá összesűrűsödjének; ebből keletkezett az öt érzék érzéki nyelve: a belső szemlélet, érzés, hallás, szaglás és ízlelés, amelyeket itt mégsem teremtményi, hanem csak az első érzékenység és találhatóság szenzuális módján kell érteni.

11. Ekképp áll tehát itt, hogy: az Ige (mint formált erő) kezdetben Istennél volt. Mégpedig két létet tekintünk itt: a megformálatlan erőt, amely a **Benne** és a megformált erőt, amely a **Nála**, mivel az erő a mozgásért belépett valamibe. A **Benne** mozdulatlan csend, de a **Nála** megragadott: és ebből a foglalatból és tudásból ered természet és teremtmény – minden lény.

12. És értelmünk szemét most fel kell nyitnunk, hogy Istent és a természetet meg tudjuk különböztetni és ne csupán azt mondogassuk: Isten akar, Isten teremtett. Nem elég a Szent Szellemmel bűvészkedni és ördögnek mondani a szellemet, ahogy a törbe esett ész teszi, amikor azt mondja, hogy Isten gonoszat akar. Mert minden gonosz akarát ördög, vagyis önösségeért önmagát megragadó, az egész létről leszakadt akarát, képzelődés.

13. Ezért óva intem az olvasót, hogy jól figyeljen és a véges beszéd fantáziálását (amely az igazi belső alapot nélkülözi) kerülje el, mert itt az igazi alapot szeretném a szeme elé tárni.

14. Megértsétek: a szót létrehozó erők Isten, a tudás pedig, azaz a magnetikus vonzás a természet kezdete. Az erők e sóvár vonzás nélkül nem nyilatkozhattak volna meg. Isten fensége, amely örömet és dicsőséget létrehozó erő, nem nyilatkozhatott volna meg a sóvárgás vonzása nélkül, és az isteni erő fénytelen maradt volna, ha a sóvárgás nem vonzott és sötétedett volna el. A sóvárgásban érhető meg a sötétség alapja, amely a tűz meggyújtásáig előnyomul, s ekkor Isten haragos Istennek és

emésztő tűznek nevezi magát, amelyből a nagy szétválasztás, a halál és haldoklás és a nagy, hangzó teremtményi élet ered.

15. Ezt egy égő gyertya hasonlatával szemléltethetjük: a tűz a gyertyát magához vonzza és elemészt; s ekkor a lét elhal és a haldokló sötétségben, a tűz szellemében van és másik minőséggé (a fénnyé) alakul át; a gyertyában nincs valódi érzékeny élet, de a tűz meggyújtásával a gyertya Ense emésztődésbe, kínos, érző tevékenységbe és életbe lép, és e kínos, érző életből a semmi, az Egy nagy, ragyogó nyugalomba lép és fénylik.

16. Ekképp kell gondolnunk Istenről is, hogy akaratát azért vezeti be a természet tudásába, hogy ereje fényben és fenségben megnyilatkozzék és az öröm birodalmává változzék: mert ha az örök Egyben nem keletkezett volna természet, akkor minden néma maradt volna; de a természet belépett a kínba, érzékenységbe és találhatóságba, hogy az örök nyugalom megmozduljon és az erők a szóban hangzóvá legyenek. Nem azért, hogy az Örök gyötrelmessé váljon (miként a tűz sem gyötri a fényt), hanem azért, hogy az égő tulajdonság a kínban mozgassa a nyugodt kéjt.

17. A természet mozdulatlan örökkévalóság szerszáma, amellyel az örök formál, alkot, elválaszt és önmagát az öröm birodalmába foglalja, mert az örök akarat a természettel nyilatkoztatja ki szavát. A szó a tudásban természetet ölt, de az örök Egy, a JEHOVAH Isten nem ölt természetet, hanem lakozik a természetben, ahogy a Nap az elemekben vagy ahogy a semmi a tűz fényében, mivel a tűz ragyogása teszi láthatóvá a semmit, és mégsem szabad semminek mondani; mert ez a semmi Isten és minden; csak azért beszélek így, hogy az olvasónak átadhassam megértésemet és felfogásomat.

18. A természetnek a tudásban levő ősállapotát, a vonzó sóvárgást megértendő, hasonlatot szeretnék mutatni a tűzről és a fényről, hogy az olvasó az igaz lényeket és értelmet, az isteni erő állapotát felfoghassa.

19. Nézd a meggyújtott gyertyát, és mind az isteni, mind a természeti létnek hasonlatát látod. A gyertyában minden egyenlő súllyal, minden egy létben van egymással, különbözős nélkül: a faggyú a tűz, a fény, a levegő, a víz, a föld; valamint a kén, a Merkúr, a só és az olaj, amelyből a tűz, fény, levegő és víz keletkezik; a gyertyában mindezt nem lehet megkülönböztetni és azt mondani: tűz, fény, levegő, föld, mivel

nem látni a kén, só, olaj nyomát. Úgy mondjuk, hogy faggyúból van, s ez így is igaz, de azért mindeme tulajdonság benne nyugszik, ám az ismeret különbsége nélkül, mivel a tulajdonságok mind egyenlő mértékben vannak benne a temperatúrában.

20. Hasonlóan kell megismernünk az örök Egyet, a rejtett, a meg nem nyilatkozott Istent is, ahogy az örök tudáson, azaz szavának hatékony kinyilatkoztatásán kívül van. Az erők és minőségek a kezdetlen JEHOVAH Isten temperatúrájában vannak: de Isten örök akarata (aki minden létnek és minden ősalapotnak Atyja) bölcsességében és kedélyében önnön székhelybe, valamint erőbe foglalja magát és e foglalatot kileheli, s ekkor akarata erejének kilehelésében, önmaga kilépésében, temperatúrájában, a szétválaszthatóságnak és az erők kinyilatkoztatásának tudásába foglalja magát, hogy az Egyben az erők végtelen sokasága, vagyis az örök pillantás megjelenjen, hogy az örök Egy szétválasztható, érzékelhető, látható, érezhető és lényyszerű legyen.

21. És ebben a tudásban vagy vonzó sóvárgásban (ahogy ezt az értelem számára jelezhetjük) kezdődik az örök természet és a természetben a lét, értsd: egy szellemi lét, azaz a **Misztérium Magnum**, a nyilvánvaló Isten (vagy a megnyilvánuló Isten); minthogy a Szentírás Istenről különbözőképpen beszél, úgymint: Isten jó; haragos és buzgó; képtelen a rosszakaratra; Isten megátalkodottá tette szívüket, hogy ne higgye-

nek és ne üdvözüljenek; továbbá: nem történik az Úr nélkül a városban semmi romlás, továbbá: felgerjedtem ellened, hogy haragom erejét kipróbáljam rajtad. A jó és gonosz közötti választás és mindaz, amit erről az Írás mond: a gonosz és a jó hatalmas különbsége a teremtésben, amiből a gonosz és jó teremtmények létrejönnek; továbbá mindaz, amit a fémekben, földben, kövekben, növényekben, fáknban és elemekben ilyennek látunk, kezdetét és ősállapotát innen kapta.

22. És a természetben az egyiknek mindig ellenébe állítódik a másik, hogy az egyik a másiknak ellensége legyen, de mégsem avégett, hogy ellenségeskedjenek; hanem azért, hogy az egyik a másikat a viszályban mozgassa és magában nyilvánvalóvá tegye, azért, hogy a Misztérium Magnum a szétválaszthatóságba lépjen és az örök Egyben felemelkedés és öröm legyen, azért, hogy a semmi, azaz Isten Szelleme a valamiben és a valamivel működjön és játsszon. Isten Szelleme a bölcsességgel önmaga szemléletéért az örökkévalóságból a szellemi misztériumba lépett; s e misztériumot a teremtés és az idő kezdetébe bevezette és a négy elem tevékenységében és létében megragadta, s a láthatatlan szellemit az idővel és az időben láthatóvá tette.

23. Ezt mutatja nektek a világ, a Nap, a csillagok, az elemek és a Misztérium igazi képe, amelyből a négy elem származik. Látjuk, hogy a Nap a világ mélységében vilá-

gít és sugarai a Föld Ensét, amelyből minden növekszik, meggyújtják: ekként értjük azt is, hogy a Nap az Enst a Misztérium Magnumban, vagyis a ***Spiritus Mundī***ban (***Sulphurban***, ***Mercurban*** és ***Salban***) meggyújtja, s benne a mágikus tűz, amelyből a levegő, a víz és a föld ered, megnyilatkozik. A külső világ Nagy Misztériumában az egyetlen elem négy elemmé válik szét. De előzőleg a négy elem a Misztériumban, a tudás magnetikus vonzásában rejtve, egymásban és egy létben áll.

24. A Nap ereje és sugarai feltárják a külső világ Misztériumát, hogy teremtmények és növények keletkezzenek; a külső világ Misztériuma viszont a Nap sugarainak feltárulását és meggyulladását okozza: mert ha a Nagy Misztérium ***Sulphurban***, ***Salban*** és ***Mercurban*** nem lenne meg szellemi módon és tulajdonsággal, nem lenne meg a ***Spiritus Mundī***ban, nem a csillagok tulajdonságainak tudásában – mely ***Quinta Essentiá***ként áll a négy elem felett –, akkor a Nap sugarai nem nyilatkozhatnának meg. De a Nap nemesebb és egy fokkal mélyebben van a természetben, mint a külső világ Misztériuma, mint van a Spiritus Mundi Sulphurban, Salban és Mercurban, a csillagok Quinta Essentiájában; ezért benyomul a külső világ Misztériumába és meggyújtja azt, s ezzel önmagát is, hogy sugarai tüzesek legyenek, mivel e világ Misztériumának tudása nélkül nem lennének azok.

25. És ahogy a Nap heves sóvárgását a Misztériumba, a tudásba, nevezetesen ez első háromba: *Sulphurba*, *Mercurba* és *Salba* bevezeti, hogy bennük meggyulladjon és megnyilatkozzon: ugyanúgy vezeti vissza a tudás is heves sóvárgását a csillagok *Quinta Essentiájából* *Sulphurral*, *Mercurral*, *Sallal*, e három elsővel a Naphoz, az ő természet-Istenéhez. A Nap pedig a Misztérium Magnum lelke a külső elemi világban, hasonlata a belső, rejtett Istennek.

26. Látni azt is, miként sóvárognak és éheznek a csillagok a Nap erejére, hogy magnetikus természetű tudását és sóvárgását a Spiritus Mundiban, ennek három első tulajdonságába bevezessék és a Nap erejét magukba szívhassák. Ugyanakkor a Nap is erővel beléjük hatol, hogy tudásukat megkapja: így kapják fényüket a Nap erejéből, hogy meggyújtott erejüket azután gyümölcshöz hasonlatosan a négy elembe vessék és így egymást minősítsék, és mindegyik a másik megnyilatkozása, ereje és élete, s ugyanakkor megtörése legyen, hogy egyik tulajdonság se emelkedhessen a többi fölé.

27. Így mondta ki mindezt a Legmagasabb örökké beszélő szavából, az örök nagy Misztériumból (amely tisztán szellemi), lényének megfelelő hasonlatban, az időbe; és ábrázolta az örököt az időben alakkal – az időben, melyben minden teremtményi élet

keletkezik, és amelyben a Legmagasabb uralkodik. Az angyalok és az örök szellemek, valamint az igaz ember belső, igaz lelke kivétel, mert ezek alapja az örök, kezdetlen tudásból vagy természetből ered, ahogy később leírjuk.

28. A hasonlatot pedig a következőképpen értsétek: Isten az örök Nap, az örök egyetlen Jó: de az örök tudáson, vagyis az örök természetén kívül nem nyilatkozhatna meg Nap-erejének fenségével az örök szellemi természet nélkül. A természetén kívül nincs semmi, amiben Isten ereje megnyilatkozhatna, mert Isten a természet kezdete; és az örök Egyből mégsem azért lép a természet örök kezdetébe, hogy valami gonoszat akarjon, hanem azért, hogy ereje fenségbe, vagyis elválaszthatóságba és érzékelhetőségbe léphessen, és hogy mozgás és játék lehessen Benne, ahol az erők egymással játszanak, és szerelmükkel-küszködésükkel kinyilatkoztatják, megtalálják és érzékelik magukat, amitől a nagy, mérhetetlen szeretet-tűz a Szent Háromság születésében és kötelékében működik.

29. Az elmondottakat még jobban megvilágítja a tűz és fény hasonlata: a tűz kínja a természetet jelenti a tudásban, a fény pedig az isteni szeretet-tüzet; mert a fény szintén tűz, de ajándékozó tűz, mivel önmagát mindennek odaadja és adományában élet és lét van, mégpedig levegő és szellemi víz, s a fény szeretet-tüze ebben az olajos

vízben él, mert e víz a fény tápláléka; de ha a fény bezáródna és a szellemi víz a tüzes természettől nem tudna elválni és magát önmagában a semmivel, vagyis az alaptalan mélységgel feloldaná, akkor a fény kialudna. De mivel az alaptalan mélységben (amelyben az örök alap nyugszik) mint temperatúrában oldja fel magát, amelyben minden erő egy, így a fény- vagy szeretet-tűz ama szellemi vizet (amely a feloldódásban inkább olaj vagy *tinctura* lesz, semmint erő a tűzből és a fény ragyogásából) önmaga táplálékaul újranemzi.

30. Itt rejlik pedig a legnagyobb *Arcanum*: szellemileg táplálkozni. Kedves fiaim, ha ezt tudátok, akkor minden titok alapját és a lények lényegét birtokoljátok. Erről mondta Krisztus, hogy az örök élet vizét szeretné nekünk adni, amely örök életre szökellő vízforrás lesz bennünk (Jn 4,14); nem a külső fénytűzből született külsőt, hanem az isteni fény-tűzből született belsőt, amelynek a külső csak képe.

31. Halljátok és értsétek a következő hasonlatot is: az örök egyetlen Jót, azaz a szent, mentális nyelv szavát, melyet a legszentebb JEHOVAH önnön lényének temperatúrájából a természetre irányuló tudásba kimond, csak azért mondja ki az elválaszthatóság, az ellentét tudásába, hogy szent erői elválaszthatók legyenek és a fenség ragyogásába lépjenek, mert az erők csupán az égő természettel lesznek nyilvánvaló-

vá. Mert az örök akarát, aki az Atya, szívét vagy Fiát, vagyis erejét a tűzön át az öröm birodalmának nagy diadalába vezeti.

32. A tűzben van a halál: az örök semmi a tűzben elhal, s e halálból támad a szent élet; nem azért, hogy halál legyen, hanem azért, hogy szeretet-élet fakadjon a kínból. A semmi vagy az Egy tehát örök életet vesz magához, hogy érző legyen, de aztán a tűzből ismét kilép semmiként; ahogy a fény is a tűzből kiragyog, és mégis olyan, mint a semmi: kedves, adakozó, működő erő csupán.

33. Így értsétek (a tudás szétválasztásában, mikor tűz és fény elválik) a tűz segítségével az örök természetet: benne Isten akként szól, hogy ő haragos, hév Isten és emésztő tűz. Ezt nem lehet szent Istennek mondani, hanem Isten hevének, amely mindazt elemészt, amit a sóvárgás önmagában, a tudásban az elválaszthatóságba foglalt.

34. Az elválaszthatóság a tudással külön akaratan a temperatura fölé emelkedik, önmagát befoglalja és az egész akaratról leszakítja, és a fantáziába lép, ahogy Lucifer úr és Ádám lelke tette, miként még ma is történik az emberi tudásban és a lelki tulaj-

donságban, amelyből bogáncssarj, hamis (ördögi természetű) tudás születik, melyet Isten szelleme ismer, s amelyről Krisztus mondotta: nem juhaim közül valók (Jn 10,26). Továbbá: egyedül az Isten gyermeke, akinek lelke nem húsból, nem vérből, nem a férfi akaratából, hanem Istenből, az igaz isteni tudásból, a temperatúrából, azaz a szeretet-tűz gyökeréből származott (Jn 1,13). Isten Ádám romlott tudásába szeretet-tűzét Krisztus által ismét bevezette, a fény temperatúrájába, vagyis a fény tudásába ismét meggyökerezettette; minderről a továbbiakban szólunk majd.

35. És ahogy a tűz meggyújtásában két létet értünk: egyet a tűzben, egyet a fényben, tehát két princípiumot: ugyanúgy kell értenünk Istent is. Istent csak a fény szerint nevezzük Istennek, a fény erőiben, ahol a tudás belülről és végtelen elválaszthatóságban, de a szeretet-tűzben nyilvánvaló, ahol az erők tulajdonságai akaratukat mind az Egybe, azaz az isteni temperatúrába adják bele, ahol valamennyi tulajdonságban egyetlen szellem és akarat uralkodik csupán, és a tulajdonságok mind nagy szeretetben, egymásért és egymásban élnek, ahol mindegyik tulajdonság a másik ízlelésére sóvárog nagy, tüzes szeretetben, de mindőjük csupán egy kedves, egymást átható erő, ám a tudás elválaszthatóságával – a végtelen isteni bölcsesség kinyilatkoztatásáért – sokféle színbe, erőbe és erénybe lép be.

36. Mindezt a virágzó föld, a növények példáján láthatjuk, ahol a temperatura tudásából, a jó részből szép, kedves gyümölcsök teremnek; de a tüzes természet tudásából, a Föld megátkozásának betöltéseként (minthogy a Földet az Úr az ember és az ördög bukása miatt félig elátkozta és kiüzetésekor próbatételéül rendelte) csupa gonosz, tüskés, bogáncsos gyümölcs terem, melyek azért, őállapotuk okán, bírnak még valamennyi jó részt, mert a Quinta Essentiában a temperatura még benne van és a dolgok végén is meg fog nyilatkozni.

37. Miként jól meg kell értenünk ezen a helyen: hogy az isteni erőben, ahol Istent Istennek nevezzük, az isteni tulajdonságok szavában nem lehetséges gonoszra irányuló akarat, sem belső tudás a gonoszról, hanem csak ott van jó és gonosz ismerete, ahol az alaptalan akarat a tüzes tudásban szétválík, ahol természeti és teremtményi alap lakozik.

38. Magából az isteni szeretet-tudásból egyetlen teremtmény sem létezhetett és születhetett volna, hanem birtokolnia kell a tüzes tudás tüzes triangulumát, a gyötrettetés utánit, mint külön akaratot, s ez aztán mint *particulum*, mint kilehelt

tudás, mint az egész akaratból való sugár kilép az első, alaptalan akarat temperatúrájából – ott, ahol az erők szava a tűzben szétválik, s aztán a tűzből visszatér a fénybe.

39. Ott keletkeznek az angyalok és az emberek lelkei az örök természet kezdetének tüzes tudásából, ahol a tüzes tudás eme sugarának a fénytemperatúrává mint egésszel ismét egyesülni kell; ezért esznek a lelkek a tűz és a fény szent tincturájából, a szellemi vízből, melyben a tűz az öröm birodalmává lesz.

40. A szellemi víz a tüzes tudást naponta megöli, ennek révén a tüzes tudás a szeretet-tűzzel egy temperatúrává válik s ezután csak egyetlen akarata van, amely mindent szeret, ami ebben a gyökérben van; ilyenek Isten angyalai és az üdvözült lelkek is, melyeknek őszállapota mind a tűz tudásából ered és e tudásban Isten fénye világít, hogy állandó éhségük az isteni erőre és szeretetre irányuljon és tűzüket a szent szeretet táplálékhoz juttassa, ami által a tüzes triangulum tiszta üdvösséggé és szeretetté, nagy örömmé változik. Mert semmi sem örök; őszállapotát minden a kezdetlen akarat örökkévalóságából, Isten szavának tüzes tudásából nyeri, ahogy ezt a továbbiakban majd kifejthetjük.

3. FEJEZET

A TÜZES TUDÁS BEVEZETÉSE A TERMÉSZET ÉS A LÉT ALAKÍTÁSÁBA; HOGYAN LÉP BE A TUDÁS A TŰZBE, MIT JELENT EZ, ÉS HOGYAN KELETKEZIK A SOKFÉLESÉG

MINDEN TITOK NAGY MISZTÉRIUMÁNAK KAPUJA

1. A drága Mózes a világ teremtését így írja le: Isten mondta: Legyen! (Ter 1,3) és lett; Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet (Ter 1,1), Jánosnál pedig ez áll (11,2): Isten mindent igéjéből alkotott.

2. Ebben van az alap és az értelem mélysége: mert az örökkévalóságtól fogva nem volt semmi, csak Isten a maga Hármasságában, az ő bölcsességében, ahogy fentebb leírtuk, és benne a tudás, a beszéd, az önmagából történő kilehelés, megragadás, formálás és tulajdonságokba lépés. A megragadás a teremtés, és a tudás (mint sóvárgás)

a temperatúrából a különbözőségekre irányuló kezdet; mert az egész alap benne van abban, ahogy megmondatott: hogy Isten igéjével teremtett. Az ige Istenben marad, de a tudással (mint sóvárgással) belép az osztásba, amit a következőképpen kell érteni: a tudás az igében örök, mivel az akaratból ered, a tudás az igében Isten, de az osztásban, vagyis a megragadásban a természet kezdete.

A TERMÉSZET ELSŐ ALAKJA

3. A természet első alakja fanyarság, azaz önmagának megfoghatósága; alakulása ezért önmaga befoglalásában keletkezik a következőképpen: 1. Sötétség, minthogy a foglalat a szabad akaratot a tudásban beárnyékolja; 2. A keménység okozója, mivel a vonzott kemény és durva, de az örökkévalóságban csak szellemként szabad érteni; 3. Az élesség okozója; 4. A hideg, vagyis hidegen égő tulajdonság okozója; 5. Minden lét vagy megfoghatóság okozója, a Misztérium Magnumban pedig minden só anyja, a természet gyökere, s a Misztériumban **Sahnak** nevezik, mint szellemi élességet, mint Isten haragjának és az öröm birodalmának ősalapotát.

A TERMÉSZET MÁSODIK ALAKJA

4. A második alak a tudásban az érzékenység fullánkja, azaz maga a vonzás, amitől érzés és érzékenység származik. Minél inkább összesűrűsödik a fanyarság, annál nagyobb lesz a fullánk, lesz düh, örvény, haldoklás és összetörés. Alakulásában így oszlik meg: keserűség, fájdalom, kín, panasz, az ellenakarat kezdete a temperatúrában, a szellem-élet oka, s oka a forrásnak. Atyja vagy gyökere a merkuri életnek az elevenességben és növekedésben, oka a szárnyaló érzékeknek, s oka a fényben felemelkedő örömnél és oka az ellenségeskedő ellentétnek a fanyarság szigorú összesűrűsödésében, amelyből a viszály és ellenakarat keletkezik.

A TERMÉSZET HARMADIK ALAKJA

5. A harmadik alak a tudásban a fanyarság és a fullánk keserűség ellentétességében keletkező szorongás, amely az érzés Ense, az esszencia és a kedély kezdete, a tűz és a kínok gyökere, a szabadságra, az alaptalan mélységre való éhség és szomjúság; az örök alaptalan akarat megnyilatkozása a tudásban, amidőn az akarat a szellemi

alakulásba belép. A meghalásnak, a halál születésének is oka, de mégsem halál, hanem a természeti élet kezdete, és Isten és természet megkülönböztetésének a gyökere. S mindez nem elszakadás, hanem az istenség temperatúrája végett – hogy hangzó, érző élet keletkezzék, amelyből a teremtés eredt.

6. E három alak: a fanyarság, a keserű fullánk és a szorongás az első három az egyetlen Akarat tudásában, mely a lények Atyjának neveztetik, s e három alapját és őállapotát a tudásban, az istenség hármasságából nyeri.

7. Ez a három alak nem Isten, hanem Isten kinyilatkoztatása erejének szavában. (1.) A fanyarság mint a szilárdság és hatalom kezdete, alap, amelyből minden származik és ered: az Atya igebeli tulajdonságából.

8. (2.) A keserű fullánk az élet kezdete, a Fiú igebeli tulajdonságából ered; mert oka minden erőnek, elválaszthatóságnak, beszédnek, értelemnek és az öt érzéknek.

9. (3.) A szorongás a Szent Szellem igebeli tulajdonságából keletkezik, mert mindkét tűz oka: a fény szeretet-tüzének és az emésztődés kínos tűzének; valódi őállapota

a megtalált teremtményi életnek, az öröm és szenvedés számára történő halálnak; minden élet gyökere az egyetlen örök akarat tudásából.

10. E három első alakot a természeti élet megalkotásában, a teremtés megszilárdulásában *Salnak*, *Sulphurnak* és *Mercurnak* nevezzük, melyekkel az élő szellem látható, megragadható matériába lépett, s e matéria spirituális és korporális módon kivétel nélkül mindenben benne van, az élő húsban és a föld növekedésében, mivel a világ lényei ebben a matériában állnak, ahogy ez látható és a tudók számára ismert.

11. Ilyen módon lépett át tehát a láthatatlan szellemi világ ezzel az első három alakkal a látható, megragadható létbe: szellemként szellemien és testként megragadhatóan; az egész Föld is minden anyaggal belőle keletkezik, továbbá a csillagok és az elemek. De tovább kell szemlélődnünk és mind a hét alakot végigjárnunk, ha a Napot, csillagokat és elemeket be akarjuk mutatni.

A TERMÉSZET NEGYEDIK ALAKJA

12. A negyedik alak az Egyetlen Akarat tudásában a tűz meggyújtása, midőn fény és sötétség a saját princípiumába elkülönül; mert itt van a fény eredete, miként az igazi életé az első három alak érzékenységeiben, továbbá a szorongás és öröm igazi szétválásáé is, és ez így történik:

13. A Hármasság első akarata, amelyet (természeten és teremtményen kívül) Istennek nevezünk, megragadja magát önmagában a tudással, saját külön helyéért a Háromság szülésében és az erőben, s az erővel a születő szóba, vagyis az erőket kinyilatkoztató esszenciális hangba lép, továbbá az erők találhatóságának és érzékelhetőségének sóvárgásába, azaz a természet első három alakjába, ahogy ezt már leírtuk.

14. De amikor a szorongásba (a természet kezdetébe), mint a spirituális élet ősállapotába lép, akkor a szabadság kéjével ismét megragadja magát, hogy a szorongástól megszabaduljon. Befoglalja magába az alaptalan mélységet, az isteni kéj és bölcsesség temperatúráját, amely kedves, szelíd és nyugodt; de e magába foglalástól a szorongásban hatalmas rémület támad, mivel a kín a nagy szelídségtől megrémül és ön-

magába remegve visszasüllyed. A természet mérgező élete alapját és kezdetét innen kapja. Mert a rémületben van a halál, és a fanyarság a rémület által foglalja magát létbe, mint merkuri szellemi vízbe, amelyből a Föld teremtésének kezdetekor történő összesűrűsödésben kövek, fémek és a merkuri kénes víz születtek, amiből aztán a fémek és kövek eredtek.

15. Ez a rémület az első három alakban, a fanyarságban, keserűségben és szorongásban a sötét összesűrűsödésnek megfelelően Isten haragjának vagy böszültségének, a zabálásnak és elemésztésnek ellenségeskedő, rettentő életét készíti; mert ez a tűz meggyújtása, az emésztő vagy kínos tűz essenciája, amit a sötét összesűrűsödés szerint pokolnak vagy üregnek neveznek, azaz külön voltát magába foglaló, kínzó életnek, amely csupán önmagában érzékeny és nyilvánvaló, és az alaptalan mélységgel szemben helyesen nevezhető rejtett üregnek, amely a fényben nem nyilvánvaló, de mégis a fény meggyújtásának oka: hasonló ez ahhoz, ahogy az éjszaka a nappalban lakozik, és mégis egymás nélkül vannak.

16. Értsétek tehát helyesen a tűz meggyújtását: egyrészt az első három alak konjunkciójával, a böszültségbe való befoglalással történik; másrészt az Ens kedves szabadsága által a temperaturában, ahol szeretet és harag áthatja egymást. Ha a tűzre

vizet öntünk, rémület keletkezik; ha a haragba a szeretet belép, szintén rémület keletkezik. A szeretetben a rémület a villám vagy a ragyogás kezdete, amelyben az egyetlen szeretet érzékennyé, fenségessé vagy ragyogóvá teszi magát, az öröm birodalmának kezdetévé, ahogy a fény is a tűzben lesz ragyogó. A szeretetben van az erők elválaszthatóságának kezdete is, hogy az erők a rettegésen áthatoljanak, s ettől a különbség illata és íze keletkezzék. Az első három alakban a tűz kízó természete érthető meg.

17. Mert (1) a fanyarság összehúz és zabál, (2) a keserűség a fájdalom fullánkja és (3) a szorongás a halál, de az új tűz-élet is, minthogy a kénnek anyja; és a szeretet Ense a szorongást, a kén-anyát új életre frissíti, s ebből támad a tűz-ragyogás. Látjuk, hogy a fény szelíd, de a tűz kízó, és megértjük, hogy a fény alapja a temperatúrából, vagyis az egyetlen szeretet alaptalan mélységének egységéből, Istenből származik; a tűz viszont a szóba lépő akaratból, a tudásból az összesűrűsödés és az első három alakba történő bevezetés által.

18. A fényben Isten birodalma mint a szeretet birodalma érthető meg; a tűzben Isten ereje és mindenhatósága mint szellemi teremtményi élet; a sötétségben pedig a halál,

a pokol és Isten haragja, s a mérgezett élet szorongása, ahogy a külső teremtet világ teremtményeiben és a földben, csillagokban, fémekben fölismerhető.

19. Figyelmeztetem az olvasót, hogy a mély, természetfeletti értelmet (minthogy Istenről és a Misztérium Magnum születéséről beszélek) ne földi módon értse, mert mindezzel csak rámutatok a földi lét alapjára; gyakran kell így szólnom, hogy az olvasó megértsen, elgondolkodjék, s a belső alapba átlendüljön; gyakran kell az égnek földi nevet adnom, s ezért földiesen kifejeznem magam.

20. A tűz meggyújtásában van minden titok teljes alapja, mert a lángra lobbanás rémületét a természetben **Sal Nitrine**k nevezik, mint az erők sós mivoltának gyökerét, mint a természet elválaszthatóságát, ahol a tudás végtelenül elkülönül és mégis örökké a rémületben, azaz a lét szétválásának rémületében marad. A tűz meggyújtásában (a belső, mágikus tűzre kell gondolni) Isten szelleme tevékenyvé teszi magát, miként a levegő kiárasztja magát a tűzből. Itt keletkezik az egyetlen elem, amelyből a külső világ négy eleme kifejlődött, s ezt így kell érteni:

21. A tűz és a fény pillantásában van a szétválás: a szellem önmaga fölé emelkedik, vagyis az erők tüzes tudásává lesz, mert a tüzes rémületből mint új élet lép ki; ám még sincs új élete, hanem csak természetet öltött. A szeretet Ense pedig középen marad mint a szellem centruma, és szellemi olaj fakad belőle, amelyben a fény él, mert ez a tüzes szeretet Ense. A szeretetnek ebből a tüzes Enséből a tinctura a szellemmel önmaga fölé a magasságba lép, mint szellemi víz, mint erő a tűzből és a fényből, s ennek neve a Szűz Sophia (Ezdr 4,14-39).

22. Ti kedves bölcsek, jó lenne, ha ismernétek: e víz a valódi alázat, amelyet a temperatura csakhamar átalakít és a fény ismét magához von, mivel ez a fény lelke a szeretetben. A tűz pedig férfi, az Atya tulajdonsága, azaz tűz-lélek: és így van két tinctura, férfi és nő, két szeretet, melyek a temperaturában isteniek, Ádámiban azonban, amikor az imagináció kifelé fordult a temperaturából, szétváltak; de Krisztusban újra egyesültek.

23. Ó, ti kedves bölcsek, értsétek meg az egész világnak ezen igazgyöngyét; a miénk ezt értik is kellőképp, az állatok elé vetnünk viszont nem szabad.

24. A tűz harmadik szétválása a tűz elhalásából keletkezik, vagyis az első három alakból, a szellemi Sulphurból, Mercurból és Salból, és néma, érzéketlen életként maga alá bukik; s ez a víz szellem, melyből a külső világ materiális vize támad; s ebben hozta létre hatásával a három első alak a Sal Nitri tulajdonságából a fémeket, a köveket és a földet: itt kell megértenünk a szeretet-Ens képzőerejéből származó magasabb létezőket is, a nemes fémeket és köveket. Eme salniteri-alapot a Nap tárja fel, hogy növekvő élete legyen; s a mieink ezt kellően értik is, noha az átok eltakarta. Beérhetjük azzal, ami örökké megörvendeztet: az állatba majomörömet hiába is akarnánk sulykolni; hanem azért alább még annyit megemlítünk, ami hasznos nekünk.

25. A negyedik szétválás a sötétségbe vezet, amelyben éppúgy benne van és él minden lény, miként a fényben és a külső elemi világban; de tulajdonságának megfelelően minden a fantáziába lép, amiről az ártó fény és az emberi vakmerőség miatt nem akarok többet mondani. A farizeus ebből viszont annyit megérthet, hogy nincs valódi tudása a pokol és a fantázia mivoltáról és rendeltetéséről. Istenen kívül nincs semmi, és a fantázia mégis Istenen kívül van, csupán egy másik kínban való másik élet, másik természet-fény, amelyet a mágusok ismernek.

A TERMÉSZET ÖTÖDIK ALAKJA

26. Az ötödik alak a tudásban a valódi szeretet-tűz, amely a kízó tüztől elválik a fényben, s benne érthető meg az isteni szeretet lényege. Az erők szétválnak a tűz rémületében és sóvárrá lesznek; itt értjük meg az első három alak természetét, de immár nem kinként, hanem öröm-birodalmukban, éhségükben vagy sóvárgásukban, ahogy tetszik. Amikor a tudással behatolnak a létbe; akkor a tűzből és a fényből magukhoz vonzzák a tincturát, vagyis a Szűz Sophiát, aki nagy szelídségével táplálja őket; a finomság és jó íz létbe foglalja magát az első három alak sóvárgásában, s ennek neve a tinctura teste, isteni létezés, Krisztus mennyei testisége.

27. Kedves fiaim, megérthetitek mindezt ama helyen, hol Krisztus arról beszél (Jn 3,13), hogy a mennyből jött és a mennyben van: ez a tinctura a beszéd ereje a szóban és a lét a tinctura befoglalása, midőn a szó lényszerűvé lesz; a lét szellemi víz, s erről mondta Krisztus, hogy az örök élet forrásvizéből szeretne megitatni. A tinctura a vizet szellemi vérré változtatja, mert a tinctura a víz lelke, az Atyából és Fiúból szent Szellemként kiáradó erő.

28. Ó, kedves fiaim, mindezt megértve ne engedjétek, hogy szellemetek az örömben fennhéjázóvá váljon, hanem a legmélyebb alázattal hajoljatok meg Isten előtt és tárjátok fel méltatlanságtokat, nehogy a méltatlan szellem külön szeretetbe és akaratba vigyen, ahogy Ádámmal és Luciferrel történt, akik az igazgyöngyöt a fantáziába vették és az egészlől leszakadtak. Gondolkodjatok a lélek sanyarú fogságán; az aláztosak, akik a Szűz Sophiát, a legjobbat és leghasznosabbat felismerték, csak Isten irgalmára vágyódnak és az aláztatra törekszenek. Ezt a magasztost nyilatkoztatja ki nektek Isten, és ügyeljétek tetteitekre, nehogy a sebes Lucifer cselekedjen, mert örökre bánni fogjátok.

29. Az ötödik alak az isteni bölcsesség minden erejét birtokolja, és ő a centrum, amelyben az Atyaisten Fiával a beszélő szó által megnyilatkozik. Ő az örök élet növényének, a szellemi teremtményeknek gyökere, a tüzes lelkeknek és az angyaloknak tápláléka, és mivolta kifejezhetetlen: a hármas-egy istenség örök, folytonos kinyilatkoztatása, amelyben a szent bölcsesség minőségei szenzuális módon, belülről hatják át egymást, mint íz, szag és a szeretet-tűz belülről egymást minősítő élete; ő a felső Isten ereje, amely a teremtéssel és a teremtésben az összes teremtménybe kiömlött és mindennek centrumában, a dolog tulajdonságának megfelelően el van rejtve, mint az élő test tincturája, amely tudásból minden dolgok sarjadnak és virágzanak s

gyümölcsöt hoznak. Ezen erő a Quinta Essentia belsejében nyugszik, és ő a betegségek kúrája.

30. Ha a négy elem a temperatúrába helyezhető, akkor a gyönyörű igazgyöngy hatása nyilvánvaló; de az isteni harag átka az ember méltatlansága miatt önnön foglyaként őrzi, s ezt az orvosok tudják is jól.

A TERMÉSZET HATODIK ALAKJA

31. A hatodik alak a tudásban az isteni erőben szóló beszéd, az isteni száj, az erő csengése, midőn a Szent Szellem a szeretet-foglalattal a befoglalt erőkből hangzóan kilép; amint ezt Isten képén, az emberen, Isten beszédén láthatjuk. A temperatúra isteni erejében ekképp szenzuális, hatékony beszéd is van, melyet az öt érzékben mint szellemi látást, hallást, szaglást, ízlelést és érzést értünk meg helyesen, ahol az erők megnyilatkozva hatnak egymásban. A szellem eme szövődéket egy hangzó hangban kimondja az emberben csakúgy, mint a teremtet, eleven teremtményekben, sőt a némán növekedőkben is.

32. Itt érthetjük meg, hogy a szellemi világ miként adta magát szellemi hangként a teremtésnek, amittől minden lény zengése keletkezett, s amit az anyagban a tüzes keménységből származó merkuri erőnek neveznek. Mindegyik erő közreműködik, hogy zengés vagy dal támadjon, ahogy ez az elevenek csengésében és a némák hangzásában fölismerhető, s ahogy a húros hangszeren is látjuk: minden melódia egymásban, egyetlen műként nyugszik, és csak az értelem szólaltathatja meg.

33. Az érzékek igazi értelméből többet érthetünk meg a hatodik alakban, mert a szellem a tulajdonságokból kilépve ismét a temperatúrában van és birtokolja magában valamennyi tulajdonságot. Ekkor teste lényegi erő, szelleme pedig szárnyaló erő, érzéki kedély, s belőle érthető meg a kedély, amely az érzékek eredete. Mivel az érzékek végül is a tűz rémületéből, a végtelen tulajdonságok sokaságából keletkeznek, két centrumuk van: ha a temperatúrában állnak, igazak, de mihelyt kilépnek belőle és önmaguk külön bizonyítására törnek, s önmagukat akarják a tulajdonságokban megtalálni és megismerni, akkor megszületik a hazugság, saját akaratukról beszélnek, más tulajdonságokat viszont rossznak tartanak és megvetnek, és csakhamar belépnek a külön kéjbe, amiben Ádám és Lucifer sanyarú bukására ismerhetünk.

34. Mert Ádám a tulajdonságokkal helyeztetett a temperatúrába, de tudása az ördög fertőzése nyomán, az ördög be- és rábeszélésére a megosztottságba lépett, a rossz kéjbe; az ördög rábeszélésére a temperatúrában fellázadt a kéj, és a tulajdonságok sokaságába, azaz mindegyik tulajdonság a maga önösségébe belépett.

35. A lélek meg akarta ízlelni a temperatúra egymásból kilépő tulajdonságait: a forró és hideget, a szárazat és nedveset, keményet és lágyat, fanyart, édeset, keserűt és savanyút, és minden tulajdonságot megízlelt a különféleségben. Pedig Isten megtiltotta, hogy a gonosz és jó tudást kinyilatkoztató fáról egyék, amelynek ízlelésétől azonnal tüzes éhség keletkezett, úgyhogy az életalakítás mannája, vagyis Isten kenye-re a szeretet létéből kiveszett, és a lélek nem tudott többé úgy ízlelni, ahogy az egyetlen akarat temperatúrájában tette; az élet alakjai ezért csakhamar hatalmas éhségbe foglalódtak, a tulajdonságok sokasága összesűrűsödött, és ezáltal keletkezett a hús durvasága, és lett nyilvánvaló benne a baromi sóvárgás a tudás és az erők tulajdonságainak sokaságában, és a Spiritus Mundi megosztott tulajdonságai mindjárt bele is hatoltak: a forró és hideg, és a keserű-fullánkos fájdalom egyaránt megérintette. Mindez a temperatúrában nem történhetett volna meg. A hús betegsége is ekkor keletkezett, mert a tulajdonságok viszályba és ellenkezésbe kerültek egymással.

36. Mihelyt az egyik tulajdonság a másik fölé emelkedik vagy meggyullad, hogy a magasságba lendüljön minősülésében, akkor a többi számára ellenséges ellen-akarat lesz, s ettől keletkezik fájdalom és betegség. Mert ha a vizsály az első három alakba belép, a turba felébred és a halál magva kicsírázik, hogy a mérgező kín átvegye uralmát. És éppen ez Ádám sanyarú bukása.

A TERMÉSZET HETEDIK ALAKJA

37. A hetedik alak a tudásban minden erők befoglalt léte az isteni erőben, midőn a zengés, a beszélő szó a tudásban létbe foglalja magát, s ezzel a zengés hangzóvá lesz. Az ötödik befoglalás a szeretettel, az ötödik alakban egészen szellemi, a legtisztább lényeg; a hetedik alak viszont minden tulajdonság befoglalása, és joggal nevezhető a természet teljességének vagy a megformált, kimondott szónak, azaz a belső, isteni égne, amely nem teremtett, hanem a temperatúra valódi, isteni szülésében áll és Paradicsom a neve, mint a megragadott, hatékony isteni erők viruló lényének, amelynek bensejében a növekvő lélek van, olyanformán, ahogy a tudás a földből a Nap sóvár-

gása által a fák lombjában, növényekben és füvekben megnyilvánul; mert a föld tudása is innen veszi eredetét.

38. Amikor Isten a szellemi világot a tulajdonságok szerint külső létbe vitte, akkor a belső a külsőben maradt; a külső teremtmény, de a belső szülő lény, és a világot azért látjuk csak félig, mert a Paradicsomot (a belső világot), amely Ádám ártatlanságában a külső Földdel együtt zöldült, elvesztettük.

39. Meg kell még értenünk azt is, hogy a teremtés hét napja és neve ebből a hét alakból származik, azaz mind a hét abból az egyetlenből, amely a Misztérium Magnum mozgásának kezdete volt. A hetedik pedig a pihenőnap, amelyben a hat tulajdonság működő élete megpihen: ez a lét temperatúrája, ahol az isteni erők hatékony élete nyugszik. Isten azért parancsol e napra nyugvást, mert ez Isten valódi képe, amelyben Isten öröktől fogva egy örök létbe képezte magát; ha pedig látni szeretnénk, úgy ő Krisztus, az Ádámban teremtett igaz ember, aki elbukott és a hat munkanapon a tudással a nyughatatlanságba lépett, s fölébresztette és feltárta a sötét világot. Isten ezt – Jézus nevében – az emberben legmagasabb szeretet-tincturájával ismét átfestette és a nyugalom örök szombatjába bevezette.

40. Az örök és időbeli természetnek tehát ez a hét minősége van. Az örökkévalóság szerint szellemiek és egy fényes, kristályos, áttetsző lényhez hasonlíthatóak; de a külső teremtettség szerint a gonosz és jó viszállya a végig tart, hogy a belső szellemi erők a viszálykodó tudás által a teremtményi formákba és születésekbe lépjenek, hogy az isteni bölcsesség a formák csodájában, különféle életekben nyilvánvaló legyen. A temperatúrában, az egyetlen Istenben teremtmény nem születhetett, de az egyetlen akarat tudásának kilépésében, ahol Isten részekre oszlik, létrejöhetett a teremtmény, mint a megformált szó képe.

MYSTERIUM PANSOPHICUM AVAGY A FÖLDI ÉS ÉGI MISZTÉRIUM IGAZ ISMERTETÉSE

ELSŐ TEXTUS

Az alaptalan mélység örök semmi, de örök kezdetet ébreszt: vágyat. Mert a semmi vágy valami után. S mégis, nincs semmi, ami valamit ad; hanem a vágy maga az adása annak, ami viszont semmi, hanem sóvárgó vágy csupán. És ez a mágia ősállapota, amely ott teremt magában, ahol nincs semmi. A semmiből készít valamit, de ezt csak benne magában, hiszen e vágy szintén semmi, merő akarat csupán. Az akaratnak nincs semmije, nincs semmi, ami adhatna neki valamit, és helye sincs, ahol megtalálhatná magát vagy megpihenhetne.

MÁSODIK TEXTUS

1. Ha vágy van a semmiben, akkor a vágy önmagában valamire irányuló akaratot kelt: ez az akarat a gondolathoz hasonló szellem, amely a vágyból kilép, és a vágyat keresi, mert anyjára mint vágyra rátalál. Amikor a valamit anyjaként a semmiben megtalálta, akkor ez az akarat mágus az anyában, és ha anyját megtalálta, van lakhelye.

2. Ebből megérthetitek, hogy az akarat szellem, mégpedig más, mint a sóvárgó vágy. Az akarat érzékelhetetlen és megismerhetetlen élet: ám az akarat a vágyat megtalálja, és a vágy az akaratban – lét. Mármost nyilvánvaló, hogy a vágy mágia és az akarat mágus, s hogy az akarat nagyobb az őt adó anyánál. Az akarat úr az anyában, és az anyát némaságként, az akaratot pedig eredet nélküli életként ismerjük meg. A vágy mégis az akarat indítéka, de nincs tudása, sem értelme; az akarat pedig a vágy értelme.

3. Ekképp adjuk tehát értésekre röviden, ami a természet és a természet szelleme, ami öröktől alap nélkül van; és úgy találjuk, hogy az akarat-szellem nem talál helyet

nyugalmának. A vágy viszont önnön lakhelye, és az akarat a vágy megfoghatatlan köteléke.

HARMADIK TEXTUS

1. Az örök akarat szabad a vágytól, de a vágy nem szabad az akarattól, mivel az akarat uralkodik a vágy felett; s ezért az akaratot örök mindenható erőnek ismerjük. Az akarathoz semmi sem hasonlítható. És a vágy jóllehet vonzás vagy sóvárgás okozta felindulás, de nincs értelme; és élet, de nincs tudása.

2. Az akarat kormányozza a vágy életét, és azt tesz vele, amit akar. De az akarat tevékenysége mindaddig ismeretlen marad, míg e lét fel nem tárul az akarattal, hogy lét legyen az akarat életében. Így lesz ismertté az akarat tette.

3. Az örök akarat-szellem Isten, és a vágy lüktető élete a természet. Semmi sincs előttük, mindkettő kezdetlen, és az egyik a másik oka, és örök kötelék.

4. Az akarat-szellem az alaptalan mélység örök tudása, és a vágy élete az akarat örök léte.

NEGYEDIK TEXTUS

1. Mivel a vágy sóvárgás és e sóvárgás élet, ez a sóvárgó élet magából a vágyba lép, és a vágyat folyvást teherbe ejti.

2. A sóvárgás erős vonzás, de önmagán, vagyis az alap nélküli örökkévalóságon kívül még sincs semmije. Mágikus vonzás, saját szubsztanciára irányuló sóvárgás.

3. Ekkor az akarat megfogja a semmit, úr és birtokos, lét nélküli, és mégis uralkodik a létben. De a lét sóvárrá teszi. Ha az akarat sóvárog, úgy mágikus és léttelen szellemként teherbe ejti magát; minthogy ősállapotában csakis szellem. Az akarat imaginációja csak szellemet alkot, és szellemmel lesz terhes, mint az alaptalan mélység léttelen, örök tudása az élet mindenható erejében.

4. Az akarat terherbe esik, szül magában, és önmagában lakozik. Mert más életesz-szenciát e terhesség nem képes megragadni és kihordani. Ezért e terherbe ejtés magá-ban történik, és kell lennie önnön edényének mint fiúnak az örök szellemben.

5. Minthogy ez a terherbe ejtés léttelen; ezért hang vagy zengés, a szellem szava, és a szellem őszállapotában marad, mert másutt nincs lakhelye.

6. És mégis: akarat van ebben a szóban, amely ki akar lépni a létbe. És ez az akarat az eredendő akarat élete, mely a terhességből, vagyis az akarat szájából a mágia éle-tébe, a természetbe hatol, és a mágia értelem nélküli életét misztériumként feltárja, mivel esszenciális értelem rejlik a mágiában. Így esszenciális szellemet kap, mert mindegyik esszencia az egész lét arcanuma vagy misztériuma. Tehát az örökkévaló-ság alaptalan csodájából számtalan élet születik, de együtt mégis minden csak egy lét.

7. És a lét nélküli hármasszellem a lét ura és birtokosa, de mégis természetű léte, mert önmagában lakozik.

8. Centruma vagy lakhelye a szó, és középen áll mint szív; és a szó szelleme, amely az első örök akarathból ered, az esszenciális élet csodáit tárja fel, úgyhogy két misztérium van: egy a szellemi életben, egy pedig az esszenciális életben. A szellemi életet Istennek ismerjük s helyesen így is nevezzük; az esszenciális életet pedig a természet értelem nélküli életként ismerjük, mert nem sóvárog a szellem vagy a szellemi élet után. A szellem sóvárgásában az isteni lét mint Isten szíve és örök szava mindig és öröktől születik, belőle a sóvárgó akarat a szó szellemeként a természeti életbe örökké kilép, és a misztériumot az esszenciából és az esszenciában feltárja, s így két élet és két lét van az egyetlen, örök, alaptalan őállapotban.

9. És Istent és a természetet így öröktől alap és kezdet nélkülinek ismerjük meg, mert mindkettő örökkévaló kezdet: örökkön örökké kezdődik, ott, ahol nincs szám, mert alaptalan mélység.

ÖTÖDIK TEXTUS

1. Minthogy öröktől fogva két lét létezett, nem mondhatjuk, hogy az egyik a másik mellett áll, és a másikat megragadja; nem mondhatjuk, hogy az egyik a másikon kívül van, és elválik tőle, nem: de felismerjük, hogy a szellemi élet magába befelé fordulva, a természeti élet pedig magából ki és maga elé fordulva áll.

2. S mindezt együtt egy mindenütt forgó, Ezekiel kerekéhez hasonlatos gömbkerékkel vethetjük össze.

3. A szellemi élet a természeti élet teljessége, de a természeti élet mégsem ragadja meg. Két princípium ez, egyetlen őszállapotban, hol mindegyiknek saját misztériuma és hatása van. A természeti élet a dicsőség és a fenség tűzéig, a szellemi élet pedig fényéig hatol: a tűzben a természet emésztő lényegének bősziúságát érthetjük meg, a fényben pedig a víz születését, amely a tűz erejét megfékezi, amiként azt *A lélekről szóló negyven kérdésben* leírtuk.

4. Felismerhetjük hát a természet örök lényegét – akképp, ahogyan a víz és tűz ad, egymásba vegyítve, halványkék színt –, amilyen a tűz villanása; olyan az alakja, mint az egy lényeggé vegyített rubin és kristály, vagy mint ha sárgát, fehéret, pirosat és kéket vegyítünk sötét vízbe, s lesz kék a zöldben – mind megőrzi a maga fényét és úgy ragyog, s a víz ellenáll a tűznek, nem emésztdődik el, hanem a két misztérium egy lényegként vegyül egymásba, s a két princípium mégis két életként különbözik egymástól.

5. Itt érthetjük meg továbbá a lényegeket, s azt, hogy e lényeg mágikus lényeg; magát teremti meg az akarattal az esszenciális életben, és így születésbe léphet, s a nagy misztériumban kívül fakaszthat; kivált a tűz ősállapotában, amely eddig nem nyilatkozott meg, hanem rejtve volt a misztériumban a színek sokaságának visszfényeként, minek tükrét láthatjuk az ördögben és minden gonoszságban, és felismerhetjük azt is, miként keletkezik az imaginációból gonosz és jó a nagy misztériumban, amelyben csodálatos, esszenciális élet szüli meg önmagát.

6. Ha e világ teremtményeiről rendelkezünk ama tudással, hogy az isteni élet gerjesztette és ébresztette a természeti életet is, és hogy születtek az esszenciális miszté-

riumból csodálatos teremtmények, akkor megértjük, hogyan vált minden egyes esszencia misztériummá, azaz életté, és megérthetjük azt is, hogy a nagy misztériumban mágikus vágy van – azért, hogy az esszenciáknak ismét tükröt készítsen, és a tükörben lássa és megismerje magát.

7. Ezután pedig a vágy a tükröt megragadja és imaginációjába vezeti, s úgy ítéli, hogy nem az ő élete. Ekkor ellenszenv és undor keletkezik, a vágy el szeretné dobni a tükröt, de nem képes rá. Ekkor a vágy a kezdet célját keresi és a tükörből kilép, ezért a tükör összetörik, az összetörés pedig turba, azaz a megragadott élet halála.

8. S felismerhetjük, hogy az örök természet imaginációja, tehát a turba a misztérium vágyában benne van, de felébresztetlen; ám a teremtmény, az örökkévalóság tükre, végül az örökkévaló misztériumban rejtetten nyugvó turbát, mint haragot felébreszti.

9. Látjuk, hogy amint az örök természet a világ teremtésével egyszerre megmozdult és felgerjedt, ezzel felgerjedt a böszültség is, és a teremtményekben szintén megnyilatkozott, miként tapasztaljuk sok gonosz állatban, füvekben és fákban, továbbá fér-

gekben, varangyokban kígyókban és hasonlókban. Mert az örök természet undorral van irántuk, s a gonoszság és méreg egyedül a böszültség esszenciájából táplálkozik.

10. Ezért az örök természet ugyancsak a gonoszság célját keresi és szeretne megszabadulni tőle. Ekkor a gonoszság turbába, vagyis a halálba zuhan, de ez mégsem halál, hanem kivettetés a misztériumba, mert a gonoszság életének elkülönítve kell állnia, sötétségben. A természet elhagyja a gonoszságot és elsötétíti, úgyhogy a gonoszság önmagában áll mint gonosz, mérgező és böszült misztérium, és külön mágiája van: a mérgező szorongás vágya.

HATODIK TEXTUS

1. Amikor így emlékezünk és ismerünk, akkor minden lényt undorítónak találunk, az egyik a másikat utálja és ellenségeskedik vele.

2. A másik lényben minden akarát a turba nélküli tisztaságra sóvárog, benne mégis turba van, és a másiknak utálatos. A nagyobb erő ekkor a kisebb fölé kerekedik, és

rabságban tartja, s emez menekül előle. Az erős uralkodik a gyengén, a gyenge pedig menekül és hajcsára szándékát kutatja, szabadulni szeretne a kényszersztől, s ilyen módon minden teremtmény a misztériumban elrejtett célt kutatja.

3. Úgy keletkezett pedig e világon minden kényszer, hogy az egyik lény uralkodott a másikon, és nem a legmagasabb jó parancsolta vagy rendelte kezdettől, hanem a turbából növekedett; s a természet a maga lényegének tekintette, amely belőle született, s úgy rendelte, hogy a megragadott uralom továbbra is szülessék. E születés ezután királyi uralomra tett szert, s attól kezdve a szakadékot mint Egyet kutatta egyre, míg császári monarchiává nem lett. De még tovább emelkedik és Egy akar lenni, nem pedig sok. Mert bár a sokban van, az első forrás, amelyből minden született, mégis uralkodni akar mindenben, és egyetlen úr akar lenni minden hatalom fölött.

4. Mivel ez a törekvés kezdetben egy uralom volt, de az időben az esszenciák szerint a sokaságban szétvált, azért a sokaság ismét az EGYET keresi, és a koronák hatodik számában, azaz az alakzatok hatezredik évében megszületik: nem legvégül, hanem ama napnak óráján, amikor a csodák teremtése bevégeztetik.

5. Ez a következőt jelenti: amikor a turba csodái bevégeződnek, születik egy úr, aki az egész világot kormányozza, de sok tisztségviselővel.

6. És mindenütt az önmagát növelő fensőbbiséget és parancsolót fogják keresni, mert az addig alul levő kicsi is elérkezett céljához. Most pedig szétválnak, mert célhoz érkeztek, és nincs megtorpanás vagy visszavonás.

7. Így fogják keresni a turbát, a teremtmények bőszerűségét is, mert a teremtmények undorával szintén elérte célját. És a célban, a koronák számának közepén, a hatezredik évben nyilvánvalóvá lesz, inkább kicsivel később, mint előbb.

8. Azon a napon és abban az órában, amikor a teremtés a misztériumban befejeződik, és a misztérium (az örökkévalóság tükre) a csodák közé helyeztetik.

9. Ez a hatodik napon délben történik, amikor a misztérium csodái megnyílnak, megláttatnak és felismerszenek. Ekkor a tisztaság a turbát kiűzi, mígnem a kezdet a végbe lép, s a misztérium csoda lesz az alakzatokban.

HETEDIK TEXTUS

1. Az örök természet misztériumában ilyenformán a teremtményeket gonosszá és jóvá szülő és teremtő arcanum van. Mágikus lét, amelyben mágia mágiát ébresztett a kéjjel, és a létbe vitte, s ezzel önmagát minden megnövelte és a legnagyobb hatalomra emelte. Mert Isten szelleme nem alkot a természetben, hanem feltárja és keresi a jót.

2. Így tehát a gonosz a mágikus vággyal önmagát a misztériumban és a misztériummal folyvást kereste és megtalálta, és Isten rendelése nélkül feltárta; a böszültség szigor, amely uralkodik az ostobaság felett.

3. Ekképp nőtt minden saját fáján, előrerendelés nélkül. Mert Isten, aki az első kezdet, nem a gonoszságot, hanem az értelmet és a tudást rendelte uralomra, s ezeknek kellett a csodákat feltárniuk és az élet vezérévé lenniük. És itt látjuk a nagy titkot, ahogy öröktől a misztériumban volt, vagyis a misztérium négy színét és az ötödiket, amely nem a természeti misztérium sajátja, hanem az istenség misztériumáé, s amely a természet misztériumában mint élő fény világít.

4. A négy szín: a kék, a vörös, a zöld és a sárga mind benne van, de az ötödik, a fehér Isten tulajdona, és mégis a természetben ragyog. A fehér az ötödik esszencia, tiszta, szeplőtelen gyermek, aranyhoz és ezüsthöz hasonlíthatjuk, a tűzben is megmaradó, fehér, világos kristályhoz.

5. Mert a tűz a színek próbája, és csak a fehér marad meg benne, mivel ez Isten fenségének ragyogása. (A fekete nem tartozik a misztériumhoz, hanem sötét lepel, amely mindent elrejt.)

6. Itt találjuk meg a nyelvek nemzetségfáját is a négy ábécével. Az elsőt, amely a minden nyelv gyökerét képező természetnyelv, a misztérium karakterével jelöljük: de a sokaságban (vagy a sok nyelvben) e nyelvet csak gyermekei ismerik fel, akik a misztériumot mint Isten csodáját megértették. (A természetnyelvnek ezen ábécéje a fekete színben, mindennek mélyén rejtve nyugszik, mivel a fekete nem tartozik a színek közé, hanem misztérium, és érthetetlen a természetnyelven beszélőnek, s csak Isten szelleme tárja fel.)

7. A második ábécé pedig a héber, amely feltárja a misztériumot, és a fát ágaival és gallyaival megnevezi.

8. A harmadik a görög, amely a fa gyümölcsét és ékességeit nevezi meg, és először fejezi ki helyesen az értelmet.

9. A negyedik a latin, amellyel sok nép és nyelv segít magán, s amely a fa erejét és erényét fejezi ki.

10. Az ötödik pedig az összes ábécét feltáró isteni szellem; de ezt az ábécét az ember nem tanulhatja meg, mert önmagát tárja fel az ember szellemében.

11. Ezek az ábécék tehát a nagy misztérium színeiből keletkeznek, és szétoszlanak további, összesen hetvenhét nyelvben, de csak ötöt ismerünk el alapnyelvként, hetvenkettőt pedig csodaként, mint Bábelt, az összezavarodott létezés száját; az ész itt elhagyta vezetőjét, és egyedül akart haladni és a misztériumba felemelkedni.

12. Ahogy Nimród fiaival történt Babel tornyánál, midőn az Isten iránti engedetlen-ségből a külön észbe süllyedtek. Vezetőjüket elhagyták, eszük megzavarodott, úgy-hogy saját nyelvüket sem értették többé.

13. Ilyenformán nőtt ki számos nyelv, mind a hetvenkettő az összezavarodott Babelből, és mindegyik önmagába lépett, és saját külön eszében és gonoszságában kereste a tudást. Elhagyták Istent és pogánnyá lettek, és Isten engedte, hogy önnön csodáikba lépjenek, mert nem akarták követni, hanem külön növénnyé akartak lenni; és saját eszük (amely minden színnel összekeveredett) kormányozta őket.

14. Ekkor született a turba, megszűnván közöttük az egyetértés. Mindegyik a maga színében akart élni, de ezek mégsem az igazi alapszínek voltak, hanem csupán a színeknek az észben született gonosz torzszülöttei. És az igazi vezető nélkül éltek, aki mindent Egy nyelven teremtett, aki Egyet tárt fel, egy fa ágait, erejét és gyümölcsét.

15. A négy ábécé Egy fán van és egymásból fakad, de a sok nyelvnek saját karakterükkel kell boldogulniuk mint lakótársaknak, akik önnön javukat akarják, és mindannyian szembeszegülnek a fával.

NYOLCADIK TEXTUS

1. Kétféle vallás eredetét látjuk tehát, amelyekből Bábel, a bálvány született, a pogányságot és a zsidóságot.

2. Mert mindkettőben Bábel lakozik, és e két nemzetség egy. Az első saját eszéből (azaz a természeti életből és a szellemből) maga elé lép, és felmagasztalná magát; ez utat teremt saját lényében, mivel akarata kilép külön vágyából, és önnön mágiáját keresi, mint uralmának nagy számát, a sokaságot, és önmagától teljesen eltávolodik; akarata saját sokaságában marad, és sokaságának istene és vezetője.

3. És hiába lép elé Isten szabad akarata s fenyíti meg, a bálvány akkor is csak hazudik a szabad akaratnak, vagyis Isten szellemének, és továbbra is saját akaratát tiszteli a sokaságban. Ez az akarat önnön gazdagságából, önnön mágiájából született, ezért Isten szabad akaratát nem érti meg. Húsból és vérből született, saját külön természetéből, ennek a világnak gyermeke, s gazdagságát tartja szeretetnek: képmutató és összezavarodott Bábel. A sokaság mint saját külön mágiája összezavarja, úgyhogy az egyből kilép a sokba; e sokaság most megzavarodott Bábel, képmutató szája pedig,

amellyel az egyetlen szellemet jámbor szavakkal dicséri, Antikrisztus és hazug. Mást mond és mást tesz, szíve csupa vágy és szívének szelleme a vágyban elmerült.

4. A sokaság mágusa ekképp gögös, hiú, fukar, gonosz, falánk, a sóvárgó sokaság szelleme ő és hamis bálványimádó: nem követi a természet szabad akaratát, a csodák erejének birtokosát, és nincs értelme az isteni misztériumból, mert akaratával nem követi e misztérium szellemét. Ha akaratával a szabadsághoz fordult volna, úgy Isten szelleme feltárta volna mágikus misztériumát, és csodája és tettei akaratával együtt Istenben állnának.

5. De mivel ezek önmagukból indulnak ki, a kezdet a véget keresi és eszköze a turba. Nem áll Isten szabad akaratában, hanem önmagából növekszik, és mint gögös fa fölemelkedik.

6. Csak egyetlen Isten van az akaratban és az örök sóvárgásban, vagyis az örök mágiában, úgyhogy az örök mágia vágya az örök akaratnak odaadja magát, és ebben teremti meg életét. Ezért a születéshez hűtlen akarat hitszegő szajha: a hamisság szülőanyja, és nem követi a szabad akaratot.

7. És itt értjük meg az Istentől való elszakadást, amelyet Lucifer okoz, aki a természet mágiájában rossz szenvedélyt ébresztett. Két örök élet születik így: az egyik Isten akaratában, a másik az ördög és a böszültség akaratában. És ez Bábel az Antikrisztussal a földön.

8. Ami Isten akaratából saját külön akaratába lép, az Bábelhez tartozik. Ezt látjátok zsidóknál és pogányoknál, és minden népnél.

9. A pogányok megrekedtek külön mágiájukban. De akik a kárhozat vágyából a természet fényébe kiléptek, minthogy Istent nem ismerték, de tisztaságban éltek, azok a szabad akarat gyermekei voltak, és a szabadság szelleme a nagy csodát misztériumukban feltárta, ahogy ezt hátrahagyott bölcsességükben láthatjuk.

10. De akik csupán külön mágikus akaratukban, húsban és vérben éltek, azoknak akarata a turbába fulladt, és akaratukat a turba elárasztotta, s a böszültség és a kapzsiság esszenciájának szelleme lett osztályrészük, s azok csak a sokaságot, az uralkodást és a királyságot keresték.

11. És mivel a turba az erőszaktól képtelen volt elválni, felbőszült, viszályt és harcot kezdett. Így keletkezett a sokaság kapzsiságából és hiúságából a háború. És száma a harag misztériumáé.

12. Hasonlóak voltak a zsidók is. Isten megnyilatkozott nekik, de ők mégis két akaratot követtek. Egy részük a Törvényét, ők akaratukkal Isten akaratát szolgálták, miként az ősatyák és minden jámboran reménykedő izraelita. A többiek, bár a törvények szerint cselekedtek, akaratukkal mégis saját kárhozott mágiájukat követték, a kapzsiságát, és csak a sokaság számát keresték: szájuk zsidó volt, de szívük bábeli szajha, képmutató és Antikrisztus, jámbor szavakkal, de hamis, kapzsi szívvel.

13. Ekként a kereszténységnél és minden népnél a Bábeli Szajha az Antikrisztussal megtelepedett, és egy népben egyszerre két birodalom van, de a belső szellemben nem egyesülhetnek, miként az agyag és a vas sem keveredhet; s bár test szerint összekeverednek, de szellemük szerint két nemzetség, ahogy Dániel próféta mondta (Dán 2,43).

14. Ezért aki az Antikrisztust akarja megismerni, aki őt keresi, megtalálja minden házban. De a leggonoszabb a koronás szajha; keresztelői pedig, akik kiemelik a szajhaság keresztvizéből (hogy szintén a sokaság számában élhessenek), ama rikoztató csőcselék, akik Isten egyetlen akaratából a sokaság akaratába vezetnek, hogy csak a sokaság számát öröklék és a földi hasakat tömhetik.

15. Isten szabad akaratának másik része pedig mágikus akaratával önmagából a szabadságba lép, Isten egyetlen megfoghatatlan akaratába. E rész a mágikus alakban hátrafordulva áll. Élete a kenyeret keresi, és magától eltávolodik, de akarata nem a kenyérre, hanem a vágyból Istenre irányul. Akaratával Istenben, az Egy Számban él; az örök igaz mágia gyermeke. Mert akaratában Isten szelleme lakik, és feltárja neki Isten örök csodáját, s életének szelleme e világ csodája.

16. Bábeltől és az Antikrisztustól ezek megszabadulnak, még ha velük egy tető alatt laknak is. Mert Isten igaz képmása a lélek-szellemből született akarat-szellemben áll.

KILENCEDIK TEXTUS

1. Mivel két mágia van egymásban, kettő a mágus is, akik e két mágiát két szellemként vezetik. Az egyik Istennek, az egység szeretetének szelleme, a másik pedig az ész szelleme, amelyben az ördög köti gúzsba magát. És az ember nem vetheti alá magát jobb próbának, mint hogy komolyan megfigyeli, vajon sóvárgása és vágya mire hajtja; mert az az ő vezetője, és annak lesz gyermeke. Így hatalmában áll, hogy ezt az akaratot megtörje és megváltoztassa, mert mágikus ereje van.

2. De komolyságra van szüksége, hiszen a benne uralkodó csillagszellemet kell megfékeznie, s ehhez józanul, nyugodtan kell élnie folyvást meghajolva Isten akarata előtt. Mert a csillagok hatalmát nem lehet sem bölcsességgel, sem művészettel legyőzni, hanem csak mértékletes étellel, állandóan megszabadulva befolyásuktól. Az elemek a csillagok vágyát mindig akaratába hajítják. Ezért nem könnyű Isten gyermekévé válni. Nagy munka, sok fáradozással és szenvedéssel.

3. És lám, az Antikrisztus mégis Isten gyermekének nevezheti magát. De Krisztus mondja: Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondja majd nekem: Uram,

Uram, hát nem a te nevedben jövendöltünk? Nem a te nevedben úztunk ördögöt? Nem a te nevedben tettünk annyi csodát? Akkor ő azt mondja majd nekik: Távozzatok színem elől, bűzhödt bakkecskék, sosem ismertelek benneteket! (Mt 7,21-23). A hamis mágiából cselekedtetek, és szellemem és akaratom sohasem ismert. Szellemi alakotokban bakkecskék, zsarnokok, kapzsi, kevélyek, buják vagytok; nevemet szájatokra vettétek, de szíveteket a kéjnek, a hús vágyának áldoztátok, és a turbában születtetek. Tűz által lesztok próbára téve. Így lakolnak a birodalmak gyümölcseikért.

4. Ezért, te szép világ, nézd meg magad ebben az írásban, amely az örök alapot mutatta meg neked, és mélyen gondolkodj el rajta, vagy turbád elragad. Lényednek Isten tüzén kell áthaladnia, s ami Isten akaratán kívül van, az a tűzben marad.

5. De ami Isten akaratában született, az Isten dicsősége és csodatette, és az örök öröm emberképe.

6. Gondold meg hát, mit teszel! Bábel már lángokban áll és ég. Nem oltja el már semmi, nincs többé orvosság: gonosznak ítéltetett, birodalma a végéhez közeledik. Halleluja!

SEX PUNCTA MYSTICA, AZAZ AZ ALÁBBI HAT MISZTIKUS PONT RÖVID MAGYARÁZATA

ELŐSZÓ

A lélek akkor jut csak el a legdrágább tudáshoz, ha a forrongást legyőzte, és az ördögöt leterítette, ha megkapja a lovagi koszorút, melyet az erény kegyes szüze győzelmi jelvényül feltűzött rá, ha drága Krisztus lovagjában győzedelmeskedett; akkor csodálatos, de még nem tökéletes megismeréshez jutott.

I. A LÉLEK VÉRE ÉS VIZE

1. Minden szubsztanciális és megragadható ebben a világban van: ezért a lélek e világban szubsztanciátlan és léttelen, szintúgy a lélek vére és vize.

2. Jóllehet a lélek vére és vize a külső vérben és vízben van, de szubsztanciája mágikus. A lélek mágikus tűz is, és képe vagy alakja a fényben (tüzének és fényének erejében) a mágikus tűzből születik, és mégis valódi kép húspan és vérben, de a hús és vér ősállapotában.

3. Miként Isten bölcsessége lét, de e bölcsesség mégsem létező, akként a lélek képe is lét, ám a lélek csupán mágikus tűz, de táplálékát létezéséből nyeri.

4. Miként a tűznek létezni és égetni kell, akként a lélek mágikus tüze hús, vér és víz; vértelen lenne, ha nem lenne meg a vízben a tűz és fény tincturája, mely a bölcsesség Ense vagy élete, a természet minden alakját magában hordja, és maga a másik mágikus tűz.

5. Mert a tinctura adja a színeket, és az ő alakjából árad ki a fény szelíd létébe az isteni erő, értsd: a fény tulajdonsága szerint; a tűz tulajdonsága szerint viszont az átváltozás élessége eme tinctura: ezért képes mindent saját felső fokára vezetni, jóllehet nem eleven szellem, hanem a legfelső Ens.

6. A tinctura ilyen Ens a vízben is, bevezeti a vízbe a tűz és fény tulajdonságát a természet minden erejével, amikor a vizet vérré változtatja; így cselekszik a külső és belső vízben, és a külső és belső vérben.

7. Az isteni lény belső vére szintén mágikus, mert a mágia teszi szubsztanciává; szellemi vér, amelyet a külső lét nem bántathat, csak az imagináció által. A belső imagináció vezeti a külső akaratot a belső vérbe, amitől az isteni lét vére és húsa megromlik, és Isten nemes képmása elhomályosul.

8. A lélek húsa és vére a legmagasabb misztérium, mert isteni lét; és amikor a külső hús és vér meghal, akkor a külső misztériumhoz, a külső misztérium pedig a belsőhöz tér vissza.

9. És minden mágikus tűz világosságát és sötétségét önmagában hordja: ezért rendeltetett el az ítélet napja, amikor mindennek a tűzbe kell lépni, és benne kipróbáltatni, s az egyik rész alkalmas lesz, a másik nem; és ekkor minden a saját mágiájába lép, és olyan lesz, mint öröktől volt.

II. KEGYELMI KIVÁLASZTÁSRÓL, JÓRÓL ÉS GONOSZRÓL

1. Öröktől fogva minden egyedül az Isten; léte három örök különbségre oszlik. Az első a tűz világa, a második a sötétség világa, a harmadik pedig a fény világa. És bár csak Egy lét egymásban, de mindegyik a másik nélkül való.

2. A három különbség örök-azonos és mérhetetlen, időbe és helybe nem rekeszthető. Mindegyik különbség maga zárja létbe magát; tulajdonsága szabja meg kínját, és kínjában van sóvárgása, a természet centruma.

3. És a sóvárgás benne a tevékenység, mert létet készít, ahol nincs lét, mégpedig a sóvárgás esszenciájában, a sóvárgás tulajdonságának megfelelően, és mindez együtt csupán egyetlen mágia vagy éhség a létre.

4. Minden egyes alak létet készít saját sóvárgásában, és fényének tükreből kilép, és saját tükrebe néz. Látomása a másik tükörnek sötétség: alakja a másik szemnek rejtett, de a különbség érzetével.

5. Mert mindegyik alak a természet első három alakjának ősállapotából nyeri érzékenységet, a fanyarból, keserüből és a szorongásból: és e három alakban önmagában mégsincs fájdalom, ám a tűz fájdalmat támaszt bennük, a fény pedig újra szelídséggé változtatja.

6. A valódi élet tűzben áll; a tűzben van fény és sötétség fordulópontja. A fordulópont a sóvárgás: annak lesz a tüze, és az a fény ragyog ki belőle, amivel a sóvárgás telítődik. Ugyanaz a fény a látása az alaknak vagy az életnek, a sóvárgásba bevezetett lét pedig fa a tűznek, amittől a tűz fanyarul vagy szelíden ég, és ez az élet mennyei vagy pokoli birodalma.

7. Az emberi élet fordulópont tűz és sötétség között: abban ég, amelyekkel egyesül; ha az esszencia sóvárgásának adja magát, akkor szorongásban ég, sötét tűzben.

8. De ha a semminek adja magát, akkor vágytalan és visszatalál a fény-tűzbe, akkor semmilyen kínban sem ég, mert nem vezet létezést tűzébe, amiből a tűz éghet. Mivel nincs benne kín, az életet is kín nélkül birtokolhatja, s mivel létezés nélkül van magában, az első mágiához, az isteni hármassághoz visszatalál.

9. Születésekor az élet mindhárom világot magában hordja; amelyik világgal egyesül, az fogja meg, annak tüze gyújtja meg.

10. Kigyulladásakor az életet mindhárom világ vonzza, s ezek az esszenciában, az először meggyulladt tűzben viszályban állnak: amelyik esszencia az életet saját sóvárgásába csábítja és megnyeri, annak tüze ég.

11. Ha az első esszencia, melyben az élet kigyullad, jó, akkor a tűz is kedves és jó; ha azonban gonosz és sötét, a harag tulajdonságából való, akkor mérges tűz, a tűz tulajdonságának megfelelő sóvárgással.

12. Mert minden imagináció csak azzal a léttel sóvárog egyesülni, amelyben ősállapotát nyerte.

13. Az ember élete ebben az időben egy kerékhez hasonlatos, hol legalul, hol legfelül van, és fellobban minden létezéstől, és bemocskolódik minden létezással; de fürdője, a szelídség vize, Isten szívének mozgásában van, s ezt a szelídséget saját tűz életébe bevezetheti: Isten nem az első esszenciában választ.

14. Mert az első esszencia csupán misztérium az életért, és az első élet valójában az őt létrehozó misztérium meggyújtása. Ez vagy egy egészen bős esszencia, vagy kevert esszencia, vagy a fény-világ szerinti fény-esszencia.

15. Az élet fénye abból a tulajdonságból ég, melyből származik; és ennek az életnek nincs választása, nincs felette ítélet, mert saját ősállapotában áll, és ítéletét magában hordja: elválik minden más kintől, mert csak saját kínjában ég, saját mágikus tűzé-ben.

16. A kiválasztás aztán megméri a meghívottat – a fénybe tartozik-e, avagy a sötétségbe? Mert amilyen valakinek tulajdonsága, olyan életének akarata is; megismer-szik, vajon a bősült esszenciához vagy a szeretet esszenciájához tartozik-e: és míg

az egyik tűzben ég, a másik elhagyja, s ama tűzzel, amelyben ég, választja azt az életet is, amelyet akar, saját tulajdonságát.

17. De ha ennek a tűznek akarata (mint szárnyaló középpont) egy másik tűzbe lendül, és kigyullad benne, akkor az egész életet meggyújthatja ezzel a tűzzel, akkor ebben a tűzben marad.

18. Ekkor az élet újjászületik; abban a világban, melyben akarata kigyulladt, vagy a sötétség, vagy a fény világában; és ezután egy másik választás következik, és ez az oka annak, hogy Isten és az ördög is taníthat: mindkettő azt akarja, hogy az élet akarata az ő tűzébe lendüljön, és abban gyulladjon meg; ekként tartja fogva egyik misztérium a másikat.

III.

A BŰNRŐL: MI A BŰN, ÉS MIKÉPPEN VAN?

1. Ami Egy, afelett nincs sem parancs, sem törvény; ám ha az Egy mással keveredik, akkor két lét van egyben, két akarat is; és ahol egyik a másikra ront, ott gyűlölség támad.

2. Szemlélnünk kell tehát az Istennel szembeni gyűlöletet: Isten Egy és Jó, kívülről minden kinnak, s bár minden kín megvan Benne, de rejtetten; mert Benne a jó a gonoszt vagy utálatosat felemésztette, és fogságban tartja, mihelyt hatalmába kerítette, mert a gonosz az életnek és fénynek szükséges, de nem nyilvánvaló oka; a jó a gonosz számára meghal, hogy kín és érzés nélkül lakozhasson benne, vagyis önmagában.

3. Szeretet és gyűlölet Egy dolog csupán, de mindegyik magában lakik, emiatt kettővé lesznek: a halál köztük a határvonal, és mégisincs halál, hacsak a jó a rossz számára meg nem hal, ahogy a fény is meghalt a tűz kínjáért, és a tüzet többé nem érzi.

4. Így lehet mármost az emberi életben kikutatnunk a bűnt: az élet egy és jó, de ha van benne a jón kívül egy másik kín, akkor ellenkezik Istennel, mert Isten az ember legmagasabb életében lakik.

5. Ami alappal bír, az nem lakozhat az Alaptalanban: amikor pedig az igazi élet kint ébreszt magában, akkor nem azonos többé az alaptalannal, amelyben nincs kín, és elválík tőle.

6. Mert a jó vagy a fény olyan, mint a semmi; de ha belekerül valami, akkor ez a valami más, mint a semmi, mert a valami önmagában, kínban lakik: ahol van valami, ott lennie kell kinnak is, amely e valamit készíti és tartja.

7. Így kell szemlélnünk a szeretetet és a gyűlölségét is; a szeretetben csak Egy kín és Egy akarat lakozik, csak a vele azonos után sóvárog, a sok után nem: a jó csak Egy, de a kín sok, a sok után sóvárgó emberi akarat pedig önmagába, az Egybe (melyben Isten lakik) a sok kínját vezeti.

8. A valami sötét, és elsötétíti az élet fényét. Az Egy pedig fény: mert önmagát szereti, és nem sóvárogja a sokat.

9. Az élet akaratának tehát az Egyre (a Jóra) kell irányulnia, s akkor egy kínban marad; de ha más kint imaginál, akkor teherbe ejtődik attól, amire vágyakozik.

10. És mert e vágyott örök alap nélkül való törékeny gyökérben, ezért gyökeret keres, hogy megmaradhasson, mert minden élet mágikus tűzben áll; így pedig minden tűznek létre van szüksége, amelyben éghet.

11. Ekkor az akaratnak ugyanaz a dolog létet készít sóvárgása szerint, amit tüze elemésszen: ezért tűz-kín nem állhat meg a szabad tűzben, el sem éri, mert csak egy külön tűz.

12. Mindennek, ami Istenben akar lenni, meg kell szabadulnia akaratától, nem szabad benne saját tűznek égnie, hanem csakis Istenének: akaratának Isten akaratával kell egyesülnie, hogy Isten és az ember akarata és szelleme Eggyé váljon.

13. Ami Egy, az nem ellenségeskedik, mert csak egyet akar; menjen bárhová vagy tegyen bármit, Egy vele.

14. Ha egy az akarat, egy az imagináció is; ekkor az imagináció csak a vele azonost teszi és csak a vele azonos után sóvárog: így kell értenünk az ellen-akaratot is.

15. Isten benne lakik mindenben, és semmi sem foghatja fel Őt, csak ami egy Vele. Ami viszont az Egyből kilép, az Istenből önmagába lép, más, mint Isten és önmagában elkülönül. Ekkor keletkezik a törvény, mely szerint az elkülönültnek önmagából ismét az Egybe kell lépnie, vagy pedig az Egytől elválasztódnia.

16. Így ismerhető fel, hogy mi a bűn, vagy miként van bűn: amikor ugyanis az emberi akarat Istentől különválik és önnön-akaratába lép, és az önnön-akaratot gerjeszti, és saját kínjában ég, akkor ez az ő saját tüze nem képes elérni az isteni tüzet.

17. Mert minden, amibe az akarat lép, és magáénak akarja, az idegen Isten Egyetlen akaratában. Mert Istené minden, az ember külön akaratáé viszont semmi; ha viszont Istenben van, akkor minden az övé is.

18. Így ismerjük fel, hogy a sóvárgás bűn, mert az Egyből a sok után sóvárog, és a sokat az Egybe viszi: birtokolni akar, mikor pedig akarattalannak kellene lennie. Sóvárgásával létet keres, a létben pedig a sóvárgás tüzet gyújt.

19. Így aztán minden tűz a maga létének tulajdonságában ég; válás és ellenségeskedés született, s ahogy Krisztus mondja: Aki velem nincs, ellenem van; és aki velem nem gyűjt, az tékozol (Luk 11,23). Mert aki Krisztuson kívül gyűjt, és nincs Őbenne, kívül van Istenen.

20. Látjuk tehát, hogy a kapzsiság bűn, mert Istenen kívüli sóvárgás; és látjuk azt is, hogy a kevélység bűn, mert sajátját akarja, és Istentől mint Egytől elválík.

21. Annak, aki Istenben akar lenni, annak Benne, az Ő akaratában kell lakoznia, mert ha Istenben sok tagban bár, de Egyek vagyunk, úgy Isten ellen van, ha az egyik tag megtagadja a másikat, és úrnak teszi meg önmagát, miként a kevélység: úr akar lenni, pedig Isten az egyedüli úr, két úr van ekkor, és az egyik elválík a másiktól.

22. Ezért minden bűn és ellenakarat, amit a sóvárgás ételként vagy italként a saját javára birtokol; ha az akarat ebbe imaginál, akkor megtelik vele, és tüzét meggyújtja; akkor pedig másik tűz ég az elsőben, ellenakarat támad és zavarodottság.

23. Az ellenakaratból így aztán új akaratnak kell teremnie, amely ismét az egységbe, az egyetértésbe adja magát; az ellenakaratnak pedig szét kell törnie, és meg kell halnia.

24. S mindebben az emberré lett isteni Szót kell szemlélnünk; ha sóvárgását az ember e Szóba helyezi, úgy saját tüzéből és kínjából kilép, és a Szóban újjászületik: a kilépő akarat Istenben, ama másik akarat pedig a sóvárgásban, a földiben és a sokaságban lakik.

25. A sokaságnak a testtel szét kell törnie, és a kilépő akaratért elhalnia, s e kilépő akaratot új születésnek érthetjük: ismét egyesít mindent magában, az Egyben, de nem saját sóvárgással, hanem Istennel egyesült saját szeretetével, hogy Isten legyen minden mindenben, és akarata mindennek akarata legyen, mivel Isten akarata egységes akarat.

26. Úgy találjuk tehát, hogy a gonosznak a jó életét kell szolgálnia, de csak akkor, ha az akarat a gonoszból ismét a jóba lép; mert a böszültség az élet tüze kell hogy legyen.

27. Az élet akaratának viszont viszályba kell fordulnia önmagával, mert a böszültségből menekülnie kell és tagadnia kell azt; és el kell utasítania a sóvárgást, melyet tüze kíván és kell is tüzének megszereznie: ezt nevezzük az akaratban való újjászületésnek.

28. Minden akarat-szellem, amely élete sóvárgásában (mint a tűzben égő fa haragos lobogásban) tűz marad, vagy abba lép, és a földit birtokolja, az mindaddig elválasztott Istentől, amíg az idegent (a földit) birtokolja.

29. Így érthető meg, hogy a túl sok étel és ital miként oka a bűnnek: az élet tüzéből kilépő tiszta akaratot a sóvárgás megragadja és fojtogatja, hogy a viszályban elerőtlenedik; a tűznek (azaz sóvárgásnak) kínja fogva tartja, és eltölti vággyal, s akkor az akarat a sóvárgásban imaginál.

30. Az akarat e sóvárgással, ételben és italban, földi és Istentől elválasztott; de ugyanez az akarat, ha a földi tűzből megmenekül, belső és isteni tűzben ég.

31. A földi sóvárgásból menekülő akarat nem a földi tűzből keletkezik, nem! A földi sóvárgástól megfogott és beburkolt lélek tűz-akarata ő, amely nem akar a földi sóvárgásban maradni, hanem az ő Egyébe, Istenbe akar visszajutni, akiből eleve született.

32. De ha a földi sóvárgás fogva tartja, akkor a halálba rekesztődik, és kínnal szenved: így kell tehát a bűnt értenünk.

IV.

MIKÉNT ADJA ÁT KRISZTUS A BIRODALMAT ATYJÁNAK?

1. A világ és a lények teremtésekor az Atya tulajdonságának megfelelően, vagyis a természet centrumával, a sötétség és a tűz világával mozgott; s e tulajdonsága mozgásban és hatalmon maradt mindaddig, míg aztán az Atya szívével (és a fényvilággal)

mozgott, és Isten emberré lett: ekkor fényének szeretete legyőzte az Atya bőszt tulajdonságát és az Atya a Fiúban szeretettel uralkodott.

2. Ekkor a Fiú uralkodott azokban, akik hívek voltak Istenhez: az Atyától és Fiútól származó Szent Szellem az embereket a szeretet fényébe vonta, a Fiú által, az Atya-istenhez.

3. De legvégül a Szent Szellem egyként mozog az Atya és Fiú tulajdonságában, és a két tulajdonság egyszerre mozdul, és az Atya szelleme megnyilatkozik tűzben és fényben, valamint a sötét világ bősztülségében, s ekkor az uralom ismét az Atyáé lesz. Mert a Szent Szellem örökké kormányoz, és örök megnyitója ő a fény és a sötétség világának.

4. A két világ végül nyugalomba jut, és az Atyától és a Fiútól származó Szent Szellem kormányoz örökké mindkét világban, egyik és másik világ kínja és tulajdonsága szerint.

5. A Szent Szellem lesz egyedül a csodák megnyitója; és így lesz az Atyáé (aki minden) az örök uralom, melyben a Szellemmel kormányoz.

V.

A MÁGIÁRÓL; MI A MÁGIA? MI A MÁGIKUS ALAP?

1. A mágia az örökkévalóságnak, a lények lényének anyja, mert önmagát alkotja meg; és a sóvárgásban érthető meg.

2. Önmagában semmi más, mint merő akarat, és ez az akarat minden csodának és titoknak legnagyobb misztériuma, de a sóvár éhség imaginációja által bevezeti magát a létbe.

3. A mágia a természet ősalapota; sóvárgása képzeletet alkot, amely csak a sóvárgás akarata: de a sóvárgás az akaratban az önmagában levő akarathoz hasonlatos létet alkot.

- 4.** Az igazi mágia nem lét, hanem csak a lét sóvár szelleme: szubsztanciátlan, de a létben megnyilatkozó matrix.
- 5.** A mágia szellem, és lét a teste, s mindkettő mégiscsak egy, miként a test és a lélek is csupán egy személy.
- 6.** A mágia a leghatalmasabb titok, mert a természet felett van; természetet alkot akarátának formája szerint: a mágia a háromság misztériuma, értsd: az Isten szívéhez sóvárgó akarat.
- 7.** A háromság sóvárgásaként formál az isteni bölcsességben, s benne a háromság örök csodája a természet által a megnyilatkozást sóvárogja: így a mágia sóvárgás, és bevezeti magát a sötét természetbe, és a természet által a tűzbe, a tűz, a halál vagy harag által pedig a fény fenségébe.
- 8.** A mágia nem fenség, hanem sóvárgás a fenségben. Az isteni erő sóvárgása, nem maga az erő, hanem éhség vagy sóvárgás az erőben; nem a mindenható erő, hanem az

erőben és a hatalomban lévő vezető. Isten szíve az erő, a Szent Szellem pedig az erő megnyilatkozása.

9. A mágia sóvárgása az erőben és a vezető szellemben; a mágiában van a FIAT: ezért bármi legyen is, amit az akarat-szellem megnyit benne, azt a fanyarság, vagyis a FIAT által bevezeti a létbe, mindent az akarat mintája szerint; ahogy az akarat a bölcsességben mintázta, akként foglalja be a sóvárgó mágia, mert tulajdonságában megvan az imagináció, mégpedig kéj gyanánt.

10. Az imagináció szelíd és lágy, a vízhez hasonlatos; a sóvárgás viszont durva és szikkadt, mint az éhség, a lágyat keménnyé változtatja, és fellelhető mindenben, mert a sóvárgás a legnagyobb lét az istenségben: a határtalan mélységet alapba, a valamit pedig semmibe vezérli.

11. A mágiában rejlik minden lények lényegének összes alakja; ő az anya mindhárom világban, és ő alkot mindent akaratának mintája szerint; nem ő maga az értelem, hanem az értelmet követő alkotó, aki használható jóra vagy gonoszra.

12. Mindazt, amit az akarat mintáz az észben, így az értelem akaratát is a mágia létté teszi. A mágia Isten létében az istenszeretőt szolgálja, mert isteni létet készít az értelemben, és e létet az imaginációból, a fény lágyságából veszi.

13. A mágia csinálja az isteni húst; az értelem pedig a bölcsességből van, mert az értelem ismeri fel a színeket, erőket és erényeket: az értelem kantárszáron vezeti az igazi szellemet, mert a szellem szárnyal, az értelem pedig a szellem tüze.

14. A szellem nem távolodik el az értelemtől, mert az értelem akarata; ám az értelemben lakó érzékek kirepülnek és eltávolodnak.

15. Mert az érzékek villámok a tűz-szellemből, és magukban, a fényben a fenség lángját vezetik; a sötétségben pedig a rémület villámát, a tűz böszült villanását vezérlik.

16. Az érzék szubtilis szellem, minden lénybe behatol, és minden lényt betölt. Az értelem viszont mindent próbára tesz tüzeiben, a gonoszt elveti, a jót megőrzi, majd anyja, a mágia veszi át, és beviszi a létbe.

17. A mágia anyja a természetért, az értelem anyja a természetből: a mágia bőszt tűzbe visz, az értelem pedig anyját, a mágiát e bőszt tűzből saját tűzébe vezeti.

18. Mert az értelem az erő tüze, a mágia pedig az égő tűz; és a mágiát mégse tűzként kell érteni, hanem a tüzet teremtő hatalomként vagy anyaként: a tűznek princípium, a mágiának pedig sóvárgás a neve.

19. A mágia víz véghez mindent, jót és gonoszt: működése nigromantia, de szétosztja magát minden tulajdonságba: a jóban jó, a gonoszban gonosz. Szolgálja Isten birodalmának gyermekeit, és szolgálja az ördög birodalmának varázslóit, mert az értelem azt csinál belőle, amit akar; ő maga értelem nélküli, és mégis mindent magába foglal, mivel minden dolog foglalata.

20. Mélysége kifejezhetetlen, mert öröktől fogva alapja és tartálya az összes dolognak; a filozófia mestere és anyja.

21. De a filozófia anyját, a mágiát tetszése szerint vezeti. Miként az isteni erő, a Szó (vagy Isten szíve) a zord Atyát a szelídségbe vezeti, akként vezeti a filozófia is (az értelem) anyját a szelíd isteni forrásba.

22. A mágia minden tanulók könyve; minden magas vagy alacsony művészetet belőle kell megtanulni; a parasztnak is szántóföldjén el kell járnia a mágikus iskolába, ha földjét meg akarja művelni.

23. A mágia a legjobb teológia, mert benne lehet megalapozni és megtalálni a valódi hitet: és bolond, aki szidalmazza, mert nem ismeri, hanem káromolja az Istent és önmagát; az ilyen inkább kókler, semmint értő teológus.

24. Mint aki a tükör előtt vív, és a viszályt, mert kívülről vív, nem ismeri; így látja a mágiát tükör által a hamis teológus is, és az erőből semmit sem ért. Az erő isteni, ő pedig istentelen, és ördögi is, ki-ki a maga princípiumának tulajdonsága szerint.

Összefoglalva: a mágia cselekvés az akarat-szellemben.

A MISZTÉRIUMRÓL; HOGY MI AZ?

- 1.** A Misztérium nem más, mint a még sóvárgásban rejtőző mágikus akarat, amely a bölcsesség tükrében azt formálhat magából, amit akar: és ahogy a tincturában kialakítja magát, úgy ragadja meg a mágia és viszi létbe.
- 2.** A Misztérium Magnum nem más, mint az istenség rejtettsége, benne valamennyi lét lényegével, melyből az egyik misztérium a másik után kilép; és mindegyik misztérium a másiknak tükre és mintája; és ő az örökkévalóság nagy csodája, amelybe minden bezáratván, láttatott a bölcsesség tükrében öröktől fogva; és nem történik semmi, ami a bölcsesség tükrében ne lenne öröktől ismert.
- 3.** De mindezt nektek a tükör tulajdonsága szerint kell értenetek, a természet összes alakja, a fény és a sötétség, a felfogható és a felfoghatatlan, a szeretet és a harag, a tűz és a fény szerint (ahogy ezt más helyen kifejtettük).
- 4.** A mágusnak ebben a Misztériumban hatalmában áll, hogy akarata szerint cselekedjék, és azt tehet, amit akar.

5. De a mágusnak felvértézettén kell lépnie abba a létbe, amelyben cselekedni akar, vagy idegenként kitaszítják, és a szellemek prédájává lesz, és sóvárgása szerint fog-nak vele bánni, amiről itt, a turba miatt, nem akarunk többet mondani.

TABULAE PRINCIPIORUM AVAGY TÁBLÁZATOK AZ ISTENI KINYILATKOZTATÁS HÁROM PRINCÍPIUMÁRÓL

A SÉMA ÉS AZ ISTENI KINYILATKOZTATÁS HÁROM TÁBLÁZATÁNAK MAGYARÁZATA

1. A következő három táblázat megmagyarázza és megmutatja, hogy a rejtett Isten erejének kilehelésével hogyan nyilatkoztatta ki magából önmagát: eget és poklot, világot, angyalt, ördögöt és a teremtményeket, minden lényt és elevenséget: miből ered gonosz és jó, fény és sötét, élet és halál, barát és ellenség, kemény és lágy. Mint ment végbe minden dolgok átváltozása; miképpen alakul át a jó gonosszá és a gonosz jóvá. A táblázatok azt is ábrázolják, hogy az alapon, amelyből kezdetben kisarjadt, minden dolog jó és hasznos, ezenkívül megmutatják minden mozgás elkerülhetetlenségét.

2. És a táblázatok különösképpen azt mutatják meg, hogy az isteni kinyilatkoztatás három princípiuma miként ered egyetlen alapból, az örökkévalóságnak és az időnek megfelelően.

3. Az első Princípium az örök sötétség, a tulajdonságok kellemessége, amelyből érzékenység, akarat és élet származnak; és alapjával a tűzig terjed.

4. A második Princípium a fényben lakó angyali vagy erő-világ, melyben a kiáradó isteni erő és akarat a mágikus tűzzel és a szeretet tűzének fellobbanásával fényként megnyilatkozik, s amelyben Isten birodalma megérthető.

5. A harmadik Princípium a látható, elemi világ sokasága, az első és második Princípium kiáradása az isteni erő és akarat mozgása és kilehelése által; benne a szellemi világ fény és sötétség szerint visszatükröződött és teremtményi módba lépett.

6. Az ADONAI sémája Istent a természetben és a teremtményen kívül, magában mutatja. Az első táblázat az isteni szó kilehelését ábrázolja a bölcsesség által; azt, ahogy az isteni erő kilehelése ellene vetül, és ahogy a kiáradt akarat a kellemetességben és

különösen a hét tulajdonságban az érzékenység és valóság örök természetébe lép: Isten örök akaratát e valóságban természeti módon és a lények teremtetőjeként ismerjük meg, és kiváltképpen az anyagi és lelki alapot fonjuk fel örök, szellemi tűzével és fényével.

7. A második táblázatban a látható világot, mint eme belső szellemi erővilág kiáradását érthetjük meg; azt, ahogy a belső alap tulajdonságai szétváltak és újabb ellentétbe léptek, amelyből a csillagok, elemek és teremtmények eredtek.

8. A harmadik táblázatban az embert értjük meg mindhárom Princípium szerint, mint Isten valódi képmását az örökkévalóságból és az időből: ahogy lélekben, szellemen és testben van; továbbá, hogy milyen volt az első teremtés Paradicsomában és mivé lett a tévelyedés szelleme által előidézett bukásában; hogy milyen a kígyó mérge az emberben, és Krisztus hogyan segít neki és miképpen születik újjá; hogy milyen az ember Krisztusban, újjászületésében.

SÉMA

Melyben Isten létének megfelelően, egységében szemlélhető; ahogy a természetén és a teremtményen kívül hármasságában van, s mely létevel mindent betölt anélkül, hogy helyre lenne szüksége.

AD	Atya	Akarat	JE
O	Fiú	Kéj	HO
N	Szellem	Tudás	VAH
A	Erő	Szó	Élet
I	Színek	Bölcsesség	Erény

MAGYARÁZAT

9. Az ADONAI szó az alaptalan, örök Egy kinyílását vagy önmozgását jelzi, Isten hármasságának örök szülését, kinyílását és kezdetét önmagában.

Az (A) hármas I, amely magát kereszt módjára foglalja magába, mint kezdetbe, be- és kimenetbe.

A (D) a hármas I kinyíló mozgása.

Az (O) a hármas I körözése, Isten helyének születése önmagában.

Az (N) a hármas szellem, amely a körözésből, önmagából háromszoros I-ként keletkezik.

Az alsó (A) a hármas I vagy szellem ellentéte vagy hatása, amelyből az örök mozgás, erő, színek és erények erednek és keletkeznek.

Az I a hármas I kiáradásának lényege, midőn a háromság az Egyből kiömlik; az egész ADONAI szó pedig az Egy Isten örök életét jelenti.

10. Az Atya szó a hatás és akarat örök kezdete az Egység hármas I-jében.

11. A Fiú szó a működésbe hozott erő, az akarat befoglalása, amelybe a hármas szellem az isteni Én helyeként záródik.

12. A Szellem szó az élő, keletkező mozgás a befoglalt erőben, s ezt a mozgást egy virág hasonlatában érthetjük meg. A kinyílás vagy hatékony növekedés a kezdet: a hatás ereje körülöleli és testtel befoglalja a növekedést, az erőből kiáradó illat pedig az erő mozgása avagy növő, keletkező örömittas élete, amelyből a virág fakad; ez a hasonlat az isteni erő születését ábrázolja.

13. Az Erő szó a lehelő, keletkező, értelmes, érzékeny életet jelenti, a különféleség kiáradó tudásának alapját és forrását.

14. A Szín szó az erő objektumát vagy ellentétét jelenti, a megismerés érzékelhető életének különféleségét és kezdetét, az örök szemlélhetőség őszállapotát.

15. Az Akarat szó a kinyíló Egy akarását vagy megmozdulását jelenti, amellyel az Egy önmagát a háromságba akarja, akarja magát a semmi saját valamijébe, amiben elmozdulása és akarása van.

16. A Kéj szó az akarat vagy akarás hatékony érzékenységet, az eredendő szeretet legmélyebb alapját jelenti, mert midőn az alaptalan mélység akarata valamijében ma-

gát érzékeli, e valaminek mint érzetének magát odaadja és az érzékenységben, saját ízlelésében hat és akar.

17. A Tudás szó a hatékony, érzékeny tudományt és megértést jelenti a szeretet-ízlelésben, az öt érzék gyökerét és az örök élet alapját, amiből a megértés fakad és amin az örök Egy alapszik.

18. A Szó szó azt jelenti, ahogy az érzékeny Egy örök szeretete a tudománnyal örökkön ellentétbe mondja ki magát; ezért a Szó az akarat kimondása vagy kilehelése az erőből a megértés révén. A Szó az örök, egy erőt végtelenségbe és sokaságba sarsasztja és képzi, erőt teremt az örök erőből az érényben.

19. A Bölcsesség szó a kiáradt Szó, az isteni akarat isteni tudományának ellentéte, a nagy, isteni szeretet erejének lényege, amelytől minden dolog mozgékonyágát és lehetőségét kapta; mindhárom Princípium alapja; az Egy Isten kinyilatkoztatása; az isteni hatás egy szenvedő léte és az alázat alapja; a teremtmény minden tudásának szülőanyja és Isten hatékony szeretetének örök otthona, a mindenható szellem sugara és lehelete.

20. A Jehovah szó Isten legszentebb neve, isteni, érzékeny élet. Az Egy Jó, a Szent Háromság a dicsőséggel és mindenhatósággal együtt; az alaptalan mélység Egy élete, amely mindenekfölött az örök, Egy szeretetben lakozik; benne Jézus legszentebb nevét a kiáradó I-ként értjük meg; az Egy Isten lehelésének alapja és forrása; az értelem formálódása, mert az Egy kiáradása az I-vel az E-be, a káosz arcába vagy látomásába lép, amiben a Misztérium Magnum isteni módon érthető meg; továbbá az erő háromszoros kilehelése.

21. A JE az Egy lehelése és a HO a JE lehelése; a VA a HO lehelése, és mégis csupán egyetlen lehelés van, de a három centrumnak, vagy foglalatnak háromszoros kezdetet készít: és benne megérthető, hogy a háromszoros I miként zárja magát végül az A-ba, mint a természet kezdete.

22. A Jehovah szó alatt álló Élet szó azt jelenti, hogy ez a háromszoros lehelés tiszta élet és erő. És alatta az Erény áll, ami e lehelő élet mérhetetlen erényét jelenti.

23. Ebben a táblázatban vagy sémában érthetjük meg helyesen Istent a természetben és teremtményen kívül a maga hármasságában, mint az Egy hármas kilehelését ön-

magában, hol lakozásának helyéről, pontjáról, sem mérhetőségéről-feloszthatóságáról nem lehet beszélni; mert nincs sem itt, sem ott, hanem mindenütt egyszerre; miként az alaptalan mélységet tekintjük: mint a természetén és a teremtményen kívüli örök Egyet, mint az Egy hatékony erejét és létét.

24. Az Egy igazi erejét és erényét az ember az isteni kilehelésből született világ és teremtmények kiáradt erejében értheti meg; és nincs e világ lényei között olyan, amely ne tenne erről tanúbizonyságot, ahogy ezt tapasztaljuk.

I. TÁBLÁZAT

TETRAGRAMMATON

Ez a táblázat az örök isteni szó kiáradását szemlélteti: ahogy a szó az Egyből a bölcsesség révén a sokféleségbe és szétválaszthatóságba, továbbá a fénybe és a sötétségbe belép; aminek alapján Isten haragos, hív Istennek és emésztő tűznek, miként szerető, irgalmas Istennek nevezi magát: a táblázatban az angyalok és lelkek alapját érthetjük meg, amelyben üdvösséget vagy kárhozatot nyerhetnek. A szemközi spatiumban az örök természet hét tulajdonsága, a *Mysterium Magnum* van ábrázolva. A tűz előtt húzott negyedik vonásig az első Princípium értendő, mint sötétség, valamint a mozgásnak és az élet kínjának oka. A tűztől a hetedik minőségig a második Princípium értendő, az angyali világ; lefelé a spatiumokban pedig az élet tulajdonságai.

I. táblázat TETRAGRAMMATON

Sötét-világ, Isten haragja Az első princípium				Fény-világ, Isten szeretete A második Princípium			
E1.	I. T	II. I	III. N	IV. C	V. T	VI. U	VII. R
W2	Sóvárgás vagy befoglalás	Tudás, vonzás vagy fullánk	Szorongás	Tűz	Fény- vagy szeretet-tűz	Hangzás	Lét
I3.	Sötét	Érzés vagy mozgás	Forrongás	Gyötrelmes élet	Szeretet-élet	Értelmes élet	Esszenciális tulajdonságok: működés vagy az élet lényege
G4.	Fanyarság, Keménység	Gyűlölség	Kedély	Rémület	Öröm	Öt érzék	Forma
N5.	Élesség	Felemelkedés	Az élet kereke	Öldöklés	Erő	Szeretet	Sperma
A6.	Bőszültség	Kevélység	Csüggedés	Pokol	Glória	Adás	Elfogadás vagy befogadás
T7.	Nagy halál	Hamis akarat	Kis halál	A lélek alapja, Ördög	Lélek-szellem, Angyal	Dicséret	Szaporítás
V8.	Önösség Mozdulatlan-ság	Összetörés	Elválás az ősalapottól	Balgaság	Bölcsesség	Fenség	Alázat
R9.	Ájultság	Önakarát	Rablás	Fantázia	Megismerés	Szilárdság	Trónus

AZ ELSŐ TÁBLÁZAT, A TETRAGRAMMATON MAGYARÁZATA

25. Ez a táblázat azt ábrázolja, ahogy az örök erő Szent Neve a megismeréssel és tudással az örökkön örökké a természet örök fényének és sötétségének tulajdonságába lép, ahogy a kilehelés szava objektumba vagy ellentétbe lép, és ahogy az ellentétben az önakarat és a tulajdonságok kellemessége létrejön, s ebben a keletkezésben mindig két létet érthetünk: egyrészt Isten kiáradását, másrészt a tulajdonságok külön kellemességeit a szabad akaratban; ebben a kellemességben az ellentétnek újabb külső formája van, miáltal az Egy kiáradásában mind külsőbb lesz, és az örök szeretet az érzékenységbe és a tűzbe, az isteni erők működéseként, lángolva belép.

26. A táblázatban legfelül Isten haragja áll, a sötét világ, alatta az első Princípium; szemközt pedig a negyediktől a hetedik számig Isten szeretete, a fényvilág, és alatta a második Princípium. Mindez azt jelzi, ahogy a kiáradt akarat külön sóvárgásának kellemességével bezárkózik és beárnyékolja magát. a sóvárgó Én-séggel a tulajdonságokba lép és sötétséggé teszi magát, a kiáradt Egy pedig a sötétségben a tűz által fényben megnyilatkozik, érzékennyé és a fény okává lesz. Isten szeretete e fényben az örök természet tűzétől a tüzes hatást átveszi, és a tűzből a sötét, gyötrő kellemességen

át kiragygog, miként a fény a gyertyából és a nappal az éjszakából; s nappal és éjszaka ettől kapta ősállapotát, alapját és nevét az időben.

27. Ám az örökkévalóságban fény és sötétség örökkön egymásban vannak. A sötétség a természet alapja, a fény pedig az isteni kinyilatkoztatás örömtias birodalmáé: a sötét világot a külön sóvárgás és akarat tulajdonságainak alapjaként első Princípiumnak nevezik, mert érzékenységeinek megfelelően az isteni kinyilatkoztatás oka és külön birodalmát, gyötrelmes kint készít magában, amely szerint Isten haragvó és hév Istennek és emésztő tűznek nevezi magát: a tűzben megnyilatkozó fényt, a szeretet isteni kiáradásának egységét pedig a második Princípiumnak nevezik, s az isteni erővilágnak, melyben Isten szeretete szerető tűz és hatékony élet; ahogy írva van: Isten a fényben lakozik, amihez senki sem férhet hozzá, mert az Egy Isten ereje működik a fényben és ez maga Isten; de a fény tüzezsége az égő, örök természet és benne az Egy örök szeretete szereti és érzi magát.

28. Az első és második Princípium alatti hét spatiumban álló hét szám (I. II. III. IV. V. VI. VII.) az örök természet hét tulajdonságát jelzi. És alatta áll a TINCTUR hét spatiumra felosztva, ami az isteni szót, temperamentumot vagy vele azonos tulajdonságot jelzi, amelyben az isteni erő mint Isten kiáradt neve azonos akaratban, hatásban

és létben nyugszik, s benne értendő az isteni erő és hatás nagy titka a hét tulajdonságban, a betűk karakterével felosztva.

29. A TINCTUR szó az elválasztható Szó, amelyből a hét minőség kiömlik. A T betű a Tau vagy az Egy kinyílása a hármaskör I keresztjeként (t), a lehelés alapja. Az I kiömlés a T-ből vagy az Egy kezdete, mint az élet kereszt- és fordulópontja. Az N a hangzó hármaskör szellem kiáradása. A C a hangok szétválása, mivel az I mint az Egy kiáradása a sötétségtől elválk, és az örök akarat kellemessége széttörik. A második T az V. szám alatt a Szent Tau vagy a dicsőség kinyílása az égő szeretettel a tüzes érzékenységben, miáltal Isten birodalma feltárul és a fényerő nagy hatalmát jelzi. Az V. három csúcsával a Szent Szellem karaktere; a két felső csúcs a tüzet és a fényt, alul a harmadik alázatként a szeretetbeli Egyet jelenti. Az R a szent tüzet és fényt valódi, természetes létbe foglalja; a birodalmat jelzi, a trónust és ezzel arra mutat, hogy a szent Név miként lépett be a Misztérium Magnumba, az örök titokba, amelyből a látható világ származott.

A TINCTURA NAGY TITKA,
VAGY ISTEN HÁRMASSÁGÁNAK LEGMÉLYEBB ALAPJA

30. T A háromszoros I az Atyát jelzi.
I A született I, Jézus.
N A háromszoros I a Szellemben.
C Krisztust jelzi.
T Az ötödik spatiumban a Krisztusban lévő Atya.
U Krisztus Szelleme a megelevenített szóban.
R A királyi trónus, melyért fény és sötétség harcolnak, ahol Sátán és Krisztus egymással szembenállnak (Sátán az önakarat kellemessége okán, a tévelygés szelleme; az Egy szerint Krisztus), ahol szeretet és harag egy alapban, de kettős kinyilatkoztatásban érthető meg; s megértik itt a mieink, akik Istenhez tartozunk, a többiek elől viszont lakat zárja el.

A TINCTURA NAGY TITKA, AVAGY ISTEN HÁRMASSÁGÁNAK LEGNAGYOBB ÉS LEGMÉLYEBB ALAPJA

31. Ez a táblázat a hét spatiumban az angyalok és a lelkek alapja, az átváltozás Nagy Misztériuma, melyben az összes lehetőség nyugszik.

32. Átellenben a hét szám után az Egy hétszeres kiáradása áll. A fényt kinyilatkoztató tűzig az első Princípium, a tűztől a létig a második Princípium értendő, minden további tulajdonság alatt pedig az, hogy minden egyes tulajdonságból a másik közreműködésével milyen kiáradás keletkezik: ez úgy értendő, hogy nem egy külön tulajdonság az oka egyedül a kiáradásnak, hanem mind a hét, de az első alak uralkodik és megtartja a főhatalmat.

33. Az első számnál a sóvárgás vagy befoglalás áll, amiből megérthető, hogy a magnetikus sóvárgás önmagát az örök és időbeli sötétség alapjaként bezárja és első-tétíti; ebből a befelé húzó vonzásból élesség keletkezik; a fanyarság és a keménység, a böszültség ősalapota, amiből a nagy, örök halál ered, mert e mágnes az erőt magá-

hoz vonja és bezárja magába, s ettől a működés mozdulatlan és az erő ájult, ahogy mindez az I. szám alatt látható.

34. A második szám alatt a tudás vagy vonzás áll, amely a befelé húzó magnetikus vonzás mozgásaként a természet második alakja, s belőle ered a természet érzékenysége. E vonzás minden ellenszenv alapja, mert keménység és mozgékonyság ellenségek, mert a mozgás a keménységet széttöri, és a keménység a mozgással mégis egyszerre születik.

35. Isten sóvár, kiáradt akaratában tehát két lét keletkezik: a magnetikus erő vonzása mozgást és érzékenységet, a vonzatott pedig létet támaszt, s ebben érteni meg a szellem és test okát; az érzékenység vonzása szellem, a vonzatott pedig a test vagy a testiség oka.

36. Ha e befelé vonzás és lét nem érheti el Isten egységének nyugtot adó fényét, akkor megmarad önmagában merő ellenségeskedésnek, és marad a tomboló fölemelkedés kínja, amelyből külön élvezet és kevélység származik, mert a külön kép akarata hamis és önmagát, maga létét folyton széttöri; a sóvárgás és vonzás e kettős alakjá-

ban Isten haragját értjük meg kiáradó tulajdonságaiban, és bár e két alap az érzékeny élet alapja, de ha a fény világít benne, akkor az öröm birodalmának alapja: az Egy Isten belső mozgása. Az öt érzék alapja, amelyből a teremtményi élet is keletkezett, amelyben romlandósága is van, ha a fényt elveszíti, mert a pokoli szorongás forrása, a kín oka és mégis a természeti életnek is gyökere.

37. A harmadik szám alatt a természet harmadik alakja áll; ez tulajdonsága szerint szellemi kén-forrás, és szorongás a neve. Alapját az első és második alaktól kapja: (1) a magnetikus sóvárgástól és (2) a vonzás mozgásától, amelyben a kiáradt, örök akarát nyugtalantságban és szorongásban van. A szorongás a természetes akarás, kedély és az érzékek oka és az élet kereke, a tüzes élet ősoka.

38. Mert az Egy Isten kiáradt akarata, amint a szorongásban van, ismét az Egy nyugalma után sóvárog; az Egy vagy a nyugalom pedig a mozgás vagy megnyilatkozás után sóvárog: de az Egyben nem lehet megnyilatkozás és mozgás, ezért az isteni akarát kiömlik önmagából, és az isteni kél a kiáradt akarásban sóvárgásba és mozgékonyságba lép az érzékenyséért, önmaga érzékeléséért; és e kettő, az érzékeny isteni szeretet-kél, mely szerint Isten szerető Istennek nevezi magát, valamint az érzékeny-

ség oka az örök természet, mely szerint Isten haragvó Istennek nevezi magát, egy lét marad.

39. És a szorongásban, ha az isteni fény nem nyilatkozik meg benne, értjük a pokoli tüzet és az örök csüggedést, a rémületet, hol a természet külön akarata örökké a haldoklás kínjában áll és örökké sóvárogja az elválást ettől az alaptól, amelyet, mivel örök haldoklás, kis halálnak nevezek; a keménységben viszont a nagy, mozdulatlan halál lakozik.

40. E fénytelen alak a hamis kedély forrása: de ha a fényt érzékeli magában, akkor az érzéki kedély forrása és alapja és a tűz valódi gyökere, ahogy ez a hármas szám alatt látható.

41. A negyedik alak a négyes szám alatt az örök természet tüze, szellemi élettűz, amely keménység és mozgás folytonos konjunkciójából vagy összeillesztéséből származik, valamint belőle származik a kín; a tűz ragyogása viszont az akarat szabad kéjéből támad, amikor a kéj egysége a tulajdonságokban megéleződik; az egység nagy szelídségének és az első három tulajdonság mozgásában levő bőszültségnek

folytonos konjunkcióját áttörő villámként jelenik meg, mert a konjunkció esszenciájában van, hasonlóan az egymáshoz dörzsölt acélból és kőből kipattanó szikrához.

42. Ez a villám az örök teremtmény valódi természeti és teremtményi élete, mert az isteni mozgás megnyilatkozásának és a természet tulajdonságainak egyaránt birtokosa; miként birtokosa a kiáradó isteni egység megnyilatkozásának is; és amelyik a kettő közül birtokolja vagy kapja a főhatalmat, abban foglal helyet az élet.

43. A tűz ragyogása az Egy Isten kiáradásának fénye: a tűz esszenciája pedig a kiáradt akarat, amely a sóvárgással e tulajdonságba lépett.

44. A kiáradt tüzes akaratban tehát az angyalok és a lelkek érthetők meg, az egységből származó érzékeny, megéleződött fény-erőben pedig a szellem, melyben Isten mint szellemi lét nyilatkozik meg; és a tűzben két birodalom: az egységes Isten kiáradásából a dicsőség birodalma, valamint az örök természet tulajdonságainak birodalma válik el; mindegyik önmagában van és mégis egyként egymásban lakoznak.

45. A természet birodalma önmagában a nagy, örök sötétség, Isten birodalma vagy a dicsőség pedig a fény. János mondja (1, 5): A fény világított a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel. Ahogy nappal és éjszaka egymásban laknak és mégis egyik a másik nélkül. A tűz önnön tulajdonságából tehát kinteli élet keletkezik, s ha ez az élet az örök fénytől elszakad és az ellentétbe, azaz a tulajdonságok önösségébe kerül, akkor a tűz élete csak fantázia és balgaság, amilyenné az ördögök és az elkárhozott lelkek is lettek, s ahogy ezt a negyedik szám alatt látni.

46. A természet ötödik tulajdonságában a második Princípium alapját érteni meg, az egység létét a fény-erőben, amelyben a kiáradt egység tündöklő tűzű szeretete van, amelyből a valódi, értelmes szellem ered az öt érzékkel. Az első három alak csupán életre vezető tulajdonságok. A negyedik alak maga az élet, de az ötödik a valódi szellem. Ha az ötödik tulajdonság a tűzből megnyilatkozik, akkor az összes többiben benne lakik, és mindegyiket átváltoztatja saját édes szeretetébe, hogy nem lesz többé kín és gyűlölet látható; ahogy átváltoztatja a nappal az éjszakát.

47. Az első négy tulajdonságban az élet csak mint az ördögök, olyan, de ha a fény ereje, vagyis a második Princípium a tulajdonságokban megnyilatkozik, akkor angyal, és isteni erőben és szentségben él, ahogy ezt az ötödik szám alatt lehet látni.

48. A hatodik minőség a hatos szám alatt a megértés, azaz zengés vagy hang, midőn a tulajdonságok a fényben mind azonosak, örvendeznek, az öt érzék ereje átjárja őket és minden tulajdonság örvendezik egymásban, egyik a másikának örül és az egység szeretete átadja magát a hatásnak és akarásnak, az érzékelésnek, találásnak és emelkedettségnek; az örök természetben tehát azért van ellenkezés, hogy tulajdonságok keletkezzenek, amelyekben a szeretetet meg lehet ismerni, és hogy legyen valami, amit szeretni lehet, amiben az egyetlen Isten örök szeretete működhet, amiben Isten dicsőítése lehetséges: ha az isteni szeretet lángja az élet tulajdonságait áthatja, akkor a tulajdonságok dicsőítik Isten nagy szeretetét és ismét átadják magukat az egyetlen Istennek. Ilyen öröm és megismerés az egységben nem nyilatkozhatnék meg, ha az örök akarat nem lépne a kinteli, mozgékony tulajdonságokba.

49. A hetedik tulajdonság a hetedik szám alatt ama lét, amelyben az összes többi lényege szerint benne van és működik, miként lélek a testben. Ebben a tulajdonság-

ban érthető meg a természet és Isten örök, lényegi bölcsessége mint Misztérium Magnum. És ebből az alapból fakadt ki a látható világ, lényeivel és teremtményeivel egyetemben.

50. E táblázatból tehát a rejtett, szellemi világ mint Isten örök kinyilatkoztatása érthető meg, amelyben az angyalok és az emberek ősállapotukat elnyerték; ezért változhatnak gonosszá vagy jóvá, mert mindkettő megvan centrumukban. A szellemi világ nem más, mint Isten kinyilatkoztatott szava és öröktől lett, örökkön meg is marad, és benne értendő menny és pokol.

II. TÁBLÁZAT MAKROKOZMOSZ

Ez a táblázat a szellemi, örök világot szemlélteti, ahogy Isten szavának mozgásával, mint Misztérium Magnum kiáradt és látható, hallható és anyagi lett; ahogy a tulajdonságokból, melyekben a belső, szellemi világot az ember rejtettnek ismeri meg, a teremtményeket teremtették, és ahogy a belső erők az isteni hatás segítségével meg-

ragadták magukat és kialakultak, hogy jó és gonosz mindenben megismerhető legyen; de a Misztérium Magnumban mégsem lett gonosz, mert a gonosz a külön sóvárgás kéjéből és érzékenységből keletkezett. Ebből az alapból jött létre minden látható teremtmény: ezért vázoltuk itt fel, hogy mi árad ki a tulajdonságokból a működésbe és a hét tulajdonság közül melyiké a dolgokat megformáló és kormányzó főhatalom.

II. táblázat MAKROKOZMOSZ

(A külső természet tulajdonságai)

A természet alapja			A tiszta Elem		A Paradicsom	
I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Hideg, Föld, Hó	A levegő eredete	Az esszencia tüze	Ég	A természet fénye	Csillagok	Víz
Szturnusz	Merkur, Boly- gó	Mars	Nap	Vénusz, lágy- ság	Jupiter	Hold
Só	Merkur, Mennydörgés	Sulphur, Vil- lám	Salniter	Olaj	Erő	Test
Fekete, Szürke	Kevert színek	Piros	Sárga	Zöld, belül fehér	Kék	Kívül fehér, belül piros és zöld
Melankolikus	Kolerikus		Szangvinikus		Flegmatikus	

Közönséges kövek	Fémes kövek	Rozsda	Növekvés	Gyöngy	Drágakő	Menstruum
Ólom	Higany	Vas, Acél	Arany	Réz	Cink	Ezüst
Fa, Csont	Növények	Gyanta	Földben oszló tinctura	Édes	Keserű	Fű
Savanyú	Méreg	Fájás	Megnyílás	Gyógyulás	Erősítés	Hús
Megrekedés	Szaglás	Érzés	Látás	Ízlelés	Hallás	A természet utálatossága
Meghalás	Hazugság	Harag, Háború	Bőség	Nemesség	Ész	Különbirtok
Úr	Ravaszág	Erőszak	Jog	Hűség	Igazság	Együgyűség
Lopás	Csalás	Pusztítás	Találás	Földi vagy állati szeretet	Kedvesség	Könnyelmű- ség
Makacsság, Komorság	Zavaros érte- lem	Tiszteletlenség	Állhatatosság	Tisztaság	Vidámság	Értetlenség
Földi	Állati	Gonosz	Égi	Illedelmes	Érzéki	Alantas
Farkas	Róka	Kutya	Oroszlán	Madár	Majom	Durva állat
Férgek, Kap- zsiság	Mérgező férgek, Bűn	Gonosz állat, Kárhozat	Hű állat, Bűn- bánat	Szárnas állat, Újjászületés	Szelíd állat, Szeretet-tűz	Halak, SOPHIA

A MÁSODIK TÁBLÁZAT, A MAKROKOZMOSZ MAGYARÁZATA

51. Ebből a táblázatból érthető meg, hogy a rejtett, szellemi világ miként tette magát láthatóvá és a kileheléssel miként készített ellentétet magának, amikor az örök Princípiumok kiömlöttek és bennük az erők anyagivá lettek; mert a külső természet nem más, mint az örök természet kiömlése vagy ellentéte.

52. A négy elem az örök természet első négy minőségéből ered: minden lét földje és durvasága a sötét sóvárgásból, mert a sóvárgás a másik hat tulajdonsággal anyagivá lett, amint a fémekben és növényekben a gonosz és a jó érthető. De a sötét sóvárgás a tulajdonságokat koagulálta, ahogy ez még manapság is történik.

53. A levegő a magnetikus vonzás mozgásából, a tűz által, a szétrobbant Merkurban keletkezik, mint szétszórt mozgás; belőle pedig víz jön létre.

54. A víz a szétrobbant, tüzeit kioltott Merkur: a víz a tüzes Merkur asszonya, és benne a Merkur működik; ebből származik forró és hideg, sűrű és ritka vizsálya.

55. A tűz eredete a belső alap szellemi tűzében van. A hideg a magnetikus élességben, a tűz igazi gyökereként érthető meg.

56. Táblánkon a hét tulajdonság felett a Természet Alapja áll, az első három alakra elosztva; a negyedik és ötödik alakba vagy tulajdonságba pedig a Tiszta Elem szó van beosztva, a hatodik és hetedik alakba pedig a Paradicsom szó.

57. Ezen a szón: a Természet Alapja, a négy elem gyökere értendő, mint a mozgás és érzékenység négy oka.

58. Ezen a szón: a Tiszta Elem, a természet vagy a négy elem temperamentuma vagy azonossága értendő, midőn a fény a tulajdonságokat mind egy akarattá alakítja, és ebben az akaratban a fény az érzékeny, mozgékony elemi tulajdonságokkal működik; így érthető meg, ahogy az örök elem, az isteni erő mozgása, a természet alapja által éleződött és megnyilatkozott a fényben a belső, szellemi világ mozgásaként, és a világ teremtetésekor a létben és a léttel mint Quinta Essentia kiáradt.

59. A Paradicsom a hatodik és hetedik minőségben a fény-lét szellemi szövetét jelenti, virulást vagy szellemi növekedést, s e szellemi lét a világ kezdetekor mind a négy elemben zöldellt, és a földből valamennyi gyümölcsbe beleformálódott, és a bősültség összes tulajdonságát temperamentummá változtatta. De amikor a bős tulajdonságok a négy elemmel az elcsábult sóvárgás és Ádám hamis akarata révén megnövekedtek és az uralmat megkapták, akkor a zöldellés visszamenekült a belső alap tincturájába és ott is maradt; és jóllehet a négy elemben van, de csak a belső, tiszta elemben; és nem érhető el, csak a belső ember újjászületésében, abban az anyagi tincturában, amelyben a paradicsomi működés teljesen nyilvánvaló. A mieink tudják ezt.

60. Ez a táblázat megmutatja, hogy e világ lényei mitől származtak és mi a teremtető; a teremtető miként volt szellemi erő-világ, melyet Isten isteni akaratként mozgató. A Separator vagy elválasztó viszont a szellemi világból kiáradt akarat volt, amely önmagából e mozgásba ömlött és működésének ellentétet készített, mivel az ilyen mozgásban mindig ellentét áradt ki a másikból, a föld anyagának legvégső határáig.

61. Az isteni mozgás ezt masszává sűrítette, és e vonzás vagy mozgás még mindig ugyanaz maradt; ezért zuhan minden anyag a föld mélye felé, és ez okozza, hogy a mozgás ereje még ma is és az idők végezetéig ilyen marad.

62. A hét nap és a hét bolygó a szellemi világ hét tulajdonságát jelzi. A három Principium a Spiritus Mundiban, valamint az anyagban és az élőben, mint só, kén, olaj, Sulphur, Mercurius és Sal a hármas isteni kinyilatkoztatás kiapadhatatlan forrását jelenti, amelyből minden külső teremtmény származott és származni fog ezen idő végezetéig; és benne érthető meg a Separator a hét minőséggel együtt: e táblázatban látjuk, hogy mi következett a hét tulajdonságból és a szellemi erők miként tették magukat anyagivá, ahogy lefelé a hét spatiumban végig látni lehet, s ebből az ember megértheti, hogy honnan jött gonosz és jó erre a világra.

III. TÁBLÁZAT
A MIKROKOZMOSZ, AZAZ A KIS VILÁG, VAGY AZ EMBER;
MINDHÁROM PRINCÍPIUM KÉPMÁSA:
LÉLEK SZERINT A TŰZ-VILÁG;
SZELLEM SZERINT A FÉNY-VILÁG;
TEST SZERINT A LEVEGŐ-VILÁG

Ez a táblázat az embert aszerint ábrázolja, hogy milyen volt a Paradicsomban, mint Isten képmása, amikor minden tulajdonság azonos volt benne, a külön sóvárgás kéje nélkül; továbbá azt, hogy milyenné tette a Sátán csalása és fertőzése; továbbá, hogy a kigyó menstruuma (azaz monstuma), amitől földi és halandó lett, miképpen van benne; és azt is, ahogy Isten szava és szeretete ismét segítségére jön és újjászüli Krisztusban, s naponta megöli a kigyó képét; továbbá azt a veszélyt és nyomorúságot, ami a pokol és menny alapján álló alakjában fenyegeti. Ezért vázoltuk fel, hogy az ember miként képe a hét tulajdonságnak, egyetlen képbe foglalva, mindhárom Princípiumból, az öröknek és az időnek megfelelően, mint az isteni kinyilatkoztatás és tudás képmása; többféle értelemben azt, hogy miként irányítsa életét és milyen ösztönzésnek adja magát.

III. táblázat MIKROKOZMOSZ

		T I. L	I II. ÉL	N III. E	C IV. K. SZEL	T V. LE	U VI. M.	R VII. TEST.
		Szombat	Szerda	Kedd	Vasárnap	Péntek	Csütörtök	Hétfő
1.	Ádám a Paradicsomban	Sóvárgás	Mozgékonyosság	Érzékenység	Látás	Szeretés	Örömszerzés	Mennyei hús
2.	Sátán	Élesség	Harag	Kín	Keserű fájdalom	Ellenséges-ség	Csüggedés	Szenvedés
3.	Krisztus	Isten szava	Élet	Kéj	Édesség	Dicsőség	Erő	Isteni lét
1.	Ádám a Paradicsomban	Képmás	Kiáradó szellem	Forrongás	Magasság	Csekély akarat	Élet	Egység
2.	Sátán	Külön kéj	Külön tudás	Önakarát	Uralkodás	Kevélység	Meggyalázás	Bolondság
3.	Krisztus	Isten egysége	Ráhagyatkozás	Szenvedés	Megadás	Sóvárgás	Az erők azonossága	Bölcsesség
1.	Ádám a Paradicsomban	Ízlelés	Eszmélés	Kedély	Értelmesség	Szellem	Beszéd	A természet evestruma

2.	Sátán	A szétválasztás gyönyöre	Hazugság	Szorongás	Kétség	Zuhanás	Civakodás	Kiüresedettség
3.	Krisztus	Kereszttség	Törvények	Megtöretés	Remény	Alázat	Hit	Génusz vagy képmás
1.	Ádám a Paradicsomban	Szilárdság	Áthatás	Hatalom	Szentség	Tisztesség	Erő	Trónus
2.	Sátán	Uraság	Erőszak	Gonoszság	Szomj	Könnyelműség	Ostobaság	Önbecsülés
3.	Krisztus	Kicsinység	Engedelmeség	Irgalmasság	Odaadás	Adás	Szülés	Tiszteletadás
1.	Ádám a Paradicsomban	Angyal	Szolgálatkészség	Szelídség	Barátság	Szépség	Erény	Hús
2.	Sátán	Ördög	Ellenszenv	Tolvajkedély	Gyilkos	Belial szajhája	Méreg	Földi hús
3.	Krisztus	Krisztus	Megfordulás	Bűntudat	Új élet	Szentség	Helyreállítás	Sophia
1.	Ádám a Paradicsomban	Menny	Gyermekség	Rejtettség	Megnyilatkozás	Dal	Hangzás	Paradicsom
2.	Sátán	Pokol vagy pusztulás	Viszály	Kín	Örök zuhanás	Fantázia	Átváltozás	A mélység szakadéka

3.	Krisztus	Krisztus hívása	Tanítás	Feloldás	Új kedély	Örvendezés	Imádkozás	Zöldellés
----	----------	-----------------	---------	----------	-----------	------------	-----------	-----------

A HARMADIK TÁBLÁZAT, A MIKROKOZMOSZ MAGYARÁZATA

63. Ez a táblázat az embert mindhárom világ képmásaként ábrázolja, lélek, szellem és test szerint; megmutatja, hogy milyen volt teremtése után kezdetében, és milyenné lett a tévelygés szelleme által megidézett bukásában; hogy Krisztus szelleme miképpen szüli újjá és hogy e születés igazi, lényeges kép az isteni kinyilatkoztatás három Princípiumából, az isteni akarat kiáradt szavából.

64. Lelke szerint az ember égő, örök természet, szikra a középben, amelyből a tűz ered. Ha ez az alap az isteni fényt nem érheti el, akkor sötétség lesz, a magnetikus, szívó, sóvárgó erő sötétsége; de ha eléri a tűzből a fényt, s e magnetikus sóvárgás Isten szeretetének kiáradt egységéből táplálkozik, akkor a tűzből az igaz, jó Szellem fakad, ahogy a fény ragyog ki a gyertyából.

65. Két princípium van itt: az örök természet tüzében való, a lélek, az első; a szellem fényben való isteni ereje pedig a második Princípium: a test viszont, mint látható világ léte a harmadik Princípium, egy képpé alkotva csillagokból és elemekből, a természet hét tulajdonságából.

66. A lélek a hét tulajdonságot a belső, szellemi világban a természetnek megfelelően birtokolja, de a szellem tulajdonságok nélkül való, mert a természetén kívül, Isten egységében van, ám a lelki, tüzes természet által a lélekben megnyilatkozik; mert ő a szellem-Isten igazi képmása és ideája, Istenben működik és lakik, ha a lélek sóvárgását Istenre irányítja és Isten akaratának adja magát; de ha ezt nem teszi, akkor ez az idea vagy szellem néma és hatástalan, és mint egy kép a tükörben, elhalványodik és léttelen marad, ahogy Ádám bukásakor történt; de ha a lélek Istennek adja magát és magnetikus éhségével Isten szeretetébe lép, akkor a lélek Isten lényegi bölcsességeként isteni létet nemz önmagában, akkor ideája vagy szelleme lényegi és elnyert isteni élet a fény-erőben: akkor Isten valódi temploma, amelyben Isten egysége hatékony és nyilvánvaló.

67. De ha a lélek sóvárgása önmagára irányul és önmagát szereti, és sóvárgásával a hét tulajdonsághoz fordul, hogy megízlelje őket és kéjükből egyik, akkor fellázad és evestrumot, azaz asztrális ellentétet készít; s ez az evestrum csakhamar a hamis kép hiúságára sóvárog, ahogy az Luciferrel és Ádámmal történt, amidőn Lucifer evestruma a fantáziába formálódott, Ádám lelkének evestruma pedig a külső világ állati (tüzes) tulajdonságába; mindez a lelket megmérgezte és a föld limbusából oszló testet is megfertőzte, hogy az állati minőségek benne felébredtek, és a földi, állati táplálékot, a forrót és a hideget, a fanyart, keserűt, édeset, savanyút sóvárogták; és ezen tulajdonságokkal ilyen kép forrásába léptek, és a sóvárgással gonoszból és jóból ettek, s ettől Isten képe és ideája elsötétedett és hatástalanná vált; az igazi szellem, a valódi idea néma és halott lett, ahogy egy kép is halott a tükörben; a lélek tehát elszakadt Istentől és saját, természeti akaratában állt, mert Isten akarata a szellemben nem működött többé, és megkezdődött az evestrum akarata, a sötét és külső világ újraképzése, mert a szent génusz átváltozott.

68. E táblázatban felül a TINCTUR áll hét tulajdonságon szétosztva, a hét tulajdonság lélek és test szerinti azonosságát jelezvén; mivel bukása előtt az első emberben a tulajdonságok egyazon akaratban voltak a szétválás és a külön kellemesség iránt; és sóvárgásukat mind Isten egységébe vezették; így az igazi Paradicsom voltak, mert a

szellem lényege Isten egységével megnyilvánult bennük, és Isten szeretete által hatniuk rendeltetett mindenkben.

69. Ámde az ördög ezt irigyelte tőlük; és az élet hét tulajdonságát hamis kéjjel megcsalta; elhitette velük, hogy az lenne jó és értelmes, ha a tulajdonságok önmaguk élvezetébe merülnének, ha a szellem megízlelné és megismerné a gonoszat és a jót; de azt nem mondta meg, hogy Isten egységében így nem maradhatnak.

70. Amikor a tulajdonságok önmaguk kéjébe léptek, akkor a viszály és az ellenszenv felébredt bennük és mind külön önösségük szerint alakultak; ezért az egységes elem szétbomlott és a négy elemé lett az uralom a viszályban, s csakhamar bekövetkezett a külső viszály is, mint forró és hideg, mint a csillagok szétválása és hatása a testben, mint Isten haragja a sötét világ tulajdonságainak megfelelően a lélekben, amitől rémület, szorongás, szűkség és örök kétségbeesés keletkezett a lélek szerint: a testben pedig felébredt forró és hideg, fájdalom, betegség és halálos élet.

71. Isten képe tehát, az egész ember, rendeltetéséből elbukott, monstrum és lárva lett, és a hét tulajdonság tüzes természete kajánul, gyilkolva, csípve és égve hamaro-

san átvette az uralmat: a szeretetből gőg és önösen élvezkedő szeretet lett, a sóvárgásból pedig fukarság; az érzékenység irigységgé változott, a tűz-élet pedig csupa mérgező haraggá. A pokoli fundamentum eképp az egész emberben megnyilatkozott és uralkodott lélekben és testben.

72. Ez a pokoli fundamentum a tévelygés szelleme, melyben az ember elkárhozott volna és kárhozott is maradt volna, ha az isteni kegyelem nyomban a bukás után – az újjászületésért – a kígyó eltaposóját az isteni szeretet kiáradásaként, JÉZUS legszenőbb nevében nem nyilatkoztatta volna ki. Jézus szent neve tiszta könyörületességben, mélységes alázattal az emberi léleknek és testnek adta magát és az emberit felöltötte, az ördögi tévelygés hatalmát összetörte és az életakarát énjét elsorvasztotta, s a tulajdonságokat az azonosságba visszavitte, szeretetével egyesítette és az isteni egységbe ismét beavatta.

73. Az igazi szellem itt, mint emberi idea és Isten képmása, megújult és Isten szeretet-létével eltelt; és az emberi lélek Krisztus lelkével és szellemével e szeretetben és isteni létben az Istenhez vezető nyitott kapura ismét rátalált.

74. Ezt ábrázolta tehát e táblázat; hogy mi volt Ádám bukása előtt és mivé lett bukásában és hogyan szabadult meg ismét; mi is újjászületése Krisztus szelleméből: és a tinctura szó alatt a hét tulajdonságban felvázoltuk, hogy mely tulajdonságokban van a lélek, a szellem és a test centruma; mindezt az olvasónak kell továbbgondolnia. A hét tulajdonság alatt a hét napjainak karaktere áll, jelezve egyszersmind az ember karakterét.

75. A táblázat megmutatja, hogy mi az ember bensejében és külsejében az első, jó Ádám szerint és elkárkozásában, s mivé lett ismét Krisztusban; megérthető benne, miként van gonosz és jó az emberben, és miből keletkezik gonosz és jó a gondolkodásban és kedélyben.

76. A Sátán szó a tévelygés szellemét jelzi, de nem teremtett ördöggént, hanem a tévelygés szellemének forrásaként. A Krisztus szó pedig az új embert, a bensőt jelenti Krisztus szellemében. A többi spatium a többi táblázat szerint értendő, amelyekben az átváltozás okát tekintettük. Mindezt az olvasónak kell továbbgondolnia.

JEGYZETEK

Böhme életében műveiből egyetlen kötet látott csupán nyomtatásban napvilágot, ez is inkább a Böhmét támogató és követő sziléziai nemesek (Johann Sigismund von Schweinichen) akaratából és névtelenül („Der Weg zu Christo”, 1624); három kisebb, gyakorlati segítségül szánt, léleképítő – ma úgy mondanánk: meditatív – írást tartalmazott. A Böhme-kéziratok fennmaradásukat sokban egy holland kereskedőnek köszönhetik, Abraham Willemszoon van Beyerlandnak, aki lelkesen gyűjtötte, majd ki is adta őket. Részben az ő gyűjteménye és a holland kiadások nyomán születtek meg aztán a németországi editiók. Máig legteljesebb és legmegbízhatóbb az 1730-as leideni, J. W. Ueberfeld által gondozott összkiadás; ennek Will-Erich Peuckert készítette elő újrányomását 1955-61-ben. A jelen kötet fordításai nagyrészt erre a hasonmás kiadásra alapulnak.

DE TRIBUS PRINCIPIIS, AVAGY AZ ISTENI LÉT HÁROM PRINCÍPIUMÁNAK LEÍRÁSA

Böhme időrendben második nagyobb lélegzetű műve 1619-ben keletkezett, és az Ueberfeld-féle összkiadásban közel ötszáz oldalt tesz ki. Jelen szemelvényeink a lipcsei Reclam Verlag 1974-ben megjelent Böhme-antológiáján alapulnak (szerk. Gerhard Bartsch; ott: 145-166. old).

Első fejezet

13. bek.: *Mivel pedig az ember tudja, hogy kettős lény...:* Erkölcsi jó és rossz egymásmellettiisége az emberben Böhme egyik alapélménye: „De mert azt találtam, hogy mindenben van jó és rossz is, az elemekben, miként a teremtményekben is, s hogy e világban az istenteleneknek éppoly jól mehet a soruk, mint a jámboraknak, s hogy a barbár népek a legszebb földeket bíráják... emiatt aztán nagy melankólia és búskomorság települt rám, és nem volt írás, amely megvigasztalhatott volna... hanem az ördög nemegyszer pogány gondolatokat sugalmazott, miket itt legjobban lesz elhallgatnom”

(Aurora oder Morgenröthe im Aufgang, 19,8 sk, idézve H. Grunsky: Jakob Böhme, Fromann [Stuttgart] 1956, 18. o. nyomán).

2. bek.: ***a böszültségnek e komor, szorongó forrását:*** Meglepő lehet Istennel kapcsolatban a böszültség forrásáról olvasni; ám e két fogalom így együtt utal a böhmei szemlélet ama lényegi vonására, amit dinamikus-affektív metafizikának nevezhetnénk. Kín és forrás Böhme számára össze nem tévesztendő, de összetartozó szavak – nemcsak alaki egybecsengésük miatt (Qual, ill. Quelle, Quell, Quall). A teremtés a forrás kinnal teli kilépése önmagából.
5. bek.: ***A gonoszság ősanysága:*** ősanyság vagy materia prima alkímiai alapszó, az elemek forrását, őset, közös eredetét jelöli. Böhme tágabban, teozófusként használja.
6. bek.: ***Sulphur, Mercurius és Sal:*** Kén, higany és só, e három elem Paracelsus óta a természet három összetevő princípiuma (a Só a földes, testi, a Kén az éghetős szellemi, a Higany a folyékony, a köztes elv). Böhme elsősorban a minőségek (Qualitäten) hetes láncsorának első három tagjaként beszél ró-

luk; eszerint első a Só, a fanyar, a kemény, a hideg minőség; második a Higany, a keserű, a szúrós; és harmadik a Kén a félelem, a rettegés, a szorongás (Angst) minősége. E megkülönböztetések azonban a minőségek egymásba alakulása révén csak sematikus értékkel bírnak.

7. bek.: A szótagok szimbolikus „desiffrírozása” kabalisztikus örökség Böhmenél.

Második fejezet

1. bek.: *spiraculum vitae*: szó szerint a. m. „az élet légkürtője”. Böhme a lélek teremtettségének emanatív természetére utal ezzel a kifejezéssel.

13. bek.: *ahogy egy pontból fut szét Napkelet, Napnyugat, Észak és Dél*: gondolhatunk a napszakok időbeli szétfutamodására is az örök-egy pillanat centrumából; másutt Böhme csakugyan beszél nappal és éjszaka egymásba alakulásáról.

8. bek.: *De jön az idő, amikor a hajnalpír felhasad...*: Böhme első, befejezetlenül maradt opus magnumának címe: Aurora oder Morgenröthe im Aufgang, azaz: Felkelő hajnalpír.

DE ELECTIONE GRATIAE, AZAZ KEGYELMI KIVÁLASZTÁS

Az opus magnumok sorában a hetedik 1622/23 telén keletkezett (1612: Hajnalpír; 1619: Három elv; 1619/20: Az ember hármassága; 1620: A lélekről szóló negyven kérdés; Krisztus emberré válása; 1622: A dolgok születése és jelölése [De signatura rerum]). Böhme művei kéziratos másolatokban terjedtek a sziléziai nemesség körében; e kör egyik tagjánál, egy bizonyos dr. Koschwitznál gyűlt össze 1622-23-ban az a társaság, melynek vitái nyomán Böhmet a kegyelmi kiválasztás – isteni elrendelés és szabad emberi akarat – témája intenzíven foglalkoztatta. A teljes mű az 1730-as kiadásban 224 oldalt számlál. Szemelvényeink e kiadás reprintjén alapulnak.

3. bek.: ***alap nélküli mélység***: a német Ungrund eredetileg jogi szakszó volt (,megalapozatlan [vád stb.]’); Böhme a misztikusok hasonló kifejezései nyomán (ungrundete niht, Nichts ohne Grund) használja a transzcendens lényeg emberi léptékkal megmérhetetlen voltának jelölésére. Magyarítása problematikus, tömörsége visszaadhatatlan. Fordították Alaptalannak, Fenekeetlennek, Kezdetlennek, Végtelennek; az itteni kísérlet (végtelen, ill. alaptalan mélység) is egy csupán a nem teljes megoldások közül. Ungrund olyan szakadékot is jelent, amelynek nincs alapja, azaz végtelen mély.
6. bek.: ***Ens***: a latin szó tulajdonképpen ,létező’-t jelent; a hermetikus hagyományban a jelenségek mögötti hatóerő, kiváltó ok, befolyás jelölésére használják (Paracelsus a betegségeket létrehozó erőket nevezi enseknek).
7. bek.: ***egyetlen sóvárgás nélküli akarat***: sóvárgás (Begierde) és kék (Lust) centrális fogalmak Böhme affektív metafizikájában. A teremtménymagyarázat kulcsszavai: az önmagában lebegő, teremteselőtlen Semmi kimozdulását értelmezi vele Böhme. „A Begierde a primordiális mágikus akarat tulajdonsága és legelső mozdulata. Valami felé nyúl, mohón, szomjasan és bízvánnyal. De mivel rajta kívül nincsen semmi, tehát csak önmagába nyúlhat.

Ugyanakkor a sóvárgás kínzó voltától meg akar szabadulni, azt le akarja vetni, a maró, éhes sóvárságot ki akarja magából dobni. Így támad benne a szorongás. A sóvárgást az akarat soha, legtisztultabb alakjában sem veti le, de átalakul: nem mohó bírvágy lesz, hanem a fény és a szeretet sóvárgása.” (Hamvas Béla: szómagyarázatok a Lélekről szóló negyven kérdés fordításához.) Ambivalens erőről van szó tehát: a hamis sóvárgás az Egytől el, a sokasodás, az entrópia felé vonz; ezzel azonban kiváltja az Egyhez való visszavonzódás vágyát, sóvárgását is.

14. bek.: ***imaginációnak, vagyis a mágia első alapjának:*** Imagináció szó szerint „(be-)képzelés”, „kép-csinálás”. Az imagináció jó példa arra, hogyan használja fel, alakítja át és tágítja ki Böhme a hermetikus hagyományból ismert fogalmakat a maga szemléletének megfelelően. Paracelsus az emberben lévő csillagzatot, égboltot nevezi imaginációnak, az asztrális makrokozmosz leképeződését az emberben; Böhme a dinamikus teremteskép központi elemévé teszi, az akarattal és a sóvárgással együtt. Idézzük megint Hamvas: „[az imagináció] olyan mágikus aktust jelent, amelyben a kép, annak kivetítése, visszaverődése, látása, a képtől való megtermékenyülés, a sóvárgás, az akarat tökéletesen egybeesik [...] Az akarat primordiális termé-

szetéhez tartozik, hogy imagináció, vagyis hogy saját magára képekben eszmél fel. A képeket az akarat kivetíti és behúzza [...] Imaginálni annyit jelent, mint varázsolni.” Hasonlóan a sóvárgáshoz, az imagináció is lehet jó vagy rossz előjelű, vihet a sötétség vagy a világosság felé.

17. bek.: **a csillagkedély fantáziája:** „Phantasey des Sternen-Gemüthes”. Kedély (Gemüt) Böhme számára az érzékek székhelye az emberben, az örök kedély mása, melynek révén az ember a világot „megízleli”, s e megízlelésben az örök kedély árad ki szeretetteljesen. Örök kedély és emberi kedély a teremtés mágiája révén tartoznak össze szorosan: a kedély az emberben „mágikus csillag”, ugyanakkor az örök kedély forrása is csillagként születik meg a magia divinában, szüli meg önmagát a tiszta istenségben az alaptalan mélységből.

31. bek.: **a tulajdonságok őszállapota:** Őszállapotnak fordítjuk az Urstand szót; volta-képp szinonímája az Ursprungnak, amelynek bevett fordítása „eredet”; az Urstandnak megfelelően fordítható lenne őszugrásként is. Ám ennyire következetesek nem lehettünk; hisz az „urständet”, „nimmt seinen Urstand” alakokat sem volna meggyőző „őszállapszik”, „veszi őszállapotát” legome-

nonokkal magyarítani. Következétesen tulajdonság viszont a magyar szövegben az Eigenschaft megfelelője; a vele sokban rokon Qualität pedig „minőség”.

16. bek.: ***érzékenységbe és találhatóságba:*** magyarul visszaadhatatlan a német szavak egy-gyökűsége: Empfindlichkeit und Findlichkeit.
18. bek.: ***őszállapot, értelem, állapot:*** ugyancsak az egy-gyökűség (és a rá épülő, gomolygásszerűen előrehaladó gondolatmenet) magyarul nehezen érzékel-tethető példája, amely már-már Heideggert vetíti előre: Urstand, Verstand, ill. Beystand olvashatók az eredetiben.
23. bek.: ***a Spiritus Mundiban (Sulphurban, Merkurban és Salban):*** azaz a Világ Szellemében vagy inkább Szeszében, netán: Szellemében: a szó a teremtés emanatív felfogására utal, amely a lehelet kiáramlásához hasonlítja a magia divina aktusát. E Szesz persze kivonat is; kiáramlása átítatja, tingálja-imbibálja a természetet.

24. bek.: ***mely Quinta Essentiaként áll a négy elem felett:*** Az „ötödik kivonat” al-kímiailag a dolgokban ható jó elv, különlegesen finom, éterikus anyag, melynek növényből, ásványból, fémekből való kinyerésén fáradozik az adeptus. Tágabban egyetemes életelv; Böhme számára a természet ősan-ya-ga, napvíz, fényvíz, melyből a csillagok finom anyaga, ill. a földi elemek keletkeznek. E folyamat időtlen-állandó: a bősziűtség, a luciferi tűz-akarát rombolóan avatkozik be a fény-kiáramlásba, de rombolása a szétesett ré-szekben vágyat szűl őszállapotuk iránt.

29. bek.: ***olaj vagy tinctura lesz...:*** Tinktúra, olaj, fény és esszencia szorosán össze-csengő, egymással részben azonos fogalmak Bőhménél. A tinktúrát a sze-retet fénysóvárgása hozza létre, a tiszta istenség szívében; ez az isteni sze-retet-imagináció, s ennek eredménye az a magát létbe foglaló, magát kitáró és kiárasztó fény-lét, amit Böhme az alkimisták szavával nevez meg (Tinktúra eredetileg színezőanyagot, illetve minden folyadékot jelentett, amely átalakulást hoz létre.) A három első tulajdonság (Merkur, Sulphur és Sal) éhsége a maga vízesességében átítatódik a tinktúra fényével; más szóval, a tinktúra az éhség vizét ölti magára ruhaként, s ilyen minőségében-alakjában hívja Böhme olajnak. „Eszünkbe juthat erről az olaj (és a »zsír«)

régi szimbolikája, az erősítő, gyógyító, átalakító erőé, amelyhez gyakorta társul az áldozati tüzet tápláló anyag képze. Szubtilisabb formájával találkozunk e szimbolikának akkor, mikor Böhme arról beszél, hogy a fény a kín balzsama, vagy hogy az olaj szeretetének kedve meggyógyítja, amit Mercurius dühöngő kereke összezúzott. De gondolhatunk arra is, hogy az olaj csillogása maga nyújtja a gyógyító fény-lényeg jelképét.” (Grunsky: Böhme 175. old.) Ez a fajta jelképlátás, mely a legáltalánosabb formákat képes együtt látni a legkonkrétabb tartalmakkal, letűnt koroknak volt sajátja, mára leginkább elveszett. Eszünkbe juthat mindezzel kapcsolatosan Joseph Beuys hő- és energiaelmélete és művészi kísérletei a Böhméével sokban rokon eszmék kifejezésére.

30. bek.: ***Itt rejlik pedig a legnagyobb Arcanum:*** Arcanum („titok”) az alkimista számára a quinta essentiával rokon fogalom, a dolgokban rejlő hatóerőt jelenti. Böhme a teremtés misztériumának szinonímájaként használja, éspe-dig kétféleképp: a teremtés titka, midőn az istenség fénye a Napon keresztül kiárad az elemekbe, tőlük a teremtményekbe, s ezek ekképp fogadják magukba az istenség erejét; a másik legfőbb arcanum a tüzes rémület arcanuma, midőn az örök halál pusztításából tűz-szellem támad, s ez aztán

létrehozza a három világot, a fényes angyalit, a sötét pokolit, s e kettőből a mi mulandó világunkat (Grunsky i. m. 152).

3. bek.: ***a természet első alakja fanyarság...***: sajátos dialektika szerint érzékelteti Böhme az ősmínőségek keletkezését ízekkel. Fanyar az első tulajdonság, mert a befelé forduló akaratszellem szüntelen összehúzódásban hoz létre létet önmagában, anélkül, hogy aztán kifelé fordulna; keserű a második, mert az önállósult szellem kiáradásában összeütközik az akarat-szellem fenti megkeményült létével (szúrósság); végül első és második egymásnak ütközése ugyanazon kedélyben (az örök istenségben) szüli a harmadik tulajdonságot, a félelmet (szorongást / Angst). Idézzük Grunskyt: „[a szorongás] az egymástól szabadulni nem tudó két első minőség negatív egysége. A három tulajdonság így elválaszthatatlanul összetartozik, megalkotva, amit a Böhme támaszkodó Franz von Baader szellemesen hármassá egységtelenségnek (Dreieinigkeit) nevezett.” (I. m. 127.) Az Alap önkinyilatkoztatásának hét fokozatra való elkülönítése kabalisztikus örökség Böhménél.

17. bek.: ***a fény alapja a temperatúrából, vagyis az egyetlen szeretet alaptalan mélységének egységéből származik:*** temperatura, temperancia, konkordancia, egyensúly vagy azonosság az ősalap, az osztatlan, tiszta istenség harmóniáját, tökélyét jelenti: minden megosztottság, szétválás és hasadozás hozzá képest, a tinktúrával átítatódva, a végtelen mélységgel reszolválva temperálódhat, juthat vissza a konkordanciába.
20. bek.: ***mert a lángra lobbanás rémületét a természetben Sal Nitrinek nevezik:*** Sal Nitri vagy Salniter legelőbb is a misztérium tűzben való szétválásának, végtelen részekre-lényekre való hasadásának eredménye, illetve maga a robbanásszerű folyamat (a puskapor salétromos nitrátjának analógiájára). Ám Salniternek nevezi Böhme ama tűzre gyúlt fényvizet is, melyben tűz és fény – harag és szeretet – egyetlen lényé-lényeggé egyesülnek, melyben Vénusz fény-tinktúrája és Mars tűz-tinktúrája – az alkimisták kémiai meggyőzőjére emlékeztetően – egymásra találhatnak.

MYSTERIUM PANSOPHICUM, AVAGY A FÖLDI ÉS ÉGI MISZTÉRIUM IGAZ ISMERTETÉSE

Böhme teremtésszemléletének e rövid foglalata 1620-ban keletkezett, Böhme talán legtermékenyebb esztendejében. Abraham von Sommerfeldnek – aki e műnek is címzettje, az ő kedvéért született az írás írja Böhme ekkortájt: „azért szükséges, hogy ne csak egy műben, de mindig mélyebbre hatolva írjam meg filozófiámat, hisz minden egyszerre nem ragadható meg; és ami az egyikben nem sikerült, azt megtalálni majd a következőben.” (Epistolae Theosophicae 10,45.) A Földi és Égi Misztériummal közel egy időben keletkeztek: A Három princípium (1619 második felében); Az ember háromszoros élete (1619-20); a Lélekről szóló negyven kérdés (1620 tavasza); Krisztus emberré válása (1620 nyara); A hat teozófiai pont (1620 ősze).

cím: ***Mysterium Pansophicum***: a latin címmel, mint másutt is, Böhme iskolázott barátai látták el Böhme írását. Pansophia kb. legfőbb bölcsesség – Will-Erich Peuckert, századunk neves művelődéstörténésze az európai hermetikus hagyományok egészét így nevezte el, s erről írott monográfiájában Böhmét és Angelus Silesiust tárgyalja a két par excellence „pánszofista” – vagy inkább „pánzófus”-ként.

1. bek.: **az akarat... a vágyat keresi:** vágy (Sucht) és keres (sucht) a németben ösz-szecsengenek, bár szigorúan etimológiailag nem tartoznak össze.
7. bek.: **az összetörés pedig turba, azaz a megragadott élet halála:** turba (lat. „zűrzavar”) a pokoli tűz-akarat körforgása, mely hatalomra törésében visz-szapillant a tűzgyökérhez, felébreszti azt és kiszüli magából a lényt, ame-lyet aztán újra el is nyel böszültségében (Grunsky i. m. 267.). Érdeemes idéznünk Hamvast is: „A turba Böhme és a XVI. század alkímiájának egyik főszava. Turbának hívják a sötét, zűrzavaros, gondterhelt, aggódó, szorongó, kínlódó, iránytalan állapotot, amelyben és amelytől az ember többet szenved, mint éhségtől vagy hidegtől. A turba az üdv negatívuma. [...] A turba a létezés egyetemes felfordulása. [...] Amikor az ember bűnbe esett és lezuhant, az egész létező természetet magával rántotta. Ezért Baader azt mondja, hogy a világegyetem, amely bennünket körülvesz, nem az eredetileg teremtet világ, hanem annak csak füstölgő romhalmaza.” (Bevezető a Lélekről szóló negyven kérdés fordításához.) Böhme szerint legelsősorban a szétváltság, az idegen utáni sóvárgás jellemzi a turbát; az élet ideje ezért véges, ezért áll a halál bezáruló gyűrűjének jegyében.

4. bek.: *A négy szín: a kék, a vörös, a zöld és a sárga mind benne van, az ötödik, a fehér Isten tulajdona...:* kék a levegős, vörös a tüzes, zöld a vizes, sárga az olajos-fényes tulajdonság színe, a fehér pedig a legtisztább, legragyogóbb tinktúráé. „Ha meg akarjuk érteni Böhme színtanát, nem szabad a mi kiegészítő színeink modern fogalmából kiindulnunk. Böhme ezzel szemben a kék és a zöld feszültségét teszi meg kiindulópontul, a magas és a mély polaritásának értelmében (az ég fenti kékje, a víz mélyének zöldje), s közöttük bontakozik ki a színek végtelen sokfélesége.” (Grunsky i. m. 171 sk.) Az egyes színek kibontakozását, kiszűrődését ebből az őspolaritásból az esszenciák kerekének forgása okozza, vagyis a színek kibontakozása a különféle esszenciák megszületésének következménye.
6. bek.: A nyelvek és ábécék ilyen rangsorolása kabalisztikus-humanista örökség Böhménél (Agrippa von Nettesheim, Athanasius Kircher, Johann Reuchlin etc.).

SEX PUNCTA MYSTICA, AZAZ HAT MISZTIKUS PONT

A böhmei tanok e rövid foglalata az előbbi írással közel egy időben keletkezett (néhány hónappal később Böhme másik hat pontban – a Hat teozófiai pont-ban – foglalta össze tanait). A fordítás alapjául az 1730-as kiadás újranyomása szolgált.

I./5. bek.: *ezért képes mindent saját felsőfokára vezetni:* az emanatív teremtettszemlélet (kabalisztikus öröksége) magyarázza, hogy a teremtmények a tiszta istenségből fokozatok szerint részesülnek; Böhménél e fokozatok esszenciákként, illetve mint tulajdonságok/minőségek jelennek meg, s ugyancsak a Kabala bűvös számát, a káldeus hetest követik megoszlásukban-metamorfózisukban.

II./8. bek.: A vágytalanság, a kín és tűzkioltás képe a buddhizmus összavait juttathatja eszünkbe.

V./4. bek.: *Az igazi mágia... a létben megnyilatkozó mátrix:* Matrix (lat. minta, majd anyaméh) a hermetikus hagyományban az ösfoglalat, a magába foglaló misztérium, az őrző, ill. kiszülő, kiárasztó istenség neve. Böhme alap-

vetően különbséget tesz a fanyar mátrix között, melyben a sötét esszenciák születnek – ezt prima materiának is nevezi –, illetve a vizes matrix között, melyben a fény- vagy szeretetesszenciák keletkeznek – ennek másik neve belső ég (Grunsky szellemesen ultima materiának nevezi). Ám az örök matrixban úszik mintegy az alsó világ láthatatlan és négyszeres matrixa, a maga fanyar, fény-szelíd, tüzes és elemi pólusával. A fanyar matrixot Lucifer zuhanása bösz tűzzé szítja, s ennek nyomán keletkeznek a föld és a kövek; tűz és víz (ég és föld) szétválasztása szükséges ahhoz, hogy a Nap szelíd fénye a Földön is létrehozhassa a víz elemét.

V./9. bek.: FIAT: a teremtés isteni aktusának szava (latin ,legyen').

V./19. bek.: *A mágia... működése nigromantia:* Nigromantia voltaképp a spiritizmus egy ága, szellemidézés abból a célból, hogy a holtakról információkat szerezzenek a jövőre nézvést, jósoltassanak velük. Böhme a teremtés aktusára-folyamatára használja, ama mágiára, mely a Semmiből csinál valamit.

TABULAE PRINCIPIORUM

Böhme több esetben egészítette ki összefoglaló táblázatokkal, ill. szemléltető ábrákkal írásait (legkomplexebb példája ezeknek talán a Filozófiai gömb avagy az Örökkévalóság Csoda-szeme, 1620-ból). Az opus magnumok közül is kiemelkedő Mysterium Magnum (1622-23) után nagyobb lélegzetű mű már nem készült; élete utolsó évében Böhme több kisebb terjedelmű írást vetett papírra, így az itt olvasható Összefoglaló táblázatokat.

60. bek.: *A Separator vagy elválasztó viszont a szellemi világból kiáradt akarát volt...*: Separator az olajos tulajdonságtól megérintett fullánk, az emésztő tűzzel összekapcsolódott, ezért Marsnak is nevezett Mercurius, amely minden szubsztanciát kettéhasít, de csak azért, hogy magasabb harmóniában újra egyesülhessenek; pozitív erő tehát, az Egybe való visszaolvadás katalizátora.

64. bek.: *Lelke szerint az ember égő, örök természet, szikra a középből*: Böhmének ez a mondata kivételes tömörséggel és tisztasággal fogalmazza meg a

misztika egyik alaptételét, magába foglalva a fény és tűz komplex szimbolikáját.

THEOZÓFIAI ÉS NEHEZEBBEN ÉRTHETŐ KIFEJEZÉSEK MAGYARÁZATA*

Alak (Figur): jelent alakot, valamint képzést és alakulást.

Alaptalan mélység (Ungrund): Alap nélküli mélység, végtelen mély szakadék az abszolút Istenben, mely túl van a hármas egységen. V.ö. Mysterium magnum. Polaritás, irány, viszony, idő, tér és előzmény nélküli Örök Egy.

Animális (Animalisch): lelki, állati, az ember külső, természeti életét jelenti, amely az állatokkal közös.

Benyomás (Impression): voltaképpen lenyomat, „erős, kemény képzőerő”.

Centrum naturae: a természet centruma, a természet legbelseje, ahol „föltámad a természet tüzének bőszült heve”.

* Jakob Böhm's Schriften. Ausgewählt, übertragen und eingeleitet von F. Schulze-Maizier. Leipzig. Im Insel Verlag. 1938. alapján.

Ens (ablativusz: Ente): Lény, Létező (Wesen): Böhme e szóval jelöli valamely lény tevékeny életét.

Esszencia: Böhménél nem a szubsztanciát jelenti, csupán annak élő, eleven alapját.

Érzéki (Sensualisch): érzékekkel észlelhető. Az „érzéki nyelv” ereje Böhme-i értelemben az elgondoltnak eleven, érzékletes kifejezésében.

Érzékenység (Empfindlichkeit): v.ö. Findlichkeit, és finden; az érzékenység találhatóság.

Fiat! „legyen!” – az isteni teremtető Ige, mely a teremtményben továbbra is hat.

Folyamat (Processus): Böhme többnyire szellemi értelemben használja: az Istenhez ösztökélt lélek útja a megkísértésen át a megtisztulásig.

Gyöngyöcske, gyöngykoszorú (Perlein, Perleinkränzlein): A lélek legnagyobb kincse, mely elnyerte Isten birodalmát.

Imagináció, imaginál: képzelet, képzés. Szó szerint beleképzés, képalkotás: „a mágia első alapja”.

Inqualieren: egy másik lénnel összhangban tevékenykedni, belőle összehangzó cselekvést kiváltani.

Káosz (Chaos): Böhménél többnyire pozitív jelentésű az isteni ősalap értelmében, mely túl van minden teremtett megkülönböztetésen.

Komplexió: összefogás, összegzés; az ember különféle elemek keveredéséből előál-ló, testi-lelki állapotát meghatározó alkata, természete, az ember temperamen-tuma.

Lapis philosophorum: a bölcsék köve, melyet az alchimia keres. Vele az alacsonyabbrendű fémeket arannyá lehet változtatni és minden betegséget meg-gyógyítani. Böhménél leginkább a lelki megtisztulás folyamatának, s a „szegeletkönek”, Krisztusnak jelképe.

Liliom (Lilie): a Szent Szellemben való újjászületés jelképe. A „liliomgyermek”, az új életbe lépők ellentéte a nyakas és ellenkezőképpen élő „bogáncsgyerme-kek”.

Limbusz: mag, öv. Böhménél a férfi nemzőerőt jelenti (a matrix ellentétét). „E prin-cípiumban a Fiú az Atyában lakozik.”

Materia prima vagy őanyag: az alkímiában az elemek forrását jelenti.

Matrix: a limbusz ellentéte, az anyai befogadó és szülő erő.

Memorial: emlékirat.

Mentális (mentalisch): „mens”-szel, a szellemmel megragadott.

Merkur: a higany alchimiai neve, mely az asztrológiai felfogás szerint a Merkur bolygóval kapcsolatban áll. Böhménél a mozgás és az élet alapja; egyszersmind a természet második alakjának szimbóluma.

Minőség (Qualität): Böhménél természeti tulajdonság értelmében. Böhme tanítása a hét minőségről, természeti alakról vagy természetszellemről a mai olvasótól legidegenebb és legnehezebb része természeti metafizikájának. János Jelenéseinek hét angyala alapján Böhme az Istenségben hét szellemet gondol el. A „theogóniai” folyamat, Isten önkifejtése Böhménél szoros kapcsolatban áll a „kozmogóniai” folyamattal, a világ keletkezésével az isteni „alaptalan mélységből” (Ungrund). Böhme e létesülési folyamatot a következő hét fokozatban ábrázolja, melyek neve gyakran változik, s épp ezért sokszor nehezen érthető: először a fanyarság (Sal, só) minden szilárd és „megragadható” alapja, másodszor a

szorongás (Mercurius, higany), a mozgás és az élet alapja, harmadszor a keserűség (Sulphur, kén), negyedszer salétromos (Salniterből vagy Salpeterből való) rémület, a tűz meggyújtása, mely a fényt és sötétséget szétválasztja; ötödször a szeretet-tűz; hatodszor az erők összehangzó „csengése”, hetedszer az „egész természet szombatja”, melyben minden mozgás újra nyugalomba jut. Az elsőtől a harmadik fokig tart a folyamat elsötétülő és bősziült szakasza, a negyedik a döntő fordulat, és az ötödiktől a hetedikig a fényes, boldog és üdvösséges befejező fokok.

Mozog (Rügen): izgatottság, felindulás, mozgat, tevékenység tesz.

Misztérium Magnum: „a nagy titok” Böhménél a paracelsusi „Ungrund” értelmében, amelyből Isten mindent alkotott. Ld. Alaptalan mélység.

Nigromancia: fekete mágia, varázslás.

Olaj (oleum): olaj(szerű). Az olaj Böhménél többnyire az életprincípiumok jelképe, mert a lámpás lángjának olaja ad életet a fénynek.

Összenyomni (Kompaktieren): megkeményíteni.

Pasquill: gúnyirat.

Princípium (Prinzip): Böhme három princípiumot különböztet meg: először a sötét tűz világát, másodszer a fény vagy a szeretet világát, harmadszor a látható, külső világot; „e három egymásban benne van mindenben”.

Próba (Proba): vizsga, megpróbáltatás, próbatétel.

Qual (Quaal, Quall, Qualifizierung): Böhme önkényes és többjelentésű szóképzése, melyben a Qualität: minőség, a Qual: kín, gyötrelem és a Quellen: forrás szavak jelentése egyesül. A tulajdonságok forrása és mozgása a lényben, Böhme szerint fényben, szelídségben vagy a sötétségben és gyötrelemben.

Rémület (Schrack): „a tűz rémülete” az utolsó lépés; az életben gerjesztett villámot a természet első alakján gyűjtja meg.

Sal: só, a természet első alakja, minden szilárdság alapja.

Salniter: Sal Nitri, Salpeter, salétrom. Böhme többféle értelemben használja. Elsősorban a lény materiális alapját jelenti. Szerepet játszik a természet negyedik alakjában a „salniteri rémületben”, és a hetedik alakban, mely az előző alakokat teljességhez segíti.

Signatura rerum: a dolgok elnevezése, megjelölése: élő szimbolikus kifejezés és megnevezés, a természeti jelenségek és események eleven szimbólumai, szimbolikus neve, kifejezése, valódi belső életük nyilvánulása.

Sophia: Bölcsesség. A hármass-egy Isten szellemi tükörképe. A „szűz Sophia”, akivel a megvilágosodott egybekel Böhménél az örök bölcsesség jelképe, akiben az isteni ideák világa valósul meg.

Sóvárgás (Begierde): Összefüggés a Gier: vágy és a begehren: sóvárogni szavakkal. A teremtés előtti Semmi első mozdulata. Böhme: „Geist ist heilige Begierde”. A Szellem szent sóvárgás.

Spiritus mundi: A világszellem. „Az időbeli természet egyetemes szelleme, benne a harmadik princípium él és működik; Isten a természetben.”

Sulphur (Sulfur): kén theozófiai értelemben; olyan lény, amely két tulajdonságra válik szét „Sul szerint idegenségre és phur szerint a szenvedésre”. Ez a harmadik fok a böhmei természeti alakzatok rendjében.

Szienz: sajátos böhmei fogalom, melyet Böhme nemcsak a scientia: tudomány, hanem a ziehen: húz, von szóból is merít. Scienz a lény vonzását jelenti, azt a tö-

rekvését, hogy mindent magához húzzon és minél teljesebben megvalósítsa magát. E szóval Böhme főként a természet első alakjának működését jelöli.

Sziderikus (Siderisch): csillagoktól meghatározott. „Csillagszellem”; a Világlélek.

Színek: Böhme színtana nem a mi kiegészítő színeink modern elképzelésére épül. A színek kék és zöld feszültségében, magas és mély polaritásában keletkeznek, az ég kékje fent, a víz mélyének zöldje lent, közöttük a színek végtelen sokfélesége.

Temperatura (Temperanz, Temperatur): a dolgok helyes és harmonikus állapota, miként a bűnbeesés előtt volt, mikor a természet-princípiumok hatása és működése pontosan összehangolt, kölcsönösen arányos viszonyban nyilvánult meg.

Ternarium sanctum: Szent ternár, Isten a természet felett hármasságban és bölcsességben, a Szent Szellem.

Tingieren: befesteni, a közönséges fémeket nemessé változtatni alchimiai értelemben. Theozófiái értelemben a lényt a rejtett tinktura feloldásával magasabb létfokra emelni.

Tinktura: „az, ami szétválaszt, s különválasztja a tisztát a tisztátalantól.” Egyben az élő Szellem képe, mely a tisztán ideális és a reális lét között áll.

Transmutatio (Transmutation): Átváltozás

Turba: zavar; Böhménél a minden lényben szunnyadó démoni harag, tűz és pusztító erők felébredése, a kedély megzavarodása gyűlöletben, „a méreg forrása és minősége a kedélyben, amely minden jót összetör”.

Vágy (Sucht): összefügg a suchen; keres, kíván szóval.

FÜGGELÉK

FRANZ XAVER VON BAADER: Negyven mondat a vallásos erotikából

(Emilie Linder kisasszonynak ajánlva)

Mélyen tisztelt kisasszony!

Míg kedélyét, szellemét, szemét és kezét a régi Rómában a művészetnek szenteli, talán nem lesz az Ön számára kellemetlen, ha a zord Alpok innenső oldaláról a baráti emlékeztetés hangját hallja a mi legjobb és örök életünk három gráciájának, a religiónak, a spekulációnak és a költészetnek, következésképpen a képzőművészetnek ama szent szeretetszövetségére, bármilyen kevéssé is hisz még és már a mi időnk, a teológia, filozófia és a poétika szövetségében.

Schwabig bei München, 1831. augusztus 27.

Az Ön iránti nagyrabecsüléssel
e kicsiny, de nagy témákat
felvető írás hű szerzőjétől

A legtöbb ember úgy véli, hogy tetszése szerint megtagadhatja az igazán csodálatos csodálatát, a szeretetreméltó szeretetét, a hitelt érdemlő hitét, következésképpen a

szolgálatot is törvényes urától. Ezek az emberek többnyire túl későn veszik észre, hogy ezzel nekik a szabadságból a szükség jutott örökölni, a nem csodálatost csodálják, a nem szeretetreméltót szeretik, a hihetetlenül hiszik, és azt szolgálják, aminek nem kell szolgálni.

1. Az ember, mondja St. Martin, ember akart lenni Isten nélkül, de Isten nem akart Isten lenni az ember nélkül. Azért, hogy a természetet és az embert megteremtse, Istennek szabadon ki kellett bontania hatalmát és dicsőségét, mintegy kiüresednie, ámde a bukott ember megváltásáért, mintha kénytelen lett volna erőszakot elkövetni magán. Ugyanis lemondott dicsőségéről avégett, hogy őt és segítségét befogad hassuk és erőtlenségünket és romlottságunkat elviselhessük. Csak a szeretet érti és képes erre az áldozatra.

Amennyiben a teremtménynek érthetetlen, tehát csodálatos az, ami fölötte áll, úgy még érthetlenebb, hogy ez a fölötte álló ugyanakkor belé és alája ereszkedik. Filozófiánk még nem értette meg világosan ezt a leereszkedést, noha már a szubsztancia szó pontosan kifejezte, mint fenntartót (Unter-halt), mint alapot és alapozást. Minden alkotó konfúzió nélkül azonosul és egyesül alkotásával, de csak azáltal, hogy anyaként éppoly mélyen önmaga alatt helyezkedik el, mint ahogy atyaként önmaga felett

áll. A teremtmény felemelkedése Istenben egyszersmind Isten felemelkedése a teremtményben. De ha ez a természetes és kölcsönös felemelkedési folyamat egyszer megzavarodott és a teremtmény fel akart emelkedni az atyához, akkor rögtön úgy találta, hogy az anya felemelte vagy elfojtotta, s így könnyen érthető, hogy ennek az abnormitásnak a restaurációja nem az atyából, hanem az anyából indulhatott ki, mert az anyai világ mélységes emanációja volt az első. Mindebből világosan felfogható a női természet funkciója mind rossz, mind jó értelemben.

2. A kereskedő mindazt, amit kereskedőtársától vesz, saját terheként a tartozás rovatba jegyez fel, s éppígy mindent, amit adott neki, az ő terheként, a követel rovatba ír. A szeretet hasonló módon vezeti könyvelését. Midőn ugyanis a szeretett lény nekem adja magát, adósa lettem neki magammal, s midőn odaadom magam a szeretett lénynek (hiszek benne) ő lett adósom – önmagával. De még Isten sem adhatja magát nekem, ha nem adom, ha nem engedem át magam neki, ha nem bízik és nem hiszek benne. De ő sem tagadhatja meg magát tőlem, ha hiszek, ha odaadom magam neki és ezáltal úgyszólván adósomma lett.

3. Midőn birtokolom a szeretett lényt, uralkodom felette és ura vagyok. Midőn a szeretett lény birtokol engem, uralkodik felettem és ő az úrnőm. Ha örömet tudok

szerezni a szeretett lénynek, szükségétől és szenvedéstől szabadulok, és ha magamra tudom venni szenvedését, örömben részesülök. Tehát mindkét esetben éppen annyi hálával tartozom neki, mint ő nekem, és erre tekintettel lehet mondani, hogy a szeretet mindent dupla krétával jegyez fel.

4. Emiatt lehet mondani, hogy a szerető kedvesének már azért is hálás, mert az szeretni engedi magát általa. De közelebről megvizsgálva kitűnik, hogy csak azt szerettem, és csakis az hagyhatja szeretni magát általam, aki viszontszeret. Ebben az értelemben panaszolja az Írásban oly gyakran Isten, hogy olyan kevés ember és olyan kevésbé engedi magát szeretni tőle, és ezért, noha ő maga a szeretet, csak olyan kevésbé tud valóban szeretni – az ő hibájukból – ahogy pedig szívből akarná.

5. Mindebből következik, hogy tulajdonképpen csak a szeretet szeretetreméltó, mert a szellem és kedély régiójában érdemesség, fogékonyság és érdem egyek.

6. Nincs nagyobb tévedés, sőt együgyűség, mint ha valaki összekeveri a szeretet szabadon leereszkedő alázatát a szolgálai alávalósággal, hasonlóan a fennköltség és a gőg összekeveréséhez. Valójában alázat és fennköltség egysége a szeretet

androgynitása és amikor ez az androgynitás és hatalom megszűnik, akkor fellép a ***nemek különbsége***, mint ***erőszak*** és ***erőtlenség***, mint önteltség vagy zsarnoki sóvárgás és mint szolgaság, s egy vad házasságban egymáshoz láncolódnak.

7. Csak a szeretet cselekszik igazán szabadelvűen (liberálisan), mert csak aki szeret, nem választja külön a jogot (uralmat) a kötelességtől (szolgálattól), s a birtoklásban a birtoklót a birtokoltól.

8. Az Istenszerető és Istengyűlölő egyaránt, szüntelenül bizonyosságot tesznek Istenről. A jó ugyanis boldogságában dicsőíti és áldja őt, boldogtalanságában könyörög hozzá, a gonosz pedig fájdalmában és boldogtalanságában átkozza, boldogságában szembeáll vele.

9. Jóllehet az egész keresztény religió azon a felismerésen és meggyőződésen alapul, hogy: „Isten szeretet”, mégis sok teológus és moralista úgy beszél az Isten és ember iránti kötelességünkről, mintha kötelesség és szeretet alapján nem ugyanaz lenne. Az Írás ugyanis megmondta, hogy az összes parancsolat az Isten és ember iránti szeretet parancsában egybefoglalt, következésképpen a szeretet kötelességként van meg-

parancsolva. Ezt a szeretetet persze nem lehetett volna megparancsolni vagy kötelességgé tenni, ha csupán vágy vagy szenvedély lett volna, s ezért a szeretet parancsa csak azt mondja, hogy minden ember hatalmában áll szabadon feltárulni vagy bezáródni a szeretet felkínálkozó és sürgető indulata előtt. Kötelesség és szeretet azonos-sága egyébként már abban megmutatkozik, hogy mindkettőt egyesülésként fejezzük ki. Mivel a kötelesség a kötelezettség szó összefonódott vagy egybekötött létet jelent, a kötelesség és szeretet között csak az a különbség, hogy a kötelesség (a törvény) mint csupán átvonuló hatalom, egyesülésre hajt; ezzel szemben a szeretet, mint betöltő és bentlakó magához vonz amiért is a szeretet a törvény nyomása alól felszabadít, miként a levegő beáramlása egy légüres testbe felszabadítja e testet a levegő nyomása alól. Az egyesülés, amely a törvényben még csak egyoldalú, tehát nem szabad volt, a szeretetben kölcsönös, és ezért szabad. Ebben az értelemben nevezi az Írás a szeretetet a törvény beteljesítésének és ugyanebben az értelemben mondja Istennek az ember által megismerésített vágyát az emberrel való újraegyesülésre táplálónak vagy beteljesítőnek.

Ama régi mondás, mely szerint *Pater in filio, filius in matre*, kifejezi az alkotónak alkotásához való kettős viszonyát, míg atyaként szubtilisabb a nemzetnél és számára felfoghatatlan, anyaként felfogható, betöltő és tápláló vagy ételt és az ételben önmagát adó, mint atya önmaga felett égből, mint anya önmaga alatt földként van.

10. A kötelesség vagy törvény súlya tehát az ürességet vagy a bentlakás hiányát fejezi ki, mert súlyos, ami az őt tartó középpontot nem hordja magában és e hatalmat csak átvonulóként tapasztalja. Ezért a szeretet hiánya és a szív keserősége szinonim fogalmak, miként a sötétség, a szem keserősége: fényhiány.

A régi németben az idegenben tartózkodást ínségnek is nevezték. De ínséget az szenved, aki elveszti anyját és idegenben avagy mostohaanyjánál van, olyan régióban vagy médiumban, mellyel nincs azonos jelentősége. Ugyanebben a viszonyban a nemzettet édesanyja oly mértékben növeli vagy alacsonyítja le, amilyen mértékben ő atyjához képest növekedik vagy lealacsonyodik. Ebből ama mondat is érthető lesz, mely szerint: nincs olyan lény, akinek nem az lenne a feladata, hogy nemzője legyen saját atyjának, mármint az anya segítségével; mert a szülőanya abban a mértékben adja át magát gyermekének vagy akarja őt, amilyen mértékben a gyermek adja át magát atyjának vagy akarja őt. Vagy az *aufheben* ige Hegel által használt értelme alapján azt lehet mondani, hogy amilyen mértékben a fiú az atyában felemelkedik, természetes állapotában az anya is akként emelkedik fel a fiúban, természetellenes állapotában viszont, mint mostohaanya kivonja magát ebből a felemelkedésből.

11. Nincs nagyobb balgaság, mintha valaki az önszeretet eredményességében vagy sikerében hisz, mivel az önszeretet éppoly kevésbé lehetséges, mint saját magunk átölelése. Aki önmagát akarja szeretni és csodálni, a másik ember bizonyosága révén voltaképpen csupán saját szeretetreméltóságára vonatkozó kételyeit szeretné eloszlatni, de ez sohasem sikerül, s ezenközben bensejében mindig üres kézzel távozik. Az önszeretet és öncsodálat tehát mindig az ürességnek való lekötelezettséget bizonyítja és mint tantaluszi törekvés az igazán csodálatra és szeretetre méltó csodálatának és szeretetének visszautasításáért járó büntetés.

12. Minden embernek, akár előkelő, akár kicsiny, szükséglete, hogy csodáljon, szükséglete, hogy tiszteljen és tiszteljék, hogy szeressen és szeressék. Azt, aki nem tisztel minket vagy semmit se tisztel, noha felettünk állónak ismerjük, mégis csak féljük és irtózzuk, s azt, aki nem vonzódik hozzánk nem vagyunk képesek szeretni. Mivel a szeretet szabad vonzalom, csak aki önmagát uralja, képes önmagát adni és csak azt fogadja be, amit önzetlenül vagy önzetlenné válva vesz, és ezért nem jár semmiféle köszönet.

13. Az ajándékozó nem azonos az ajándékkal, és mégis az ajándékozó az ajándékban, ha szeret, önmagát adja, a befogadó pedig az ajándékban, ha szeret, az ajándékozót fogadja. Hogyha ajándékomban nem önmagam (a szívemet) adom neked, akkor nem szeretlek téged, és ha nem engem fogadsz magadba, akkor nem szeretsz engem.

14. Valójában csak az az ember nevezhető szerencsétlennek és boldogtalannak, aki képtelen vonzódni az általa nagyrabecsülthöz, ahhoz, aminek hódolnia kell, és akit vonzalom köt ahhoz, amit meg kell vetnie.

15. Joggal állítható, hogy csupán jócselekedettel lehet felkelteni és megtartani a szív vonzalmát. De a valódi jóakarát önmagában már jótett, mégpedig lényege szerint a centrális jótett, tehát a legtöbb, amit egy öntudatos vagy szabad lény a másik iránt tanúsíthat; nélküle minden más jótett semmi, s ezért önmagában jótettként elismerhetetlen és nem kötelez hálára.

Az a jótett, melyet a természet vagy a költő (művész) a szép formára fogékony érzékenység számára nyújtott, csak jóakaratból származóként és jóakaratként ismerhető el. Mint ahogy a szépség a szeretet bájából, a rút pedig a gyűlöletből ered és Kharisz

vagy Gracia Kharitasszal (kegyelem vagy kedvesség) azonos. Ami különben a materiális alak szépségét illeti, annál mélyebb rokonságban van itt a szép a könnyörülettel, minél inkább áthatja Isten irgalmának könnyörülete, amely szemünket a formátlantól, vagyis éppen a rettenetestől, amibe az anyag rejtőzik, megmenti egy szép lepellel, mint szép látszattal. De a látszat (Maja) önmagában sem nem igaz, sem nem hazug és végső soron csak az őt létrehozó szándék hibája teszi szemfényvesztéssé azzal, hogy a látszatot másnak veszi, mint ami valójában.

16. Ezért amikor a jótevő a jótett befogadójának szívével egyesül, az egyesülésnek szabadnak, azaz kölcsönösnek kell lennie. A befogadónak éppolyan készségesnek és örvendezőnek kell lennie az egyesüléskor, mint az ajándékozónak. Aki gög nélkül tud adni, megalázkodás (szorongás) nélkül képes venni, és aki megalázkodva vesz, csak göggel képes adni.

17. Igényünk, hogy tiszteljenek és szeressenek, oly valódi és erős, hogy nemcsak annak bocsájtunk meg, aki ezzel kapcsolatban önmagát hiszékenyen megtéveszti, hanem még a nem elvetemült csalónak is.

18. Habár a kokettálás, mint mértéktelenség vagy hazug tetszelgés joggal elvetendő, nem szabad azonban elfelejteni, hogy a barátság és a szerelem nem állhatna fenn, ha a barát és a szerető nem mutatkozna kedvesnek, tehát már nem törekedne tetszésre. Csak a gond, sőt a skrupulozitás bizonyítja ilyen módon szeretetét, ám éppen ezért a kevésből mindig sokat ad, mert a sokat, amit ad, mindig kevésre és túl kevésbé, de a keveset, amit kap, túl sokra becsüli.

19. Racionális korunkban, melyben az ember egyre inkább racionális marhategyesztő és racionális trágyatermelő, természetesen a szeretet is, ugyanabban az értelemben, mint a vallás, racionalizált lesz, azaz a szeretet skrupulozitásától mint babonától purifikált, és így valójában a fürdővízzel együtt a gyermeket is kiöntik.

20. A szeretet olyannyira szolgálja a szeretett lényt, hogy megfordítva, a szolgálat könnyen létrehozza a szeretetet. Szeretni: szívesen fáradozni, szenvedni és nélkülözni a szeretett lényért, és aki nem tud érte többet fáradozni, nélkülözni és szenvedni, az már nem szeret.

21. Csak a tiszteletet és szeretetet megsemmisítő szolgálat tesz rabbá és alantassá, a szerető szolgálat szabadító és megtisztelő vagy felemelő és nincs balgább, mintha az ember szolgálat, következésképpen szeretet nélkül akar szabad lenni, amivel csupán alázat nélküli csöcselék lesz.

22. Panaszlod, hogy szolgálnod kell, ám gondold meg, hogy nincs senki a világon, aki nem szolgál, éspedig gyakran nem elég a nyilvánvalóan magasabbnak szolgálni, hanem az alantasnak kell. A szíves és szerető szolgálathoz azonban senki sem elég nagy, sem elég kicsiny, mivel, ahogy az Írás mondja, Isten szolgálja az őt készségesen és őszintén szolgálót. A közönséges szolgálatban egyébként szintén a jóakarát és a szeretet a legjobb, és bolond, aki szeretetlenségével vagy rosszakaratával a szolgálonak lehetetlenné teszi, hogy jóakarattal legyen hozzá, azaz jól szolgáljon.

23. Ha azt akarjátok világnak és szellemnek hatalmasai, hogy az emberek készséggel és jól szolgáljanak nektek, akkor törekedjete szeretetreméltóságra és tegyétek lehetővé, hogy csodáljanak benneteket. Mert csak a csodálat kelt szabad meghódolást, és aki tekintély óhajt lenni, annak csodálatraméltónak kell mutatkoznia, azaz egyszerre fenségesnek és leereszkedőnek vagy szeretőnek.

(A kegyelem – Gnade – az alázat – Gnieden vagy Niedern – szóból származik. A Nap kegyes, mondták az öregek, azaz leereszkedik.)

24. Valóban előzékeny és lovagias csak a szeretet, ellenben a szeretetlenség mindig durva, bármennyire törekedjék is udvariasságra és lovagiasságra.

25. Ahogy minden emberszív igényli a tiszteletet és a szeretetet, szintúgy a bocsánatot is. De csak a szeretet megbocsájtó és azért bocsájt meg szívesen, mert az alá-zathoz és bűnbánathoz fordul, és ez segít neki a szelídség bőségét és teljességét megnyitni. Az igazán bűnbánó nem ahhoz fordul, akit megbántott vagy megsértett, s aki ezért megbünteti, hanem ahhoz, aki megbocsájt vagy megbocsájtani kész.

26. Résztét nélkül nincs közös öröm. Az ember a szükségben a barátot és a kedvest nemcsak megismeri, hanem a barátság és a szerelem elsősorban kínban és szükségben gyökerezik. A szerencse és boldogulás az embernek csupán cimborákat szerez (ahogy az asszonynak hímet), s noha a szeretet növénye könnyek nélkül nő, mégsem ereszt gyökeret harmat nélkül.

Aki nem evett soha sírva,
Aki nem virrasztott át éjszakát
Ágyán fájdalomtól zokogva
Nem ismeri az égiek hatalmát.

27. A szeretet megbocsájt a bűnbánónak, vagyis annak, aki őszintén gyón. Minden növény meghal, ha az ember a gyökerét felfedi vagy fényre hozza és a gyónó ugyanezt teszi, amikor a benne meggyökeresedett vétket vagy szeretetlenséget, ami közönyként már kezdődő gyűlölet, feltárja. Azt lehet mondani, hogy a gyónó hitványságát elárulja a jónak, ahogy vétkesként jóságát árulta el a hitványságnak, tehát az nem vétkezik, aki a jóság gyökerét nem támadja meg és nem fed fel.

28. Nem látható és meg nem fogható eledel etet és táplál minket, vagy ahogy a találó francia kifejezés mondja substantírt (tesz szubsztanciává); láthatatlan, megfoghatatlan erő, amely a táplálékba rejtőzik és inkognitóban marad, ugyanakkor általa vesszük magunkhoz és nyerjük el a táplálékot, s ama hatalmak valóságos közösségbe lépnek velünk, mintegy *communio vitae*-ben, hiszen ezek a hatalmak ebből a célból hozták létre a táplálékot. Amikor a Nap fényével és melegével táplálja a növényeket, áld és részesít – mert amit a Nap nem áldott és nem szentelt meg, az nem növekszik –

így szól hozzájuk: „Vegyétek és egyétek, ami én vagyok”. De nem szórja szét magát az ostyák sokaságába, hanem marad az égen, ami volt.

Személyként egy másik személyt közvetlenül persze nem birtokolhatok és nem részesülhetek belőle, mivel ebben az esetben személytelen dologgá vagy tárggyá fokozza le magát. Ezért származik az anyag az anyából és ebben az értelemben a szerető minden egyes önátadása: önfeláldozás. A másiknak való állandó önátadás és újra visszavétel önös, más értelemben persze önzetlen természetébe történő bepillantás nélkül, mint ahogy a természetfilozófia teszi, ebbe az önmagát állító és önmagát feladó processzusba történő bepillantás nélkül, az ember egyik mozgásból sem érthet meg semmit.

Ebből a szellem természetének eredeti androgynitása is érthető, hogy a szellem lényege szerint a maga természetét (Terre) önmagában hordja és nem önmagán kívül: mert az igazi szeretet csak akkor lesz valódi, ha mindkét szerető a saját önállító és önfeladó képességét kölcsönösen hatékonyra teszi, s ezeknek együttes megléte a szeretet előfeltétele. A tudatlanság az emberi természet eme eredeti androgynitásáról oly nagy, hogy Éva – a második ember – keletkezését Ádámól összekeverték, a nemi potencia ezenközben mindkettőjükénél bekövetkezett kettészakadásával, s ezzel az androgynt szaporodásra abszolút impotensnek képelték el. A normális nemi kap-

csolatban (szerelem által) a férfi a nőt csodálni, a nő a férfit szeretni segíti vagy a férfi a nőt a benne lévő férfiasságra, a nő a férfit a benne lévő nőiességre ébreszti. Ellenben az abnormis (szerelemtelen) nemi kapcsolatban a nő a férfit a kigyóhoz, a férfi a nőt luciferi göghöz segíti.

29. Egy szívet voltaképpen csakis egy szív táplál vagy tesz szubsztanciává és minden más eledel vagy élvezet után a szív üres marad. Ahogy az ember csak emberből él és eszik, hasonlóképpen az embernek csak ember lehet méreg és halál. Mily együgyűek ezért azok az emberek, akik aggályos gonddal választják ki étkeiket, de gondtalanul és közönyösen táplálják a szívüket.

30. Ha nem lett volna egy központi szív (Coeur-Centre), és az emberek közösen nem szubsztanciálódhattak volna belőle és benne, úgy az egymásból történő kölcsönös szubsztanciálódás is lehetetlen lett volna és az ember arra kényszerült volna, hogy a másik embert pusztán azért mert van, önmagából kiokádja.

31. Ne add szíved a dolgoknak vagy a szívteleneknek, még kevésbé a gonosz szívűeknek! Az összes mérgező, vérszomjas rovar vagy féreg vértelen vagy hidegvérű, és hasonlóan, minden hidegszívű ember a szív vérszopója és mérgezője vagy gyilkosa.

Mióta a negatív szellem hivatalos elv lett és az emberek intelligenciájuk részévé tették, azóta számtalan hidegszívű, kiszáradt és mérgezett, kedélyében jegecesedő és bomló filozófiai, vallási vagy morális rendszer keletkezett, melyek többnyire még készítőjüknél is hitványabbak, mivel ezek rendszerüknek inkább ostromlói és nem birtokosai.

32. Nem csupán könnyelműség vagy véletlen, hanem még egy bűncselekmény is összehozhatja az embereket, de ebből nem következik, hogy együttmaradásuk is véletlen vagy bűnös, mert az ember hatalmában áll egy hitvány indítékból jobbat tenni. Így például ínség vagy alantas szükséglet hoz össze, ám a kapcsolat megmarad, s közben az ínség elmúlik. Ekként számunkra minden természetes szeretet mintegy közvetlenül adott, de egyúttal feladott és a közvetítő önalakítás jobbat nyer belőle. Azonban sok ember éppannyira értelmetlennek mutatkozik, mint az orángután, amelyik az indiánokat tüzik mellől elúzi, és ott maga melegszik, de nem elég értelmes ahhoz, hogy a tüzet táplálva fenntartsa.

Ezért, ahogy oly gyakran látjuk, a természetes nemi, gyermeki, szülői, testvéri, családi vagy atyai szeretet is hasonló okból meglehetősen gyorsan ismét megszűnik és elhamvad.

33. Panaszlod mulandóságát, tehát hiúságát minden szeretetnek, miközben a mulandóságot múlhatatlanná tehetnéd és kellene tenned azzal, hogy időtlenné teszed ahelyett, hogy megfordítva az időt táplálnád vele.

34. Minden új és közreműködésünk vagy érdemünk nélkül bennünk keletkező szeretet (a vallásos szeretetet sem kivéve) olyan, mint egy újszülött gyermek, finom, de tökéletlen és gondos ápolásra szorul. Az újszülött ugyanis kezdetben csak a szülői szubsztancia közvetlen képe és gyümölcse, ám szellemüknek és szívüknek tevékeny, s önálló képévé kell hogy váljon.

35. Maradandó és halhatatlan, ami a mulandóságot és a halandóságot önmagában gyökeresen megszüntette. A szeretetben csupán az hű és állhatatos, aki a hűtlenséget és esendőséget önmagában legalábbis mint tervet vagy lehetőséget (mint posse mori-

t, ahogy Augustinus mondja) megsemmisítette, ha nem követett el valódi hitszegést. avagy nem lett erőtlenné.

Azok, akik ennek a valódi bukásnak elkerülhetetlenségét állítják, azt mondják nekünk, hogy egy lánynak nem köthető be másképp a feje, csak esettsége révén, vagy hogy az ember csak egy hazugság visszavonása által ismerheti meg az igazságot.

36. Ahogy Isten az embert büntelennek vagy ártatlannak és ahogy a természetet romlatlannak, de nem bűnre képtelennek és romolthatatlannak teremtette, és ahogy Isten akarta, hogy az ember saját cselekedetei közreműködése és érdeme révén (a valódi kísértés segítségével) törekedjen ezt a bűnre való képességet és romlandóságot megszüntetni, akképpen ugyanez vonatkozik minden szeretetre, mert a szeretet első, közvetlen, természetes és ártatlan állapotából egy kísértés által szükségszerűen hiteles állapotába és fennmaradásába lép.

37. Miként továbbá az ember bukása vagy hitszegése Istentől és Istennel szemben nem volt szükségszerű, s a kísértést bukás nélkül is kiállhatta volna, de ahogy a kísértés szükségszerű volt, mert megjelenése nélkül az ember bizonyosságát vagy az Istennel való igaz és maradandó egyesülését nem nyerhette volna el – így érvényes

ugyanez minden szeretetre, éppen úgy az emberszeretetre, mint a kultúra- és a természetszeretetre, mint a képzőművészet alapelvére.

Ahogy Isten szeretete leereszkedik az emberhez, hogy magához felemelje, úgy terjed ki az emberi szeretet is a horizonton és mint természetszeretet mélyebbre ereszkedik azért, hogy a természetet magához emelje. Ha azonban ezzel a természet iránti valódi szeretettel vagy vonzalommal az ember számára egy igazi alárendeltségi viszonyt kellett létesíteni, akkor az intelligens teremtménynek is kettős kísértést kellett kiállnia – vagy a természetet despotikus, istenfelejtő módon megrontani vagy rabszolgaként (és ez szintén istenfelejtés) alávetni magát neki. Az első esetben ugyanis elfelejtí, hogy Isten a természet abszolút Ura; a második esetben, hogy Isten számára egyetlen, közvetlen úr. Az első kísértésben bukott Lucifer, a másodikban ember.

38. Amikor a bukás vagy a hitszegés a szeretetbe valóban betör, még akkor sincs minden elveszve, ha a kiengesztelődés a hitszegést már magában a bukásban vagy a bukás után nem szünteti meg. Ez a kiengesztelődés a megtörtént rosszat egymagában nem teszi ismét jóvá, nem köti össze ismét a szétszakadtat vagy az egymástól elfordulót, hanem csak akkor, ha az ember a kiengesztelődés fájdalmát (ami itt egyúttal a halálnak és születésnek fájdalma) szabadon magára veszi, a romlottat megjobbítja és

a szétszakítottat erősebben összeköti, miként a kiengesztelődött barát és szerető mélyebben, bensőségebben és oldhatatlanabbul egyesülnek, mint bukásuk előtt.

A fiú (Sohn-Filius), Nap (Sonne-Sol) és engesztelés (Söhnung, Söhne) szavak gyöke azonos. Krisztus meghalt a kereszten, mondja Eckhart mester; „ezzel békét és engesztelést hozott Isten és közöttünk.” A szövegben tett megjegyzés alapján egyébként különbséget lehet tenni egy kiengesztelhetetlen és egy kiengesztelhető (időbeli) bukás vagy hit és szószegés között. A kiengesztelhetetlen büntett tudniillik centrális irányba tör, tehát teljes és nyílt szembenállás; ellenben a nem teljes szembenállás a téves irányulás rögtön körözni kezd, időbeli, visszavezető mozgása ismét átfordul, s ebből az időfogalom és a restauráció azonossága kitűnik.

Amíg ugyanis a jól használt idő, amely még nem teljes irányulás a centrumra, teljessé válik, s ezalatt a téves engedetlenség maradéktalanul kimerül; addig éppen fordítva, a rosszul használt idő a jóra való téves irányulásban merül ki és az engedetlenség a centrummal szemben teljes és nyílt lesz.

39. A gőgös Lucifer zuhanása nem érintette Isten szívét, de annál inkább a gyenge és érzékiségében elcsábított ember bukása. Mikor ez a bukás érintette Isten szívét, e szívből azonnal kiáradt a szabadító, segítő szeretet és a megtestesüléssel (mert ez a

bukás pillanatában kezdődött) kezdetét vette a kiengesztelődés műve, azaz Istennek az emberrel és általa a világgal történő felbonthatatlan újraegyesülése. E mű nagyban folyamatos világtörténet, s minden egyes ember élettörténete kicsiben. A szeretet Istennél van és volt, ahogy János mondja, amikor a világot és az embert teremtette, de midőn az ember lezuhant, kilépett Istenből és mint megváltó szó a világba jött.

Azt lehet mondani, hogy az ember bukásának pillanatában Isten az emberen felejtette pillantását, ámde a közönséggel ellentétes értelemben, mert ezzel a pillantással a formátlan ismét megformált lett. Az isteni szeretet fénysugara vagy Jézus (a héber szó jelentése alapján) ugyanis a bukás pillanatában azonnal Sophiába, mint minden őskép eredeti matrixába lépett és az ember ősképeben szellemi emberré lett, úgyhogy ezzel a természeti ember testetöltése az időben megkezdődött. Ezen alapul a megváltó hármasság neve, mint Jézus, Krisztus és Mária fia.

40. Hasonló misztérium történik minden emberi szívben, amely a kiengesztelődés művét nem akadályozza meg, mert a centrális folyamat minden részben megismétlődik vagy visszatükröződik. Melyik szerető ne venné észre, hogy miközben megbocsájt és megbékél, egyre mélyebbre hatol saját szívében és az általa elhagyott, tört és eltorzult magatartás helyett, önmagát egy helyreállított magatartás gondolatába

hatolva ragadja meg, és ezzel az újjáteremtett és felfogott, ugyanakkor teremtővé lett vágyban és imaginációban a bűnbánatot vállalja, tőle megújul és a restaurált magatartással azonosul. Melyik szerető ne vette volna észre, hogy csupán a szívből áldozatként kiömlő vér elég erős kötőanyaga a baráti és szerelmi kapcsolatnak (a mélyebb értelemben vett rokonságnak) s erre vonatkozik Mózes feleségének mondása: „Vér szerinti vőlegényem lettél”.

Ezért lehet odakiáltani annak az embernek, aki a kiengesztelődés folyamatát őszintén és szívből átélte: Nem vagy messze Isten országától!